

Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda- Bölcsőde

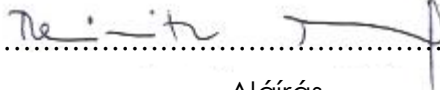

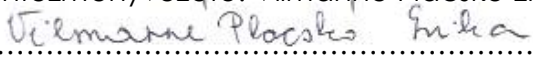
OM azonosító: 201780

Az óvoda címe: 8596 Pápakovácsi, Fő utca 20.

Óvodavezető: Vilmanné Placskó Erika

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FREINET ELEMekkel

Elfogadta: Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda- Bölcsőde nevelőtestülete	Véleménynyilvánítók: Szülői szervezet nevében: Aláírás
Egyetértést nyilvánító: Óvodafenntartó Intézményi Társulás névében Aláírás	Német Nemzetiségi Önkormányzat névében Aláírás
Verziószám: 3/2013. módosított változat 	Jóváhagyta: intézményvezető: Vilmanné Placskó Erika Aláírás

Pápakovácsi, 2013. szeptember 1.

1. A PROGRAM SZERKEZETI FELÉPÍTÉSE

Bevezetés, bemutatkozás, óvodai nevelés szociokulturális háttere
Adatlap
Gyermekekép, óvodakép
Az óvodai nevelés általános feladatai:
Az egészséges életmódra nevelés; Egészségnevelési és Környezeti
nevelési program
Az érzelmi, az erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása
Az anyanyelvi és értelmi nevelés
Az óvodai élet megszervezése: személyi, tárgyi feltételek, napirend,
hetirend
Az óvoda kapcsolatai
Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

-
- Játék
 - Verselés, mesélés
 - Mozgás
 - Ének – zene, énekes játék, gyermektánc
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
 - Külső világ tevékeny megismerése
 - Munka jellegű tevékenységek
 - Tanulás

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, fejlesztésének
elősegítése
Mérés, értékelés, ellenőrzés rendszere
Gyermekvédelem
Ünnepek, megemlékezések
Legitimációs záradék
Tartalomjegyzék
Két évesnél idősebb gyerekek óvodai csoportban történő nevelésének
szakmai programja
Német Nemzetiségi nevelésünk helyi gyakorlata

2. BEVEZETÉS, BEMUTATKOZÁS, ÓVODAI NEVELÉS

SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTERE

2.1. Bevezetés

Minden történelmi kor kialakítja a saját embereszményét. Az embereszmény kialakításának nincs tökéletesebb eszköze, mint a nevelés. A társadalmi és kulturális változások hatására módosulnak a nevelési intézmények, a velük szembeni elvárások.

Az átalakuló közoktatási rendszer új dokumentumok megjelenését igényli. Nagy felelősség és kihívás a harmadik évezred küszöbén gyermeket nevelni. Felkészíteni egy nyitott, demokratikus társadalom világára. Nő a lehetősége, hogy létrejön egy olyan társadalom, ahol az azonos érték az egyéni és a kollektív szabadság, ahol az emberben rejlő lehetőség és erő, az emberi és természeti erőforrások egyformán értékesek és védelmezendők. Programunk szellemiségét, pedagógusi hitvallásunkat Mérai Ferenc szavai tükrözik.

Óvodánk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodik.

„Meg kell tanulnunk a gyermek szemével látni és fülével hallani, meg kell tanulnunk a gyerek élményvilágának szintjén beszélni, Meg kell tanulnunk mindenekelőtt azt, hogy ráálljunk a gyermek érzelmi hullámhosszára, megéljük emocionális történeteit, elfogadjuk vágyait, tiszteljük, fantáziáját s mindezzel elősegítsük a szabad kommunikációt, a nyitott személyiség kibontakozását. Ennek feltétele pedig nem kevesebb, mint a gyermekbe vetett bizalom, és iránta érzett felelősség, amelyből nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között, a gyermek felelőssége is kicsírázik.”

2.2. Küldetésnyilatkozat

„Élvezze a gyermek saját gyermekkorát, legyen gyermekként is boldog. A természet azt akarja, hogy gyermek legyen, mielőtt felnőtt lenne. Hagyjátok megélni a gyermekkort a gyermekben.”

(Rousseau)

A Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda-bölcsőde küldetése, az oktatásügy keretein belül megjelenő a település és vonzáskörzete gyermekeinek óvodai ellátására vonatkozó- speciális társadalmi szükségletek kielégítése intézményünk kiemelkedő színvonalú működése által.

A partnerek szempontjából:

Olyan színvonalon és olyan mennyiségben, amely kiváltja a település lakosságának, az intézmény fenntartójának és valamennyi partnerének elégedettségét, elismerését.

Az intézmény egészének jövője szempontjából:

Megalapozottá és biztosítottá válik az intézményi működés feltételrendszere, a töretlen fejlődés lehetősége, valamint a kitűzött távlati célok elérésének útja.

Célunk: az egyszeri, megismételhetetlen gyermeki személyiség szükségleteinek, adottságainak és képességeinek gyermekből kiinduló, belső ösztönző erőkre támaszkodó, választást biztosító, tevékenységekben történő szabad kibontakoztatása. Az érzelmi biztonság burokrendszerében testileg, lelkileg ép, kommunikációs technikákat ismerő, az általános emberi normákat elfogadó, másságot toleráló, környezetét szerető individuummá nevelés.

Az esélyegyenlőség biztosításával eljuttatni minden gyermeket saját belső erőit aktivizálva a jogainak teljes körű tiszteletben tartásával képességeinek maximumára.

Jövőformálásunk alapja a múlt értékeinek tiszteletben tartása, hagyományaink, népszokásaink nevelési rendszerünkbe való további beépítése, mert ez: „*egyszerre illemtan, erkölcsi kódex, íratlan törvény, művészet, költészet, színjátás, mítosz és mágia.*” (Dömötör Tekla)

Folyamatosan alakítjuk a csoportszobánkat, a különböző tevékenységformákhoz, az individualizálva szocializáláshoz igazodó kuckók létrehozása.

A "mintha", a szituációs, dramatikus játékok, melyek szorosan kapcsolódva, ill. beépülve szerepjátékaikban segítik a gyermeki agresszió feldolgozását, ami a társadalmi változások okozta zaklatott életvitelből, a média információhalmazának válogatatlan megismerésétől mindennapos problémává válnak. Szociológiai vizsgálatok is alátámasztják, hogy a nem megfelelő **szociokulturális háttérből adódó különbségeket legnagyobb eséllyel az óvoda tudja kompenzálni.**

A hagyományok, népszokások nevelési rendszerünkbe való beépítése hosszú évekre nyúlik vissza. Megtanítja gyermekeinket a magyar nép tiszteletére és szeretetére. A szöveges, énekes, dramatikus játékok segítik a különböző értékek befogadását, a komplex személyiségfejlődést.

Kis létszámú testületünk olyan közös értékrendszer kidolgozásán fáradozik, ami a múlt értékeinek tiszteletben tartásával nem zárkózik el a továbblépést segítő törekvésektől sem.

Főbb pedagógiai elveink:

- Megértő, segítő, integratív ösztönző és aktivizáló pedagógusi magatartás a gyermek önkitaljesedéséhez, az egyéni különbségekre építkezve.
- Tradíciók ápolása, a kialakult értékek megőrzése, újak teremtése
- Szakmai autonómia a sokszínű nevelési eljárásban kifejezve
- A gyermek nevelésében a család elsődlegességének tiszteletben tartása, elfogadó attitűddel segítése
- Gyakorlatra orientált pedagógia megvalósítása
- Hangsúlyos a magatartási és viselkedési szokások, a kommunikáció fejlesztése
- Magas erkölcsi szinten álló pedagógia munka, a kisgyermek emberi méltóságának tisztelete, szükségleteinek maradéktalan kielégítése

Arra törekszünk, hogy óvodánk területét mindenkor a gyermek-szeretet, tisztelet a felelősségérzet, empátiakészség, önképzési igény és magas szakmai tudás jellemezze.

2.3. Bemutatkozás

Óvodánk Veszprém megyében, a Kisalföld lábánál elhelyezkedő községben, Pápakovácsiban található. A Pápakovácsi-Döbrönte- Ganna és Nóráp községek önkormányzata által fenntartott, részben önállóan gazdálkodó, két csoporttal működő intézmény. A falu centrumában helyezkedik el. Jól megközelíthető.

A régi, Somogyi gróf birtokában lévő melléképület felújításával létrehozott óvodánkat 2005 nyarán vehettük birtokba. Épülete természetes módon illeszkedik a falu települési építészeti szerkezetébe. Hatalmas udvarunk és kertünk ideális a gyermekeink számára, mert gazdag játék- és mozgáslehetőséget biztosít.

A környező erdők, mezők tág lehetőséget kínálnak a természeti környezet megismerésére és megszerettetésére.

A falut többségében magyarok, kevés német nemzetiségi és néhány roma családok lakják, akik hosszú évtizedek óta egymás mellett békében élnek. Nyolc család kérése, 2008. szeptember elsejétől kétnyelvű német-magyar csoportokat indítottunk, ahol gyermekeink nevelésében a német anyanyelv használata és hagyományaik ápolása is biztosított, így egyben mód nyílt arra, hogy Döbrönte, Ganna gyermekeit is fogadni tudjuk.

Tudatosan alakítjuk az élménytelit környezetet, ahol a gyermekeket körülvevő személyi feltételek optimálisan adóttak, meghatározók, fejlődő személyiségükhöz biztosítjuk az ingergazdag óvodai környezetet. Arra törekszünk, hogy óvodánk gyermekbarát, gyermek közeli, családias legyen, ahol megvalósul a gyermekekkel, a szülőkkel való optimális harmónia.

Bevezetés, bemutatkozás, óvodai nevelés szociokulturális háttere

Alapvető szempontnak azt tekinthetjük, hogy a gyermek képességeit olyan szintre kell fejleszteni, amely megfelelő alapot biztosít az iskolai tanuláshoz. Nevelőmunkánk tartalmi színvonalát nagymértékben az óvodapedagógusok felkészültsége, érdeklődése, attitűdje, elkötelezettségük foka határozza meg, melyre a jövőben is építünk.

Községünk-óvodánk természeti adottságait, a gyermekek életkori sajátosságait, a képességfejlesztés lehetőségeit figyelembe véve alakítottuk ki sajátos arculatunkat, melyeket hagyományainkra építve folyamatosan továbbfejlesztve valósítunk meg.

Óvodánk 1999. szeptember 1. óta a helyi nevelési program alapján dolgozik. 2009. november 20-án jelent meg az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosított változata. Ezen változás következtében felül kellett vizsgálni, kiegészíteni és átdolgozni a Helyi Óvodai Nevelési Programunkat. Figyelembe vettük helyi adottságainkat, tradícióinkat, törekvéseinket, lehetőségeinket és a megváltozott helyi körülményeket.

2013. szeptember 1-től a törvényi változások, a helyi igények, a saját tapasztalataink alapján formálódott óvodánk programja, módosításra szorult. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának változásai, a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és a hozzá kapcsolódó EMMI rendeletek előírásai, a fogalmi változások miatt programunkat újból átdolgoztuk.

Nevelési gyakorlatunk alapja a gyermekszeretet, a harmonikus, nyugodt, családi, befogadó egymásra figyelő, támogató és biztonságot nyújtó, a pozitív tulajdonságokat megerősítő óvodai élet kialakítása. Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését is biztosítja, így a program készítésekor figyelembe vettük az ő nevelésüknek irányelveit is.

Óvodánk kissebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda, így program része nemzetiségi nevelés helyi gyakorlata, valamint a Két évesnél idősebb gyerekek óvodai csoportban történő nevelésének szakmai programja.

2.4. Az óvodai nevelés szociokulturális háttere

Községünk intézményei:

- Kastély Oktatási Központ
- Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda- Bölcsőde
- Körjegyzőség

Pápakovácsi-Döbrönte- Ganna –Nóráp önkormányzatok közösen működtetik Óvodafenntartó Intézményi Társulás néven intézményünket.

Etnikai jellemzők: Bár a temető fejfáinak német feliratai a múlttól tanúskodnak, az elmúlt fél évszázad társadalmi, politikai viszonyai miatt kevesen vallják magukat német ajkúnak. Az általános iskolában ma is folyik a nemzetiségi nyelvoktatás, óvodánk azonban csak 2008. szeptember elsejétől

Bevezetés, bemutatkozás, óvodai nevelés szociokulturális háttere
lett kisebbségi nevelést oktató kétnyelvű óvoda, bár erre felkészítő játékos foglalkozások eddig is színesítették programunkat, amit az iskolában oktató német nemzetiségi végzettségű tanár folytatott.

Az óvoda 1974-től fogadta a környező falvak (Kup, Döbrönte, Ganna) gyermekeit, 1980-ban Gannán alakították ki az óvodát, 1989-ben Kup község Önkormányzata oldotta meg óvodáskorú gyermekeinek nevelését. 1989 óta községünk óvodája egycsoportos intézményként üzemel. 1997. szeptember 1-jétől az óvoda és az iskola Nóráról (társközség) is fogad gyermekeket, ezzel növelve a gyermeklétszámot. 2008 nyarán megszűnt Gannán az óvoda így, szeptember elsejétől a Pápakovácsi óvoda fogadja a gannai és döbrönte gyerekeket is.

Önkormányzatunk az elmúlt években fő feladatának tekintette a település infrastruktúrájának fejlesztését. Ennek keretében történt az utak portalanítása, gázvezeték és telefonhálózat kiépítése. A lakosság számának növelése és fiatalítása érdekében kedvező áron biztosít házhelyeket a letelepedni vágyók részére. Előremutató tendencia a falu lélekszámának az elmúlt években tapasztalható lassú emelkedése, ugyanakkor eddigi tapasztalataink szerint a nehéz anyagi körülmények között élő fiatalok választották új otthonuknak falunkat. A régió munkaerőpiacának szűkülése valószínűleg tovább fogja növelni a munkanélküliek számát. A központi kereten túli szociális juttatások lehetősége korlátozott. Minden területen figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy községünkben is ellentmondás van az intézményeket fenntartó önkormányzat ellátási felelőssége és lehetőségei között.

A szülők-mint a lakosság összessége-végzettség, szükségletek, értékrend tekintetében heterogén képet mutat. Az eltérő szociokulturális háttér változatos, nehezen összeegyeztethető igényeket jelez az óvodai ellátással kapcsolatban. A heterogén értékrendű családok közös vonása a zaklatottság, melyet a gyermekek kommunikációs készsége, szokásrendszere is tükröz. Ehhez járulnak hozzá a média felől áramló negatív hatások, melyek a társadalmi változatok okozta értékrend zavart tovább erősítik. A kis lélekszámából is adódik, hogy községünk viszonylag zárt egység, melyre még jellemző bizonyos fokú hagyománytisztelet. Mint az a kistelepülésekre általában is jellemző, kulturális életünk központja az iskola. Gyermekeink mindennapjai részévé válik a természetközelség sok mozgáslehetőséggel és játékkal, a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés megannyi lehetőségével.

3. ADATLAP

Neve: Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda-bölcsőde

Az óvoda címe: 8596 Pápakovácsi, Fő utca 20.

Intézményvezető neve: Vilmanné Placskó Erika

Az intézmény típusa: a nemzeti köznevelésről szóló törvény 2011. évi CXCV. 20. § [1] bekezdés a) pontja alapján: egységes óvoda- bölcsőde.

Társulási megállapodás az óvoda közös fenntartására 1. sz. melléklet

OM azonosító: 201780

Törzskönyvi azonosító (PIR): 799283

Adószám: 15799287-1-19

KSH statisztikai számjel: 15799287 8510 322 19

Az óvodai csoportok száma: 2

A felvehető gyermeklétszám: a Pápakovácsi Mesevár Óvoda egy csoport óvoda és egy csoport egységes óvoda-bölcsőde, maximális gyermek létszám 50 fő (egységes óvoda- bölcsőde csoport maximum 20 fő, ebből maximálisan felvehető 5 fő bölcsődés korú 2-3- év közötti, óvodai csoport maximum 30 fő.

Az óvoda alapító szerve:

Az óvoda 1950. óta működik, működtetője: Községi Tanács, jogutód 1990-től Pápakovácsi Község Önkormányzata (8596 Pápakovácsi Fő utca 19.)

Jogutód: Pápakovácsi, Kup, Nóráp, Döbrönte és Ganna Községek Önkormányzatai, 8596 Pápakovácsi Főutca 19.

Az intézmény irányító szerve:

Óvodafenntartó Intézményi Társulás: 8596 Pápakovácsi, Fő utca 19.

Az intézmény felügyeleti szerve:

Pápakovácsi Község Önkormányzata 8596 Pápakovácsi, Fő utca 19.

Nóráp Község Önkormányzata 8591 Nóráp, Kossuth utca 48.

Döbrönte Község Önkormányzata 8597 Döbrönte, Fő utca 47.

Ganna Község Önkormányzata 8597 Ganna, Fő utca 52

Az óvoda fenntartására Pápakovácsi, Nóráp, Döbrönte és Ganna községek társulást hoztak létre:

A társulás neve: Óvodafenntartó Intézményi Társulás

Székhelye: 8596 Pápakovácsi Fő utca 19.

Az óvoda pénzügyi-gazdasági feladatait:

A Pápakovácsi székhelyű Körjegyzőség látja el

Az Alapító Okirat száma:

111-8/1/2012 (Egységes szerkezet, módosítva 2012.09.06.)

Az alapító okirat szerinti alaptévékenysége:

- óvodai nevelés, bölcsődei gondozás

Adatlap

- sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
- óvodai intézményi étkeztetés

Nemzeti, etnikai, kisebbségi és más feladatai

Az óvodai nevelés során figyelmet fordítunk a német nemzetiségi hagyományok ápolására. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A kisebbségi óvodai nevelés formája: a kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda.

Az intézmény az érvényben lévő törvényi rendelkezéseknek megfelelően biztosítja a hit- és vallásoktatáshoz szükséges feltételeket.

A program hatálya kiterjed:

- A beóvodázott gyermekekre
- A beóvodázott gyermekek szüleinek
- Az óvoda nevelőtestületére

Óvoda nyitvatartása: 6⁰⁰-17⁰⁰

A tanévnyitó nevelőtestületi értekezleten a munkaidő beosztás egyeztetése

LENMÁSOLNI TILLOS

4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

4.1. Gyerekkép

„Mi a gyermek? A határtalan, mely fogantatáskor a határok közt megjelent.”

(Weöres Sándor)

Minden gyermek egyediség, individuum, ugyanakkor része egy közösségnek, szociális lény.

A gyermek, fejlődő személyiség. Fejlődését meghatározzák az öröklött adottságok, és az őt körülvevő spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások. Minden gyermek csak önmagához viszonyítva fejleszthető.

A nevelés hatására testi és lelki szükségletei egyénenként, életkoruknak megfelelően változó ütemben alakulnak.

Bármilyen módon kerülünk kapcsolatba kisgyermekkel, alapvető gondolataink **a játék és tiszta érzelmek**, Ezen gondolatokkal a kisgyermekkor legjellemzőbb sajátosságait fejezzük ki. A mozgás, játék, érdeklődés-kutakodás lételeme, ami által nem tud nem fejlődni. A 3-7 éves gyermekekben végbemenő szomatikus és lelki funkciók kibontakozásához a szociális és tárgyi környezet motiváló hatása elengedhetetlen.

A felnőtt megértő, tapintatos, biztonságot nyújtó jelenléte mellett tudja megtanulni, hogyan boldogulhat majd a világban. Mindezt a gyermek erősségére építve, az egyéni eltéréseket értéként elfogadva kell biztosítani. Ezen pozitív kompetenciakészítés hatására a gyerekben pozitív életkép alakul ki. A pozitív pszichés történések révén alakul ki a gyerekben a saját cselekedeteiért, viselkedéséért való felelősségvállalás, a viselkedés belső kontrolljára való törekvés, a megfelelő énkép.

Előbbiekkal, a felfedező szabad aktivitás optimális feltételeinek biztosításával érhetjük el, hogy vidám, kiegyensúlyozott, érdeklődő és fogékony legyen.

A gyermeki jogokból kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk a szabad alkotás, képességeinek kipróbálása közbeni **hibázás lehetőségét**. Csak a megismételt, pozitívan értékelt erőfeszítésekből alakul ki önbizalma, kitartása, türelme, szorgalma. Közben azokat a gondolkodási és fizikai készségeket is elsajátítja, amelyek később biztosítják a bonyolultabb tudnivalók befogadását is.

Másik preferált területünk **a gyermeki szabadság legteljesebb** biztosítása. Saját érdeklődése, adottságai és képességei szerint, saját ritmusában ismerhesse meg önmagát, emberi és tárgyi környezetét. A gyermek szabadságérzetének biztosítása, **a teljes és szabad önkifejezésre**

Gyerekkép, óvodakép

lehetőséget adó gyermekkor a záloga a következő és későbbi életszakasz megfelelő minőségének.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik mélyen kötődnek közösségükhöz. Nyugodtak, boldogok, mert tele vannak élményekkel. Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni. A környezettudatos magatartás alapjai megjelennek a mindennapjaikban. Erősen kötődnek a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységhez, szívesen fedezik fel környezetüket. Bátor kiállásúak, egyre önállóbbak, és látszik rajtuk a kiegyensúlyozottság.

A gyermekközösségben természetes módon elfogadják a különbözőségeket.

4.2. Óvodakép

„Mindenhez van jogom

Hát játszom

Fönről gyerekeknek, letről

Embernek látszom”

(Ratkó József)

Az óvodai nevelés sokszínűségében legfontosabb közös pont a gyermek, akit nagyon kell ismerni. Az óvodában a gyermek elsősorban önmagát, valamint szűkebb természeti és társadalmi környezetét tanulja. Hosszú út vezet az önmagára eszméléstől a szilárd identitástudat kialakulásáig.

Az óvodás korú gyermekek nevelésének elődleges helye a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője. Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, befogadó érzelmek gazdag óvoda megteremtése a cél. A gyermekközpontúság úgy jelenik meg, önállóságot, boldogságot ad, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, az esélyegyenlőséget, életkorához és fejlettségéhez alkalmazkodó tevékenységet, különösen a szabad játékot.

Az óvoda az SNI- s gyermekek integrált fejlesztését biztosítja, ehhez szükség esetén megfelelő szakembereket alkalmaz. A HH-s és HHH-s gyermekek felzárkóztatására esélyt teremtünk, arra törekszünk, hogy esetleges hátrányaik csökkenjenek.

A kiemelt képességű, tehetséges gyermekek felkarolására, igényeiknek kielégítésére az óvoda figyelmet fordít.

Az óvoda közvetetten segít az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésében.

Gyerekkép, óvodakép

A migráns családok gyermekeinek biztosítjuk hagyományaik ápolását, kultúrájuk megőrzését, és a társadalmi integrálódást segítjük.

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a német nemzetiségi hagyományok ápolására. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül.

Az egységes óvoda bölcsődei csoport pedig lehetőséget biztosít a legalább 2. életévüket betöltött óvodai nevelésben ellátható gyermekek közös nevelésére (maximum 5 fő).

Alapelveink:

A játékot tekintjük a nevelés legfontosabb eszközének, kiemelt hangsúlyt adunk a szabad játéknak.

Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembevételével fejleszthető.

Fejlesztik őt a társas kapcsolatok és az óvoda minden dolgozója.

Szeretetteljes, a gyermek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó, befogadó óvodai nevelés megteremtése a feladatunk.

A gyermek tisztelete, szeretete, elfogadása minden tudásnál fontosabb.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különös védelem illeti meg.

A különbözőséget elfogadó, egymás kölcsönös tiszteletét kifejező magatartás megnyilvánulása.

5. A PROGRAMVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

A szakirodalomban megismerhető, különböző nevelésfilozófiákra építkező nevelési rendszerek áttanulmányozása során nevelőtestületünknek a HÉTKÖZNAPI VARÁZSLATOK ÓVODAI NEVELÉS FREINET-ELEMEKKEL óvodai nevelés programot találta legcélszerűbbnek adaptálásra. Az elméleti alapul szolgáló program kidolgozó: Karczewicz Józsefné Major Aranka, Straub Jánosné, Vargáné Szabó Gyöngyi.

A választásnál döntő szempont volt, hogy az adaptálni kívánt program nevelésfilozófiája illeszkedjen eddigi nevelési gyakorlatunkhoz, nevelési elképzeléseinkhez. Fontos szempont volt az álláspontunk, hogy nem kívánunk kiemelni egy részterületet sem, mert az ellentétes lenne nem csupán az eddig óvodapedagógiai hagyományokkal, hanem saját felfogásunkkal is.

A gyermeki szabadság értelmezése számunkra azt is jelenti, hogy a gyermekeknek saját kísérletezéssel, tapasztalatszerzéssel kell megtalálnia azokat az érdeklődésének megfelelő területeket, melyeken alapvető adottságai szerint képességeit intenzíven kívánja a későbbiekben továbbfejleszteni.

Óvoda- és gyermekképünk alapján olyan keretjelleget programot kerestünk, melybe beépíthetők hagyományaink, helyi sajátosságaink, nevelési rendszerünk, ugyanakkor biztosítja továbbfejlődésünket, elképzeléseink megvalósítását. Eddigi gyakorlati munkánkat ráépítve biztosítja a gyermeki szabadságot, az óvodapedagógus módszertani szabadságát. Épít a gyermek spontán tapasztalatszerzésére, de a tudatos pedagógiafejlesztést is lehetővé teszi.

Néhány közös pont, alapelv eddigi nevelési gyakorlatunkból és az adaptált minősített programból:

- A világ élményszerű felfedezéssel megismerése, a gátlásokat okozó 3-7 éves gyermek egyéni és életkori sajátosságaival ellentétes verbális tanulás helyett.
- Ehhez legfontosabb a játék, melyben az érzelem, értelem és az élmények együttesen motiválják a kitartó tevékenységre.
- Úgy biztosítani a gyermek szabadságát, hogy közben a belső kontroll is kialakuljon.
- A gyermek játékos munkájával -társaival és felnőttekkel alkotó együttműködésben- vehessen részt környezetének alakításában.
- A csoportszoba műhelyszerű, tevékenységmódok szerinti elrendezése, hogy a gyermek a természetes kívánsága szabad utat kapjon.
- Játékos munka felhasználása a problémamegoldó és döntési képesség fejlesztéséhez.

A programválasztás indoklása

- Játékban, munkában legfontosabb a szabad önkifejezés, ezzel is biztosítva az életben való optimista hitet.
- A gyermek a közösségért végzett munkában is őrizhesse meg egyéniségét.
- Közös kialakított rugalmas rend és fegyelem, ami valóságos életszervezési móddá válik.
- Természet- és élet közelség.
- Beszélgető kör, nálunk "kupaktanács" működése, a gyermek önkifejezésének, szabad véleményalkotásának biztosítása.

Azonosulni tudunk a választott program óvodáról, gyerekekről, szülőkről és óvodapedagógusról vallott nézeteivel, nevelési alapelveivel. Biztosítja, hogy az óvoda, mint a társadalom és helyi szükségleteket közvetítő szint az adott személyi és tárgyi feltételek szerint állapítsa meg az értékközvetítés tartalmát. Alapelvei kifogyhatatlan variációt jelentenek a mindennapi gyakorlat megvalósításában, biztosítva gyermek és óvodapedagógus fejlődését, önkiteljesedését.

Azonos felfogásunk a játék, játékos munka, tanulás fogalmáról, mely szerint az óvodáskor fő tevékenységi formája a játék, de a játékos munka is, s közben nem tud nem tanulni, fejlődni. Ebben a korban nem lehet különválasztani a különböző tevékenységformákat, mert bennük, más-más arányban, de jelen vannak játék, munka, a tanulás mozzanatai is.

A gyermek dolgozni is akar, életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően, ha környezeti körülményei és a felnőttek törvénye megengedi neki. Valljuk, hogy a játék, játékos munka messzemenően biztosítja a fejlődő egyén és szociális-tárgyi környezete közötti természetes kapcsolatot, az interakciót és kooperációt, az optimális tanulási feltételeket. Olyan mikrokörnyezetünkhöz illeszthető tevékenységközpontú élet- és természet közeli, készség- és képességfejlesztő program, melynek megvalósításában gyermek és felnőtt egész lényével vehet részt. Két- fej-szív együtt dolgozik jellemformáló erőként.

Ahogy Freinet fogalmaz: " Az élet által az életre tanít." A gyereket az őt körülvevő környezet nevei a maga gazdagságával, sokszínűségével, a maga természetes valóságában, egységében.

A Freinet technikák alkalmazásának alapelvei

1. Az alapelvek megvalósulását a különböző Freinet-technikák alkalmazásával segíthetjük elő, melyek komplex tevékenységek, egyszerre módszerek és eszközök. Ezek a technikák hagyják szabadon megnyilvánulni a gyereket, így segítik megvalósítani a gyermeki személyiség kibontakozását, egyéni képességfejlesztést és a több irányból kiinduló értékközvetítést. Az

A programválasztás indoklása

ismeretszerzésnek nem a megfigyelés, a magyarázat és a bemutatás a rendes menete, hanem a **természetes és egyetemes kísérletező tapogatózás.**

2. Az emlékezet csak akkor válik értékessé, ha kísérletező tapogatózás kiegészítője, amikor valóban az életet szolgálja.

3. A tudást nem szabályok és törvények vizsgálatával szerezzük meg, hanem a gyakorlattal.

A csoportban vagy közösségben végzett munka nem azt jelenti, hogy mindenki ugyanazt csinálja. Ellenkezőleg: Az egyénnek maximálisan meg kell őriznie az egyéniségét a közösség szolgálatában.

Nem kell minden gyereknek ugyanazt az utat bejárnia a világ megismerése folyamán, hanem szabad választással sokféle irányba indulhat el, hiszen mindenki saját énjén keresztül, saját tapasztalatai alapján érzékeli, észleli és értékeli a világot. A már meglévő, átélt élményekre, sikeres és sikertelen próbálkozásokra építve dolgozza ki a fejlesztés folyamatát, melyben minimálisan csökkenti a passzív befogadásra hagyatkozó módszereket. Előtérbe helyezi a gyermeki szabad alkotásokat, a természetes, kísérletező tapogatózást és a játékos munkát. Tudatosan épít a gyermeki alkotásokra, tiszteli a gyerekek sajátosságait, segít megjeleníteni.

A szabad önkifejezéssel, amely a Freinet-pedagógia egyik fő szervezési/működési elve a pillanatnyi öröme, félelmek, sejtések, vágyak, haragok, bánatok, meglátások mind-mind felszínre kerülnek.

A természetes módszer lényege, hogy mindennapos helyzetekben cselekedve, próbálkozva, egymást meghallgatva, a környezetet megfigyelve, felfedezve, szinte észrevétlen módon jussanak új információkhoz, tapasztalatokhoz a gyerekek.

A **játékos munka** segít abban, hogy a gyerekek meg tudják oldani a mindennapokból adódó problémákat, átéljék, hogy környezetük megváltoztatható és maguk is képesek legyenek értéket teremteni.

Szabad önkifejezés technikáiból kiemelkedő helyet foglalnak el a következők:

1; szabad rajz és vizuális alkotások.

Főleg az óvodáskor elején a gyermekek szókinccse, fogalmazási készsége, a gondolatok logikus összerendezettségének képessége még fejletlen, ezért az ábrázolás a gyermeknyelv egyik eszközévé válik. A képek tükrözik a gyermek érzelmeit, a világról alkotott felfogását. Ha megkötöttség nélkül alkothatnak, azok a dolgok kerülnek előtérbe melyek, foglalkoztatják, ami iránt éppen érdeklődnek, megjelenhetnek a még fel nem dolgozott félelmek.

A programválasztás indoklása

2; szabad beszélgetés és vita

A **szabad beszélgetés** lényege, hogy a gyerekeket arra ösztönözzük, hogy a hozzájuk közel álló, őket foglalkoztató témákról, egyénileg és közösen átélt élményekről saját szintjüknek, ismeretüknek, nyelvi kifejező készségüknek megfelelően meséljenek.

Ahhoz azonban, hogy a gyerekek bátran kibontakozzanak, élményeikről, sikereikről, kudarcaikról, örömeikről, félelmeikről, egyszóval önmagukról beszélni tudjanak, biztonságos, meghitt, egymást elfogadó és megbecsülő légkört kell teremteni, mely elősegíti a felszabadult kommunikációt. Az óvodapedagógusnak elsődleges feladata ebben a helyzetben a meghallgatás és a segítségnyújtás. Ez utóbbi módja mindig attól a gyerektől függ, aki éppen beszélget velünk. Másképp kell és lehet segíteni egy visszahúzódozó, vagy egy állandóan szerepelni vágyó gyereket. Mindenkihez meg kell találni az utat, mely felszabadítja gátlásait, és örömtelivé teszi számára a kommunikációt.

A spontán kialakult beszélgetések mellett állandó helyet és időt kell biztosítani a beszélgető-körnek:

- Ez az a fórum, ahol:
- mindenki szabadon véleményt nyilváníthat
- nyugodt, meghitt körülmények között, bármiről lehet beszélgetni, ami csak érdekli a gyereket vagy a gyerekeket.
- meg lehet vitatni, hova menjünk kirándulni, sétálni, kinek mit küldjünk ajándékba, mi kerüljön az élménykönyvbe, miről írjunk az elküldendő levélben.
- megtervezhetjük a következő nap, napok, hetek programját
- kiválaszthatjuk azokat a fogalmakat, melyeket szeretnénk körbejárni, összeállíthatjuk a projekteket, melyek egy-egy tervidőszak témáját, fogalmait, kérdéseit, eseményeit és tevékenységeit tartalmazza
- elhangozhatnak az egyénileg, kisebb csoportokban vagy csoportban kitalált és megírt mesék, történetek, versek
- bemutatathatók az elkészült alkotások, zeneművek, táncok, jelenetek
- bárki előadást tarthat egy-egy őt foglalkoztató témáról, számára fontos kérdésről, fogalomról
- véleményt mondhatunk
- kitalálhatjuk, hogy egy-egy ünnepre, alkalomra mivel és hogyan készüljünk
- közös, jó hangulatú játékokat, képzeletjátékokat játszhatunk
- nyugodt körülmények között hallgathatunk mesét, zenét, álmodozhatunk, képzelődhetünk... és így tovább.

A programválasztás indoklása

Sokfunkciós technika, mely segíti a csoportélet megszervezését, a valódi partnerkapcsolat kialakulását, a gyerekekkel történő közös tervezést. Tervező, értékelő, ismeret- és értékközvetítő funkciója van. Segíti egymás megismerését és elfogadását, a csoportalakítást, hiszen általa a gyerekek megtanulják a csoportba való beilleszkedés szabályait, a saját és csoportérdekek összeegyeztetését, mások meghallgatásának és az érvelésnek a technikáit, a kommunikációs és metakommunikációs eszközök változatos használatát, az eredményes vitatkozás lehetséges stratégiáit, stb.

A **vita** nem más, mint közös alkotótevékenység, szellemi küzdelem, melynek középpontjában valamilyen probléma, eldöntendő kérdés áll

3; A szabad fogalmazás és a Zenei alkotás egyaránt alkalmas az önkifejezésre, alkotás örömeinek érzését biztosítja, továbbá sikerélményt adhat.

A **szabad fogalmazás** a gyerek egyik legösztönösebb alkotó tevékenysége. Meséket, történeteket, ritmikus szövegeket talál ki a legváratlanabb helyzetekben. Képzeletét hívja segítségül, ha valamiért szomorú és vigasztalódni akar

A **zenei alkotások**, improvizációk segítik a gyereket ahhoz, hogy felfedezze, az ember szavakon, mondatokon kívül is kifejezheti magát zörejek, hangok, ritmusok és dallamok segítségével. Ezek által is lehet kommunikálni, alkalmasak az önkifejezésre és egymásra figyelő tevékenységekre.

Az egyszerű hangszerek készítése, a velük való ismerkedés, különböző ritmusok, dallamok kitalálása, a mondókák, csúfolók, kiszámolókat beépítése a mindennapi helyzetekbe, a népi gyerekjátékok, a tánc, a zenehallgatás, mind- mind izgalmas, felfedezésekre lehetőséget adó tevékenység.

4; A szabad mozgásról

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás, képtelen nem mozogni, ezért motiváció nélkül fejleszthető a mozgáskultúra. A mozgás a beszéd és a gondolkodás fejlődésének, az önismeret, a reális énkép kialakulásának az alapja. A sikeres végrehajtás növeli az önbecsülését („én-képes-vagyok-rá”) és magabiztosságát. A természetes környezetben történő szabad mozgás szinte semmivel nem pótolható.

5; A színpadi kifejezésről

Freinet technikák közül az egyik legösszetettebb önkifejezési forma, mely magában foglalja vagy foglalhatja az összes szabad önkifejezési formát és egyéb technikákat is. Igazi alkotó munka, amely a tervezéstől a kivitelezésig tarthat: a mese vagy a történet kitalálását, a kísérő zene kiválasztását vagy kitalálását, hangszerek, jelmezek, díszletek vagy bábok elkészítését, a “színház” berendezését, és magát az előadást is jelentheti.

A programválasztás indoklása

Az óvodában ez a technika szorosan kapcsolódik a szerepjátékhoz, hiszen célja nem a szerepeltetés, hanem maga a játék, az alkotás és a sokféle, jó hangulatú együttlét, mely a kivitelezés során valósul meg.

6,A kommunikációs technikákról

Fontos, hiszen lehetővé teszik a zárt csoportkeret feloldását, segítik az óvoda, csoport és a család kapcsolatának fejlődését, az információ áramlását, csomagküldés, levélírás mind olyan technika, mely könnyen és természetes módon beépíthető az óvoda.

A környezet tanulmányozása

A környezeti nevelés kiindulópontja minden esetben a szűkebb természeti és társadalmi környezet, ahol a gyerek él, ahonnan tapasztalatait, információit szerzi, ahonnan élményeit gyűjti. Érdekli minden jelenség, történés, tárgy, dolog, amivel csak kapcsolatba kerül. Az élet pozitív és negatív élményei és az általuk keltett érzelmek ösztönzik őt az alkotásra, önkifejezésre.

Mivel az óvodáskorú gyereket az érzelmei irányítják, a természet megszerettetése, szépségének felfedeztetése, élő és élettelen csodáinak észrevételezése is az érzelmein keresztül valósul meg.

Hogy történjen? Minden gyereknek van egy palántája, amiről saját maga gondoskodhat, amiért felelősséggel tartozik, akkor a természetet és az életet tisztelő magatartásforma beleivódik minden egyes gyerekbe.

Minden típusú tevékenységhez külön kisebb-nagyobb kuckókat, meghitt sarkokat biztosítunk, a szükséges eszközökkel, alapanyagokkal. Ki lehet alakítani egy sarkot a beszélgető-körhöz, meséléshez, könyvek nézegetéséhez. Továbbá pl. a természetsarokhoz, (ahol kísérletezni lehet), barkácsoláshoz, bábszínházhoz és a dramatikus játékhöz stb.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

„ Szent kincs a gyermek teste-lelke

Szeretni kell azt melegen,

És fölnevelni féltő gondokkal,

Hogy tiszta, jó erős legyen!

(Szemler Ferenc)

6.1. **Az óvodai nevelés általános feladatai**

A gyermek testi, lelki szükségletének kielégítése.

Feladataink:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.2. **Az egészséges életmód alakítása**

„ Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és a nyomorékság hiánya” (Egészségügyi Világszervezet)

Célunk:

A gyermekek egészséges életmódhoz szoktatása, az egészséget választó képességének kialakítása, életkoruknak megfelelően.

- Testi szükségleteik kielégítése, fejlődésük elősegítése.
- Olyan személyiség kialakítása, aki tiszteli, védi, óvja a környezetét
- Hangsúlyozzuk a megelőzés szerepét

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletek kielégítése, mozgásigényük kielégítése.
- A testi képességek, a harmonikus és összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése.
- Az egészséges életmód szokásainak alakítása (testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegség megelőzés, és egészségmegőrzés)
- Az egészséges és biztonságos környezet biztosítása a fejlődéshez.

Az óvodai nevelés feladatai

- Környezettudatos magatartás megalapozása
- Prevenciós, korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése, mozgásigényük kielégítése.

Óvodába lépés előtt az óvodapedagógus feladata, hogy előzetes családlátogatás alkalmával megismerkedjen a gyermek otthoni környezetével. Az itt szerzett ismeretek kiegészülnek az óvodában a befogadás ideje alatt szerzett tapasztalatokkal.

Elsődleges feladat a testi szükségletek kielégítése és a gondozás. A közösen végzett tevékenység, a nyugodt légkör, a jó közérzet közelebb hozza a gyermeket az óvodai dolgozókhöz. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, együttműködve a többi munkatárssal

Az óvoda napirendjében az ugyanazon időben ismétlődő tevékenységek segítenek az eligazodásban és a gyermek életritmusának kialakulásában. A rugalmas napirend elegendő időt biztosít az önálló tevékenységek begyakorlására és alkalmazkodik a gyermek egyéni szükségleteihez.

Az egészségügyi szokások pontos menetét az óvodában dolgozó dajkákkal megbeszéljük, az azonos gyakoroltatás miatt.

Az elvárások a gyermekkel szemben életkorától és fejlettségétől függnnek.

Az étkezési szokások

A gyermekek háromszor étkeznek az óvodában. Az étkezést egy vállalkozó által üzemeltetett konyha oldja meg. Az óvodavezetőnek javaslati joga van az étrend összeállításában. A kifüggesztett étlap alapján tájékozódhatnak a szülők az étrendről. Törekszünk az egészséges és korszerű táplálkozás igényének felkeltésére, gyakorta friss gyümölcs vagy zöldség biztosítására, új ízek megismertetésére. Az étezés feltételeinek esztétikus megvalósításával is arra törekszünk, hogy kedvet teremtsünk a jó hangulatú, étkezésre. Az asztaltársaságok, a felnőttek és a gyermekek együttes étkezése, a megfelelő idő biztosítása minden gyermek számára elengedhetetlen feltétel ehhez. Az ételekből egyre önállóbban, igényük és a lehetőségek szerint vehetnek a gyermekek. Arra törekszünk, hogy a gyermek mindent kóstoljon meg.

A tízórai idejét igyekszünk rugalmasan kezelni, mert a gyermekek eltérő időben érkeznek és sajnos egyre több olyan gyermek van, aki reggeli nélkül jön az óvodába. Az ebéd és az uzsonna ideje kötött.

Az óvodai nevelés feladatai

Testápolás

A gyermek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. A gyermekek mellékhelységében megfelelő méretű és számú, minden gyermek számára hozzáférhető mosdó, WC biztosított, amit napközben egyéni igények szerint használhatnak a gyermekek. A fogmosás, a fésülködés feltételei adottak. A gyermek megismerkedik a tisztálkodáshoz szükséges eszközökkel, azok helyes használatával. Az óvodapedagógus és a dajka mutatja meg a teendőket. A gyermek eleinte több, később egyre kevesebb segítséggel, majd önállóan végzi.

A tisztálkodáshoz szükséges eszközöket, szereket a fenntartó biztosítja. Ügyeljenek a takarékos vízhasználatra, a tisztálkodó szerek megfelelő mennyiségű alkalmazására. (környezettudatosan)

Öltözködés

Az öltözködésnél a réteges öltözködés fontosságát hangsúlyozzuk a szülők körében is. Fontosnak tartjuk, hogy ruházatuk tiszta, ízléses és praktikus legyen, és ezt önmaguk is igényelik. Az óvodában benti, kényelmes játszóruha, egészséges, a gyermek lábát jól tartó, csúszásmentes lábbeli beszerzése szükséges. A ruhákat minden gyermek az öltözőben lévő polcán tárolja, váltóruháról a szülőknek gondoskodni kell. Lehetőséget kell biztosítani napközben igény szerinti átöltözésre.

Mozgás

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Ez lehetőség szerint az udvaron, a szabadban történik. A gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítését a változatos udvari játékokkal, a sokféle, sokirányú mozgásos szabályjátékokkal, a népi dalos játékokkal és a körjátékokkal biztosítjuk. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolhatják. Séták, rövid kirándulások szervezésével is igyekszünk a gyerekek mozgásigényét kielégíteni. Lehetőséget biztosítunk a kerekpározásra, focira is az udvaron. A fenntartó anyagi támogatásával (közlekedési költség) megszervezzük az úszásoktatást.

Pihenés

Az óvodás korú gyermekeknek szüksége van a pihenésre. Ehhez biztosítjuk az optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom, meghitt hangulat). Mindig egy mesével vagy altatódallal csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyerekeket. A különböző alvásigényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük az alvást. Nagyobb gyermekeknek - pihenés után - esetleg csendes tevékenységet biztosítunk.

Az óvodai nevelés feladatai

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy minden nap – ha lehet, kétszer is – a friss levegőn tartózkodunk. Napi kocogó-futó lehetőséget, mozgásos perceket biztosítunk. Viharos szél, nagy köd, zuhogó eső, rendkívüli kánikula, nagy hideg esetén a csoportban maradunk.

A zsebkendő használatának szabályait a gyermekekkel be kell tartatni: szükség szerint a kijelölt helyről vehetik el, a kukába kell rakni használat után.

Az óvodában megbetegedett gyermek szüleit azonnal értesítjük. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, saját, jellel ellátott tárgyak használatával, a játékok és az eszközök gyakori fertőtlenítésével igyekszünk megakadályozni.

A gyermekek egészségével kapcsolatos észrevételeket, az esetleges szobatisztasági gondokat is tapintatosan, szeretetteljes bánásmóddal és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolattartással végezzük.

A téli időszakban is kimegyünk, s ha az időjárás engedi, szánkózunk, hógolyózunk, csúszkálunk.

Együttműködünk a szülővel, - ha a gyermeknek krónikus betegsége van - az optimális környezet biztosítása érdekében.

Megfelelő szakemberek bevonásával (védőnő, orvos, pszichológus) prevenciós és korrekciós feladatokat látunk el a gyermekek testi – lelki egészségének megőrzése érdekében.

6.3. Az egészséges környezet biztosítása

Csoportszoba

Csoportszobáink világosak, méretük eltérő. A tűző napsütés ellen sötétítőfüggönnyel védekezünk. Szükség esetén a megfelelő, szembarát villanyfény biztosított. A szellőztetést folyamatosan megoldjuk. A csoportszobák bútorai a gyermekek méreteihez igazodnak, kuckósításra alkalmasak. Az ágyneműt kéthetente hazaküldjük mosásra. A megfelelő hőmérséklet szabályozható radiátorokkal biztosított.

Udvar

Naponta több órát tartózkodnak a gyermekek az óvoda udvarán. Van árnyékos, napos rész, változatos talajfelület. Minden korcsoport megtalálja a számára legmegfelelőbb mozgáslehetőséget. A fajtáékok kiválasztásánál törekedtünk a biztonságra, szabvány szerinti megfelelésre.

A délelőtti dajka naponta átvizsgálja az udvart, felássza a homokot, összesöpör, esetleg öntöz.

Az óvodai nevelés feladatai

Öltözők

A két csoportnak közös öltözője van. Az öltöző padlózata könnyen tisztán tartható. Minden gyermeknek jellel ellátott polca van.

Mosdók

Megfelelő méretű és mennyiségű eszközök segítik a szükségletek kielégítését, s minden gyereknek elkülönített tisztálkodási felszerelése van. A mosdók fertőtlenítése, a folyamatos feltörlés naponta többször ismétlődő feladata a dajkáknak. A fogmosó eszközök és egyéb tisztálkodási eszközök (körömkefe, fésű) fertőtlenítő kimosása a dajkák folyamatos, szükség szerinti feladata.

Környezettudatos magatartás alakítása

A csoportszobákban keletkezett hulladékból az újra felhasználható anyagokat szelektív módon gyűjtjük. Arra neveljük gyermekeinket, hogy óvják, védjék az óvoda természetes környezetét (növényeket, állatokat). Példát mutatunk az energia ésszerű, takarékos felhasználására.(víz, villany, gáz)

A fejlődés eredményes óvodáskor végére:

- Tudnak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülni, amikor azt szükségesnek érzik.
- Önállóan használják a mosdót.
- Köhögéskor, tüsszentéskor igénylik a zsebkendő használatát. Helyesen fújják az orrukat.
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- Tudnak önállóan szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak elfogyasztani.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket lehetőleg befűzik, bekötik.
- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet iránti igény, s vigyázni is tudnak rá.
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások kialakulóban.

7. AZ ÓVODA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA

(Készült a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ alapján)

Helyzetkép

Az egészségmutatók már óvodás korban arra utalnak, hogy gond van a gyermekek egészségével. Egyre növekszik az asztmás, az elhízott, a nehezen mozgó, fáradékony gyermekek száma.

A Nkt. kimondja, hogy a nevelési intézményekben, biztonságban és egészséges környezetben kell nevelkedniük a gyermekeknek. A törvény és a hozzá kapcsolódó rendeletek kiemelt figyelmet fordítanak a felnövekvő nemzedék egészségének megőrzésére. Az óvoda munkarendjének és házirendjének a teljes egészségfejlesztést kell szolgálnia, amelynek betartása mindenki számára kötelező. Az óvoda összes dolgozójától példamutató magatartás várható el.

Cél

Az egészségfejlesztési tevékenység hatására pozitív irányba változzon a gyermekek egészségi állapota.

Az egészségfejlesztés akkor hatékony, ha teljes körű, ha áthatja az óvodai élet egészét:

- minden gyermek részt vesz benne,
- a nevelőtestület aktív összehangolt munkája,
- felvilágosító tevékenység kapcsolódik hozzá,
- betartják és betartatják a munka és balesetvédelmi előírásokat, elhárítják a vészhelyzeteket,
- bevonják a szülőket, a civil szervezeteket.

7.1. Az egészségvédelmi program tartalma, kiemelt feladatai

1. Az egészséges táplálkozás, kulturált étkezés

Helyzetkép:

Az óvodás gyermekek táplálkozási szokásai tükrözik a családok otthoni szokásait. Tapasztalataink szerint túl sok édességet, fehér lisztből készült termékeket, vörös húsokat fogyasztanak, sőt a gyermekek körében a cukros üdítők fogyasztása nagyon gyakori. Ennek következtében növekszik az elhízott gyermekek száma, ehhez már óvodás korban kapcsolódnak a betegségek. A

Az óvoda egészségnevelési programja szülők következtelenek, engednek a gyermekek kívánságainak, sőt néha még támogatják is azt.

Célunk:

Az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezés alapjainak megteremtése óvodás korban.

Feladatok:

- A konyha üzemeltetőjével folyamatos kapcsolattartás, szükség szerint az étrend összeállításával kapcsolatos megbeszélés.
- Gyakori gyümölcs, vagy zöldség biztosítása.
- Minél gyakrabban teljes kiőrlésű pékáru beszerzése
- A zsiradék és a só mennyiségének csökkentése
- Vegyszermentes ételkészítés
- Az édességek fokozatos csökkentése, különös tekintettel a hozzáadott cukorra

Az óvodapedagógusok feladatai:

- A dajkákkal együtt a közös, kulturált étkezés megszervezése, lebonyolítása
- Minden gyermeknek az étel felkínálása
- Megfelelő idő biztosítása a nyugodt, közös étkezéshez

A gondozónő és a dajkák feladata:

- az önállóan még étkezni nem tudó gyermekek segítése
- az ételek tálalásakor a kívánatos, esztétikus terítés

2. Mindennapos mozgásos percek, a szabad levegőn tartózkodás

Helyzetkép:

A gyermekeket nagy számban autóval szállítják szüleik óvodába. A gyermekek elmondása szerint túl sokat ülnek a tv és a számítógép előtt. A családok közös kirándulásai, túrái néhány család kivételével nem jellemzőek. Ezzel szemben szép számmal íratják be gyermekeiket a szülők valamilyen sportra (úszás, foci, karate, torna, lovaglás)

Célunk:

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény felkeltése kisgyermek korban

Feladataink:

- Minél több szabadban végzett mozgás szervezése

Az óvoda egészségnevelési programja

- A mozgást kevésbé szerető gyermekek bevonása a közös játékokba, buzdítása, dicsérete.
- Változatos eszközök, mozgásfejlesztő játékok felkínálása a gyermekeknek
- Olyan napirend összeállítása, hogy lehetőség szerint minden nap legyenek a gyermekek levegőn
- A fenntartó által támogatott úszásoktatás megszervezése.
- Az udvar gondozása, a feltételek megteremtése

Az egészségvédelem az egészséges életmód megalapozásának fontos kritériuma a mindennapi edzési lehetőség biztosítása nagyrészt szabad levegőn. Mozgásszükségletük kielégítésével nő ellenálló- és állóképességük, elősegítjük nagymozgásaik fejlődését. Az egészségügyi szakhálózat segítségével igyekszünk minél előbb kiszűrni a gyors növekedés vagy egyéb okok miatti elváltozásokat, saját hatáskörünkben célirányos fejlesztő mozgásokkal biztosítani a prevenciót, kisebb korrekciót.

3. A testi és lelki egészség fejlesztése

Helyzetkép:

A mozgásszegény életmód, a helytelen táplálkozás, a családokban egyre növekvő stressz már óvodás korban előrevetítik az egészség problémákat. A túlzott szülői elvárások lelki problémákat is okoznak (szorongás), a helytelen napirend következtében felborul a biológiai egyensúly. Néhány szülő naponta járattja külön foglalkozásra gyermekét, ezáltal túlterheli és elvonja a lehetőséget a szabad játéktól.

Célunk:

Szakemberek bevonásával a szülők tájékoztatása, ennek hatására a családok életvitelének esetleges változása

Feladatok:

Pszichoszociális higiénia nevelés feladatai:

- Az intézmény pszichés klímájának folyamatos "gondozása"
- A gyermekek szociális biztonságérzetének megteremtése,
- A harmonikus társkapcsolatok alakulásának segítése,
- A gyermeki viselkedésben jelentkező zavarok, lelki sérülések kiszűrése, az okok feltárása és a segítségadás módjának meghatározása (a szakszolgálat intézményeinek segítségével, pszichológus igénybevételével)
- A nevelők empátiás készségének fejlesztése, a személyes territórium és autonómia védelme.

Az óvoda egészségnevelési programja

- Folyamatosan prevenciós feladat: a tárgyi és személyi jellegű stressz tényezők csökkentése, illetve törekvés azok megszüntetésére.
- Előadók felkérése a témával kapcsolatban (védőnő, orvos)
- A gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a szabad játék, ennek érvényesülni kell az óvodai és az otthoni napirendben is
- A gyermekek közlési kedvének fenntartása
- Az érzelmek kimutatása, kifejezése (a belső szorongás levezetése)
- Önmagunk és mások elfogadására nevelés

Szomatikus nevelés feladatai:

- Higiénikus, esztétikus, gazdag tevékenységet kínáló környezet folyamatos biztosítása, karbantartása
- Személyi higiénia nevelés (általános, bőr-haj- köröm, fogápolás, egészséges ruházkodás)
- A korszerű táplálkozás igényeinek megfelelő étrend és a kulturált étkezés feltételeinek biztosítása,
- A motoros képességek fejlesztése (kondicionálás, koordinációs képességek, mozgékony-ság-hajlékony-ság)
- A szabad levegőn való tartózkodás aktivitásszintjének növelése,
- A betegségek, rendellenességek prevenciója és korrekciója, szükség szerint speciális szakemberek közreműködésével.

Intézményünk napirendje rugalmas, lehetőséget biztosít előre nem tervezett, a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események, programok beépítésére, az óvodai napirend és tevékenységek összeállításánál a nevelők nem hagyhatják figyelmen kívül az egészségnevelés, gondozás területén az egyéni szükségleteket (mozgáslehetőségnél, pihenésnél, alvásnál, étkezésnél, testápolásnál, levegőzésnél, edzésnél egyaránt).

A jól fejlődő gyermek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő önállósággal rendelkezik a testápolás, étkezés, öltözködés, környezetének rendben tartása terén, igényli azok esztétikumát, kifejlődnek szociális személyiségjegyei az egészségügyi szokások területén, az alapvető udvariassági szokások terén, a tevékenységekhez kötődő együttműködési formákban. Mozgása összerendezett, edzettsége, állóképessége, ügyessége, magabiztossága, kitartása és önfegyelme egyre magasabb szintű, személyisége összerendezett és harmonikus.

Az óvoda egészségnevelési programja

A készség- és képességkör

A testi, lelki, szellemi és érzelmi készségek és képességek harmonikus fejlődése elősegíti a környezethez való alkalmazkodást. Többek között tartalmazza az esztétikai, erkölcsi, magatartási, gondolkodási vagy a kommunikációs képességeket is. Mindig más és más készség és képesség fejlesztése kerül előtérbe, de mindig figyelembe kell venni, hogy a képességek csak a tevékenységek által fejleszthetők hatékonyan.

Kiemelt helyen vannak a pozitív életvezetéssel kapcsolatos készségek:

- *a hatékony kommunikáció és kifejezőkészség*
- *a versenyszellem és az együttműködés egyensúlya*
- *önértékelés, önbecsülés*
- *társas alkalmazkodás*
- *kapcsolatok építésének készsége*
- *érzelmek alkotó jellegű feldolgozása*
- *stresszkezelés*
- *magabiztosság fejlesztése*
- *kritikus gondolkodás kialakítása*
- *Döntéshozatal képessége*
- *rövid és hosszú távú célkitűzések megfogalmazása*
- *ellenállás a csoportnyomással szemben*

Ezeknek a képességeknek a kialakítását az óvodában kezdjük, de életünk folyamán végig csiszoljuk (pl. étkezési szokások, reális énkép, pozitív viszony kialakítása a környezettel, egészséges életmód stb.)

4. A balesetek megelőzése és az elsősegélynyújtás

Helyzetkép:

A balesetek megelőzése érdekében, a megbízott személy rendszeresen ellenőrzi az udvari játékokat. A napi takarítás során tapasztalt hibákat a dajkák is jelzik. Az óvoda minden dolgozója ismeri a gyermek - és a felnőtt balesetek előfordulásakor szükséges teendőket, jelentési kötelezettségeket. Az orvos, a mentő telefonszáma az irodában van feltüntetve.

Évente munka és balesetvédelmi oktatást tartunk.

Célunk:

Biztonságos környezet kialakítása, a gyermekek és a dolgozók részére

Az óvoda egészségnevelési programja

Feladatok:

- Az óvoda forgalmas úttest mellett található, ezért nagyon fontos az épület biztonságos zárása.
- A kerítés karbantartása (festés)
- A játékszerek beszerzésekor a szabvány szerinti megfelelőségre figyelni kell.
- Gyermekek, az óvoda területén felügyelet nélkül sehol sem tartózkodhat
- A munkavédelmi szabályok betartásának ellenőrzése (szűrőpróbaszerűen)
- Minden alkalommal, ha kirándulni megyünk, fel kell hívni a gyermekek figyelmét a veszélyekre, az elvárható magatartásra.
- Kiránduláson a gyermek a szülő jóváhagyásával vehet részt (aláírja a szülő)
- A kirándulásokon a megfelelő számú kísérő személyzetet biztosítani kell

5. A személyi és környezeti higiénia

Helyzetkép:

A működés személyi feltételei részben biztosítottak (2 csoportban 3 óvodapedagógus biztosított). Az óvodában egészségügyi könyvvel lehet dolgozni, a munka alkalmassági ellenőrzés évente biztosított.

A személyzet munkacipő juttatásban részesül. Az óvodapedagógusok és a dajkák is az óvodába érkezve cipőt váltanak. A gyermekek bent a cipőben és ruhában tartózkodnak a csoportban. A szülők a csoportszoba ajtajáig kísérhetik gyermeküket.

A mellékhelyiségek száma, azok felszerelése megfelelő. Folyamatos fertőtlenítésük, tisztításuk a dajkák napi feladata.

A tisztítószerkeket az óvodavezető szerezi be (biztonsági adatlap), tárolásuk zárt szekrényben történik.

A gyermekek tisztasági felszerelését a fenntartó az éves költségvetésből fedezi. Minden gyermek ismeri a tisztálkodás helyét, az eszközök elérhetőségét, az elhasznált, piszkos anyagok eldobásra alkalmas helyet (különös tekintettel a papír zsebkendőre).

A pelenkázásra szoruló gyermekek részére a szülők hozzák a pelenkát és a védőkrémet.

Feladatok:

- A fertőtlenítések, a takarítások előírás szerinti végzése (HACCP)
- A gyermekek orvosi és fogorvosi vizsgálatának megszervezése, megállapodások kötése

Az óvoda egészségnevelési programja

- Kapcsolat felvétele a gyermekorvosokkal, a háziórvossal betegségek után az igazolás módjáról
- Minden tanév elején a házirend ismertetése a szülőkkel (mi vihető be az óvodákba, eljárás betegség esetén, stb.)
- A tálaláshoz szükséges fehér kötény biztosítása a dajkák részére, használatának megkövetelése
- A gyermek és a felnőtt kézmosókba a tisztítószeres folyamatos pótlása
- Az étkezések során, az ételek tárolása során a HACCP előírások szigorú betartása, betartatása
- A tisztítószeres használatkor a környezetvédelmi és biztonsági előírások betartása, gazdaságos beosztással.

LENMÁSOLNI TILLOS

8. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

„A természet hatalmas, az ember

Parányi. Ezért aztán az ember

Léte attól függ, milyen

Kapcsolatot tud teremteni az

Természettel.”

(Dr. Szent-Györgyi Albert)

„Csak egy földünk van”- hangzott el az 1972 évi stockholmi nemzetközi környezetvédelmi konferencián. Feladatunk elérni, hogy a gyermekek pozitív szokásokat, viselkedési normákat képviseljenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel, pozitív attitűdökkel viseltessenek az élővilág, a szép környezet fenntartása és megőrzése iránt. Kiindulópont a közvetlen környezet.

8.1. **Környezet megismerésére nevelés**

Helyzetelemzés:

Szép környezetben tágas udvarral az idejáró gyermekek szociokulturális igényeit is ki tudjuk elégíteni. A környező táj, a rétek, legelők, kaszálók növény- és állatvilága lehetőséget biztosít, hogy a gyermekek játszva, kalandosan ismerhessék meg a természetet és természetvédelmet. Az ismeretszerzésen túl megtanulják tisztelni és csodálni az őket körülvevő világot. A felfedezések közben fejlődik közösségi magatartásuk, a szülőföld iránti tiszteletük. Megtapasztalhatják az együtt töltött kirándulások örömét, az „együtt lenni jó” érzését.

A külső világ tevékeny felfedezése közben többféle módon gyűjthettek ismereteket a környező tájról, az ott élő állatokról és növényekről, az emberek munkájáról.

Céljaink:

- A ránk bízott gyermekek, a múlt hagyományait továbbörökítő, környezetüket óvó, azt ismerő és szerető, becsületes és értékes emberekké váljanak!
- Olyan felnőttekké, akik büszkék lesznek arra, hogy itt élnek, ez a szülőföldjük, otthonuk.

A környezet megismerésére nevelés területei:

- Társadalmi környezet megismerése: pl. óvoda, család, emberi együttélés szabályai, hagyományőrzés, emberi alkotások, munkafolyamatok.
- Természeti környezet megismerése: pl. közlekedés, öltözködés, időjárás, gyümölcsök, állatok, virágok, színek.
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai: matematika
- Környezet átalakítás: ismeretek gyakorlása, alkalmazása
- Környezetvédelem: környezet megbecsülése, rendbetartása
- Az Én-re irányuló környezeti nevelés.

Feladatok:

- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek az óvoda környezetével.
- A témakörök tervezésénél az óvodapedagógus vegye figyelembe: a település helyi sajátosságaiból adódó lehetőségeket, az óvoda szűkebb környezetét, a település növény- és állatvilágát, a közlekedést.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek eltérő tapasztalatait.
- A természeti környezetet a gyerekekkel együtt fedezze fel. Együtt figyeljék meg az évszakok, az időjárás, a természet változásait.
- Segítse ok-okozati összefüggések megláttatását (tartsa be a fokozatosság elvét). Kerestessen összefüggést az időjárás és az emberek tevékenysége között. Végezzenek a gyermekekkel egyszerű kísérleteket a növényekkel, vízzel, levegővel (pl. csíráztatás, rügyeztetés, hajtatás).

„Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel

Egy-egy bokor, nevét, virágát is tudom...”

(Radnóti M.)

A mi gyermekeinknek is ezt kell érezniük, a természethez, az „Itthon vagyok” érzést, ez úgy lehetséges, ha érzelmileg közel visszük a természetet.

Az óvodapedagógus építsen a gyermekek önálló problémamegoldás iránti igényére.

8.2. Környezet formai és mennyiségi viszonyai:

Spontán matematikai megismerés színterének tekintjük a játékot, hiszen itt sok tapasztalatot szerez a gyermek, de lényeges, hogy a spontán helyzeteken kívül az óvodapedagógus kezdeményezzen tanulási helyzeteket, matematikai játékokat, ahol lehetőség nyílik a tapasztalt tények közötti

Környezeti nevelési program

kapcsolatok felfedeztetésére, szükség szerint magyarázatra. A kognitív képességek fejlesztésére gazdag lehetőség nyílik, melyben az óvodapedagógus elsődleges feladata a képességek cselekvés során történő fejlesztése, nagy fontosságot tulajdonítva az érzékelés, észlelés fejlesztésére számtalan emlékeztetőfejlesztő játékot kell betervezni. A gondolkodás fejlődése leginkább a problémalátás és problémamegoldás formálásában érhető nyomon.

Az óvodapedagógus tervezzen változatos játékokat, amelyek által fejlődnek összehasonlító, analízáló, szintetizáló, elvonatkoztató képességeik. Spontán helyzetek, és magunk teremtette játékos helyzetek megismerő tevékenysége során, fontos feladatunk, a pontos észlelés, érzékelés megfigyelésre nevelés (különböző érzékszervek segítségével, sokszínű tapasztalatokra tehetnek szert). A mennyiségészlelés fejlesztésében figyelembe kell vennünk, hogy a négy-öt éves korban a gyermek a halmazokat ugyan egészként fogja fel, de számosságuk megítélését még nem mindig képes függetleníteni a kiterjedésüktől és a helyzetüktől.

A téri viszonyok differenciálódása saját teste térbeli viszonyainak megismerésével kezdődik (jobb kéz, bal láb, két szem, két fül), és mozgáshoz kötődik. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a helyet jelölő szavak megértésének. A matematikai tapasztalatok emlékképekben rögződnek. A gyermekek emlékezetét viszont azzal fejleszthetjük, ha sokszor felidézzük a megismert matematikai jelenségeket, viszonyokat, és ezt főleg játékos tevékenység során. Egyik legfontosabb feladat a gondolkodásfejlesztés.

A gondolkodás a valóságból szerzett tapasztalatok rendszerezését, kapcsolatainak felismerését biztosítja. A gyermeki gondolkodás a megismerőtevékenység során szerzett tapasztalatokra épít. A megismerő, tevékenység alapja pedig az észlelés.

A gondolkodást viszont a problémahelyzet kelti életre. A probléma megoldása érdekében az eddig szerzett tapasztalatokat, ismereteket mozgásba hozza.

Fontos, hogy a gondolkodásfejlesztő feladatainkat a gyermek gondolkodási szintje, műveltsége határozza meg. Leghatékonyabbak akkor lehetünk a gondolkodás fejlesztésében, ha olyan szituációkat teremtünk, amelyek kereső, fölfedező, alkotó tevékenységre ösztönöznek.

Fontos a gyermeki önállóság biztosítása! (sajátos, de helyes megoldásai erősítést kapjanak, sikerélmény hatására az ismeretek tartósak lesznek, felidézhetővé válnak).

Feladatok:

- Az óvodapedagógus használja ki, illetve hívja fel a figyelmet a szabadban is a matematikai viszonyok jelenlétére
- Az óvodapedagógus teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésben az élmények gyűjtésében.
- Figyeljen az óvodapedagógus arra, hogy a gyerekek helyesen használják a kifejezéseket.
- Egy-egy válogatás alkalmával, mindenféle tulajdonság szerepet kaphasson.
- A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. Szerezzenek tapasztalatokat a geometria köréből (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal stb.)

8.3. Környezetalakítás

Helyzetelemzés:

A környezet megismerésére nevelés akkor éri el célját, ha a gyermek a tapasztalatokra épülő ismereteit gyakorolhatja, alkalmazhatja. A tárgyról, jelenségekről szerzett benyomásokat a gyermek a kötetlen játéktevékenységben tovább éli, átrendezi. Fontos szempont az alkotó fantázia mozgósítására állandó közelben legyenek az eszközök.

Feladatok:

Tevékenységváltáskor a tárgyi környezet alakításába vonja be az óvodapedagógus a gyerekeket (csoport rendjének helyreállítása).

8.4. Környezetvédelem

A környezetalakítással, a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz.

Feladatok:

Nyújtson alkalmat a gyerekeknek a természetvédelemmel kapcsolatos feladatok gyakorlására (védett növények és állatok megismerése, madáretetés, szemétygyűjtés).

Az énré irányuló környezeti nevelés:

Kialakítja a saját testképet, táplálkozási ismereteket, életmóddal kapcsolatos tudnivalókat. Ismeretet ad, hogyan kerülhetjük el a betegséget,

Környezeti nevelési program

továbbá az illetelmes viselkedésről (köszönés, bemutatkozás, ajándékozás illemszabálya, utcán halkán beszélgetünk stb.)

Gyermeki tevékenységek:

- Az évszakok, aktualitások, nyújtotta lehetőségek kihasználása, (termékek, levelek gyűjtése, felhasználása a játéktevékenységben)
- Állat és növénygondozásban való részvétel (madáretetés, élősarok gondozása)
- Szerezzenek tapasztalatokat az időjárás és az öltözködés összefüggéséről.
- Játsszanak tükör előtt
- Tájékozódjanak térben, nevezzék meg a mozgásos játékok alkalmával az irányokat.
- Tulajdonságok alapján végezzenek szétválogatást, folytassanak mérési, összemérési feladatokat, játék közben ismerkedjenek meg a geometriai formákkal.
- Segítsenek a csoportszoba átalakításába.
- Védjék az élő környezetet, segítsenek a kert gondozásában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek ismerik lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Ismerik a faluban lévő intézmények rendeltetését (iskola, posta, orvosi rendelő).
- Igényesek testük tisztaságára, ismerik a testrészeket és az érzékszervek rendeltetését.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Ismerik a napszakokat.
- Ismerik a „növény” szót, ismerik a növények fejlődését. A gyümölcsöket, megmosva fogyasztják.
- Az állatok között megkülönböztetik a házi és vadonélő, a szárazföldön, vízben élő állatokat.
- Az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatmenetét megértve követik. Szívesen vállalkoznak a felvetett, probléma megoldására. Tudjanak tulajdonságok alapján összehasonlítani, szétválogatni. Értve és helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb, több, kevesebb.)
- Tudjanak legalább tízig számolni.
- Ismerik az irányokat és a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.)
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.

Környezeti nevelési program

- Tevékenyen részt vesznek a környezet védelmében és a csoportszoba átrendezésében, szépítésében.

A környezet megismerésére nevelés kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Kapcsolatban van a vizuális neveléssel, mert a gyermek a környezetből merített tapasztalatait, érzelmi kötődéseit, sajátos módon jeleníti meg a vizuális alkotásokban.
- Kapcsolatban van a közösségi neveléssel, hiszen a társadalmi környezethez való alkalmazkodás, tapasztalatok szerzése együtt a többi gyerekekkel.
- Kapcsolatban van a játékkal, mert a tapasztalatokat ismeretek a játékhoz felhasználja, gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza.
- Kapcsolatban van az anyanyelvi neveléssel, mert a környezettel való ismerkedés közben fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képességük a gyerekeknek.

LENMÁSOLNI TILLOS

9. ÉRZELMI ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ **BIZTOSÍTÁSA**

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az érzelmek alakítása, az érzelmekre hatás áthatja az óvodapedagógusok minden megnyilvánulását. Az értelem kontrollja lassan alakul ki és még felnőtteknél sem működik minden helyzetben. Az óvodáskorú gyermek az érzelmeket is úgy tanulja, mint bármi mást. A család az óvoda hatásai itt is modell értékű, ezért fontos az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.

Célunk:

A gyermek személyiségének, érzelmeinek, én-tudatának, önkifejező törekvéseinek, társas szükségleteinek alakítása a csoportközösségben. A különbözőségek elfogadása. Az érzelmeken keresztül valósuljon meg a hagyományok ápolása, a haza és a szülőföld tiszteletére, szeretetére nevelés.

- A gyermek viselkedésébe szokás szinten beépüljön be a közösség által preferált kommunikációs- és viselkedésminták
- legyenek képesek a közösen kialakított szabályok betartása
- fogadják el viselkedésükkel, tevékenységével kapcsolatos kritikát, legyenek képesek örülni mások sikerének is.
- Tevékenységeiben vegyék figyelembe mások véleményét, vágyait
- Legyen képes érzelmeinek differenciált kimutatására, verbalizálására
- Legyenek képesek a pozitív irányú önálló feloldására
- A kapott vagy önállóan vállalt feladatokat kitartóan hajtsák végre, örüljenek a közösen elért eredménynek
- Szituációtól függően legyenek képesek a társakkal való együttműködés során akaratukat alárendelni vagy érvényre juttatni
- Tudjanak önállóan kapcsolatot teremteni.

Feladataink:

- a gyermekekkel foglalkozó felnőttek modellszerepe a kommunikációban, a viselkedésben.(természetes hangnemben, nem túlmagyarázva, mimikát, gesztusokat használva)

Érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek;
- A felnőtt próbálja megérteni- elsősorban érzelmileg- a gyermeket,
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala,
- A határok pontos megjelölésével nagy szabadság biztosítása a gyermekek tevékenységeihez,
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Minta adása a megfelelő viselkedéskultúra elsajátításához,
- Tiltalom helyett választási lehetőség adása,
- A gyermekek bátorítása a belső elégedettség, pozitív énkép kialakulásához,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- Olyan helyzetek, szituációk teremtése, amelyekben a cselekvések társaik kiszolgálására, segítésére irányulnak
- A cselekvések végrehajtására felszólítás helyett kérdésfeltevésekkel motiválunk.
- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik;
- Önkifejezés technikáinak felhasználása a pozitív viselkedésminták és a konfliktusmegoldás helyes módjainak bemutatására
- Önértékelés folyamatának elindítása, pl. véleménykérés mese – vagy bábfigura negatív szerepkörének miértjéről, a szerintük jó megoldásról
- Szituációs játékokkal különböző magatartásmódok kijátszása, a megfelelő reakciók megerősítése
- Kevés, de alapvető szabályok közös felállítása
- Barátságok kialakulásának segítése, közösségekre gyakorolt pozitív hatásának erősítése
- az óvoda világát nehezen elfogadó, kevésbé együttműködő, esetleg a gyermeküket elhanyagoló családokkal való kapcsolattartás
- Beszélgető kör és más alkalmak során a megfelelő kommunikációs technikák modellezése pl. kioktatás, prédikálás, hibáztatás helyett hangsúly a saját és mások érzéseinek elfogadásán, a kompromisszumkeresésen van
- Vigyázni a túlzott dicsérettel: az erőfeszítés célja nem a tett, hanem a maga a dicséret lehet

Konfliktus esetén fontos a pozitív viselkedés kialakítása, három módja van:

1. Megtalálni a viselkedés okát, a probléma gyökerét, és az okot megváltoztatni (transzformáció-átalakítás).

2. A csoportokban a társak érdeklődését felkeltjük a kevésbé elfogadott gyermek iránt. Saját magatartásunk változtatása – nem a gyermek magatartást, hanem értékeit fogadjuk el (prevenció-megelőzés).

3. Pozitív közbelépés, mintaadó stratégiával a negatív viselkedés megváltoztatása (intervenció- beavatkozás)

Óvodáskorban a szociális hatás felerősödik azáltal, hogy a gyermek mások cselekvésének eredményét - sikerét vagy kudarcát- megfigyelve is tanul és utánoz. Az óvodai nevelés folyamatában az egyéni és a közösség nevelése összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. Vegyes életkorú csoportban a szociális tanulás lehetősége még nagyobb.

A közösségi hatást erősítik óvodánk hagyományai és néphagyományok ápolása. A múlt tiszteletét, a toleranciát erősíti a német nyelvvel való játékos ismerkedés lehetősége. Az együttérzést, összetartozást szolgálja a közösen és folyamatosan alakuló élménykönyv készítése, amely a közösségi élet tartalmát tartalmazza, melyek legtöbbször a közösség mindennapi életében gyökereznek. Falunk egy-egy társadalmi ünnepének megtekintése is maradandó élmény. Fontosnak tartjuk, hogy érezze a felnőttek világát, megfelelő közvetítéssel közelebb hozzuk a múlt örökségét, gyökerek adását, mert:

„.....Azért vagyunk a világon, hogy

Valahol otthon legyünk benne.”

(Tamási Áron)

Befogadáskor arra törekszünk, hogy kedvező hatások ériék a gyermeket, a szülővel együtt ismerkedhessen az óvodával. A gyermekek magatartásának alakulását nagyban meghatározza az óvoda minden dolgozójának viselkedése, bánásmódja, beszéde. A gyermek találkozik felnőttel, különböző korú gyermekekkel egyaránt, rengeteg szociális inger éri, fejlődik kapcsolattartó és alkalmazkodóképessége. A befogadás időtartamát egyéni igényekhez igazítjuk. Ebben az időszakban nagy szerepük van az egyszemélyes játékoknak pl. simogatók, vigasztalók, höcögtetők, lovagoltatók. Az ölbéli játékok elősegítik az óvodapedagógus - gyermek érzelmi kapcsolatot megfelelő alakulását, örömet nyújtanak. Az óvoda minden dolgozója és a régi gyermekek segítsék az újonnan bekerülő kicsik beilleszkedését.

Érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

A szocializáció szempontjából meghatározó közös élmények, közös séták, kirándulások során a barátságok szorosabbá fűződnek, a gyermek meg tanul alkalmazkodni, együtt érezni, figyelmesnek lenni, lemondani mások javára. Megtapasztalja a közös élmények örömét, ragaszkodik csoporttársaihoz, érdeklődik társai iránt.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodapedagógus karolja fel a félrehúzódozó gyermeket: Pozitív tulajdonságai kiemelésével, személyes példájával járuljon hozzá, hogy a többi gyermek elfogadja nehezebben beilleszkedő társát. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.

Támogatjuk az önként létrejövő csoportos együttléteket, amelyek a közösségi élet csirái.

Különleges figyelmet fordítunk a HH és HHH gyermekek befogadására. A nehezen szocializálható, lassan fejlődő gyermekek neveléséhez kikérjük más szakemberek véleményét is. A kiemelt képességű gyermekek nevelése is speciális törődést igényel.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- A gyermek kötődik óvodájához, jó kapcsolata van az ott dolgozó felnőttekkel, gyermekekkel.
- Gyermektársaival figyelmes, udvarias.
- A szabályokat betartja, figyelmezteti társait ezek betartására.
- Türelmes, segítőkész társaival, kérés nélkül is segít a másikon.
- Igényli a közös tevékenységekben való részvételt, együttműködést.
- Szeretettel fogadják a csoportba érkező vendégeket.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Képesek nyugodtan ülni, a tevékenységeket nyugodtan befejezik.
- Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktushelyzetekben tudnak egyezkedni.
- Tudnak kezdeményezni, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- A belső érés, a családi és az óvodai nevelés eredményeként óvodáskor végére belépjenek abba a lassú átmenetbe, ahol óvodásból szociálisan is iskolássá érnek.

10. ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

10.1. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet valamennyi területén megvalósuló folyamat, az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az óvodáskor életszakasza mozgásos-, testséma-, a percepció tapasztalatok révén az észlelési funkciók intenzív fejlődésének szakasza. Az iskolaérettséghez szükséges képességek kialakulásának, a megfelelő tanulási képességeknek a "totális érzékelő apparátus" kialakulásának szakasza.

Piaget rendszerét követve legelső az **érezkszervi-mozgásos (szenzomotoros) szakasz**. Ebben a gyermek megtanulja a szenzoros ingereket értelmezni, egységbe rendezni, megfelelő mozgásos válaszokat adni, a beszéd tanulásával verbális szimbólumokat hozzárendelni. Közben megtanulja a különféle modalitású ingereket összehangolni, integrálni, korábbi tapasztalataival egybevetni, alkalmazkodni adott szituáció fontos és elhanyagolható jelzéseihez.

Az idegrendszeri működés bizonyos fokig genetikusan beprogramozott, de a struktúrák érése, funkcionáló képességének kialakulása csak és kizárólag megfelelő környezeti lehetőségek biztosítása mellett megy végbe.

Az óvodába kerülő gyermek normál körülmények között tömönatokban beszél, gondolkodása képszerű, figyelme szétszórt, tér- és időérzéke nincs, nem tud sem képileg, sem fogalmilag gondolkodni, mindenre mozgásos tevékenysége útján kapja a választ. A 3-4 éves kor a nagymozgások koordinálódásának és a testséma ismeret fejlődésének ideje, az e téren szerzett tapasztalatoknak, ismereteknek a jártasság, képesség fokra jutását a sokirányú gyakorlás lehetőségével segítjük elő. Ezzel előnyösen alakul mozgáskészségük, testrés- és testséma ismereteik, térészlelésük, s mindezen tapasztalásos megismerés révén fejlődik értelmi képességük.

4-5 éves kortól a percepció funkciók és a további testséma- főként az oldaliság-, valamint a verbális képességfejlődés idején sokoldalú érzékelést, észlelést, kommunikációt fejlesztő játékokkal segítjük az érezkszervi, a téri-, a finommotoros észlelést, a beszéd fejlődését.

Az óvodáskor végére válik képessé, hogy a második jelzőrendszer síkján megjelenő egyszerűbb problémahelyzeteket segédeszköz nélkül is megoldja, emlékezete, képzelete egyre hatékonyabban kapcsolódik be a közvetlen szituációban adódó problémák megoldásába.

Ennek eléréséhez a gyermek személyiségfejlődésében, ismeretszerzési folyamatában a spontán játék mellett jelentős szerepet játszik minden olyan

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés
tevékenység, melyet az óvodapedagógus kezdeményező irányításával, a
játékosság messzemenő figyelembevételével végeznek.

Anyanyelvi nevelés lehetőségei:

- anyanyelvi játékok
- beszédfejlesztés
- tervezett, felépített anyanyelvi tevékenység
- drámajáték
- irodalmi nevelés
- játék
- zenei nevelés
- vizuális nevelés
- külső világ tevékenysége
- mozgás
- multikulturális tartalmak a roma és a migráns gyermekek érdekében

Feladataink:

- Fontos az óvoda összes dolgozójának helyes mintaadása, példamutató beszéde, hangereje, hangszíne.
- Az ízes tájjellegű kifejezések használatát elfogadjuk és támogatjuk.
- A gyermekek meghallgatására, kérdéseik megválaszolására, kommunikációs kedvének, közlési kedvének fenntartására figyelmet fordítunk. Olyan környezetet teremtünk, ahol figyelemmel kísérik a gyermek beszédét, számára fontos szavak értelmes összekapcsolódását és fontos, hogy figyeljünk rá, érdeklődést mutassunk a mondanivalója iránt és kérdéseire mindig választ kapjon.
- Kezdeményezünk anyanyelvi játékokat, ezáltal bővül szókincsük, hangképzésük fejlődik.
- A migráns és valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek anyanyelven történő kommunikációját támogatjuk. Igyekszünk megismerni szokásaikat, hagyományaikat. Egyéni sajátosságaik színesítik az óvodai életet.

10.2. Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció formáinak alakítása

A gondolkodás fejlődését a sokoldalú perцепciós tapasztalásához kapcsolódó verbális fejlesztéssel segítjük. Kiemelt jelentőségű a gyermekek **anyanyelvi-kommunikációs fejlesztése**. A beszéd, amely úgynevezett „vevő-funkció”, a gyermekkorban befolyásolja az intellektuális funkciók, a gondolkodás, az emlékezet, a figyelem fejlődését, az akaratlagos

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

tevékenység és a szocializációs folyamatok alakulását. A szabad önkifejezés technikai kiváló alkalmat jelentenek a beszédkedv fenntartására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, a kontaktusteremtésre.

Az óvodai életben az anyanyelv fejlesztésének három nyelvezete van:

- Spontán helyzetek és tevékenységek
- Az irodalmi nevelés fejlesztő hatása
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetek

Freinet az anyanyelvi nevelés folyamatában kiemelt fontosságúnak tartja:

1. meghallgatni a gyereket, majd finomítani, megfelelő irányba terelni beszédét.

2. a gyermeki gondolatok rögzítése, éreztetve az írás (rajzolás, ábrázolás) hatalmát, fontosságát, intellektuális értékét.

3. a kéz és a nyelv mellett hangsúlyozza a fantázia megnyilvánulásainak fontosságát.

10.3. A nyelvi kommunikációs nevelés megvalósítási formái napi tevékenységekben

1. JÁTÉK

Minden játékfajta biztosítja az óvodás korú gyermek számára a felnőttekkel és társakkal való kapcsolatfelvételi és együttműködési készséget, az empátiás megértést a többoldalú, tudatosabb kommunikációs viselkedést. A gyermek játékában tanulja meg a társas kapcsolatokat, a verbális és kommunikációs interakciókat, a gyermeki játéktevékenységet kísérő verbális megnyilatkozások verbális tanulás során

A szerepjátékok különösen sok lehetőséget nyújt:

- a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek közötti kommunikatív kapcsolatok kiszélesítésére
- a sokoldalú információszerezésre, a legkülönbözőbb interakciókra
- értelmi képességeiknek megfelelően ösztönzi őket a beszéd funkcióinak gyakorlására, nyelvi kifejezőeszközök alkalmazására, új szavak, fogalmak megismerésére, kifejező mondatok alkotására, monologizálására, kontextusos beszédre

A gondozás és munkajellegű tevékenység nem választható el a játéktól, a további lehetőséget adva a nyelvi kommunikációs formák gyakorlására:

- megszólítás udvarias formái
- szóbeli instrukciók formái

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

- az együttes tevékenységekhez kapcsolódó mintaadás utánzásra készítés: nonverbális elemek, szövegprodukciók, prozódiai elemek, udvarias viselkedés verbális kifejezései.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a játzó gyermekek közléseit érdeklődéssel meghallgatni
- kérdéseikre készségesen válaszolni
- metakommunikációs jelzésekkel követni a játékot
- kérésre bekapcsolódni
- beszédfejlesztő módszereket alkalmazni: pl. beszélgetés, magyarázat, bemutatás, szemléltetés.

2. MESE, VERS

Népi mondókák, gyermekversek közben gyakorolják:

- A beszéd automatizmusait
- A tiszta beszédhallást
- A helyes légzést
- A helyes kiejtést és artikulációt
- Az egyes beszédhangok, hangkapcsolatok törvényszerűségeit
- Megfelelő beszédtempót, ritmust, hangsúlyt, hanglejtést
- Verses formákból, a mese szövegeiből megtanulják:
- A fonetikailag változatos felépítésű muzikális szavakat
- A szófajok legkülönbözőbb változatait, azok mondatbeli szerepét
- A színeffektusokat közvetítő szavakat
- A hangfestő, hangutánzó rokon értelmű igéket, ikerszavakat, szóisméltéseket
- A spontán felkiáltásokat, indulatszavakat
- Az érzékszervi képzeleteket felidéző kifejezéseket
- A nyelvi humor verbális példáit
- A magyar nyelv ritmusát, hangsúlyait, hanglejtését
- Erkölcsei fogalmak szóbeli kifejezéseit
- A régies népies kifejezéseket

Az óvodapedagógus feladatai:

- Csak művészi értékű irodalmi alkotások bemutatása
- A választás mindig igazodik a gyermekek fejlődési sajátosságaihoz, pszichikus jellemzőihez
- Az óvodapedagógus megőrzi a műfaj legjellegzetesebb nyelvi és stíláriis elemeit
- Alkalmazza a beszéd- és előadás-technikai eszközöket, a metakommunikáció változatos formáit

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

3. DRAMATIZÁLÁS, BÁBOZÁS, SZÍNPADI KIFEJEZÉS

Lehetővé teszi:

- Összefüggő folyamatos beszéd gyakorlását
- Produktív és reprodukív fantáziájával a kommunikatív eszközök használata
- Segít feloldani a beszédgátlást
- Ösztönzi a választékosabb kifejezésekbe való beleélést
- A megjelenítő készség helyzetekbe való beleélést
- A megjelenítő készség kibontakoztatását
- A kapcsolat-felvételi és kapcsolat-fenntartási készség fejlesztését
- Felkészít az interakciókban való eligazodásra, azok dinamikus megélésre
- Segíti megoldani a nevelési feladatokat, konfliktusokat
- Segít kompenzálni a hátrányos helyzetet, a tömegkommunikációs hatások okozta passzivitást
- Segít fejleszteni az ösztönzés képességét, alkalmazkodóképességét, a komplex személyiségfejlesztését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Folyamatos, tervszerű alkalmazás a gyermekek életkorának megfelelően
- Kellő szervezethez biztosítása
- Kellékek, szükséges eszközök közös elkészítése
- Tiszteletben tartani az önkéntességet
- Szükség szerinti segítségnyújtás
- Megfelelő alkalom és élményanyag biztosítása
- Egyéni eltérések korrekciójának, felzárkóztatás lehetőségeinek kiaknázása

4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

Ez a terület szorosan kapcsolódik az előzőekhez, mert a színpadi önkifejezés technikai gyakran együtt jelennek meg. Az éneklés nagy jelentőséggel bír:

- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésében
- A hangzók helyes megformálásnak gyakorlásában
- A beszédtechnika kialakításában
- Az esetleges beszédhibák javításában
- A beszéd és gondolkodás együttes fejlődését fokozva a fogalomalkotásban, szókincs bővítésben, a választékos kifejezések használatában
- A beszéd és a zene közös elemeinek gyakorlásában

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek életkorának megfelelő dalanyag, játékananyag kiválasztása
- Megfelelő bemutatás: érthető, szemléltető hangképzés, jó artikuláció
- A gyermekek fogékonyságának ébrentartása a zene esztétikuma iránt
- Komplex esztétikai tevékenységsorokkal a megfelelő alkalmak biztosítása

5. VIZUÁLIS ÖNKIFEJEZÉS

A vizuális kifejezés is érzelmeket, gondolatokat közvetít, és verbális megnyilatkozásokra készítet, jelen van a kéz, nyelv, fantázia egysége. A gyermeki alkotómunka során szorosan kapcsolódik egymáshoz a képi és nyelvi gondolkodás. A képi és verbális fejlődés elkülöníthetetlen egységet alkot. A vizuális önkifejezés:

- Erősíti a képi szemléletes gondolkodás kiteljesedését, amire a szóbeli-logikai gondolkodás épül
- Fokozza gyermek tevékenységét kísérő monologikus beszédét
- Kiváltja az óvodapedagógusokkal és társakkal folytatott beszélgetést, eszmecserét, az ötletek és vélemények közös szóbeli megfogalmazását
- Segíti a vizuális és verbális szimbólumképzést
- Előkészít az olvasás és írás elsajátítására
- Gyarapítja a gyermekek aktív és passzív szókincsét, megjelennek a verbális specifikus kifejezések, megtanulja az alkalmazott technikák, anyagok nevét.

Az óvodapedagógus feladataiból:

- Változatos élmény, eszköz, tárgyi környezet, alkalmak biztosítása
- A hosszadalmas, részletező megbeszélés és magyarázat mellőzése
- A vizuális kifejezés közbeni monologizálás, társalgás buzdítása
- Nem a beszédre építjük a képet, hanem a gyermeki alkotásra a beszédet
- Önálló döntési lehetőség biztosítására
- Nem állítunk sémát a körülötte lévő valóság leképezéséhez
- A gyermekek vizuális tevékenységéhez kapcsolódó beszédünk legyen konkrét, tömör, egyszerű, ugyanakkor szemléletes

6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A természeti környezet megismerésében a „játszva tanulás- tanulva játszás” fontos feltétele a problémamegoldó érzékenység, a jó kommunikációs készség. A tapasztaláson alapuló megismerés elősegíti:

- A gyermekek szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapodását
- A fogalmak körének és tartalmának bővülését, fogalomrendszerének kialakulását, aktivizálva a gondolkodási műveleteket és a beszédet.

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

- A kísérletező tapogatózás megfigyelésekre készítve aktivizálja az érzelmi és nyelvi kommunikációs képességek kibontakozását
- A cselekvés, a belső kép és a szó egységének fejlődését
- A megismerési módszerek nagymértékben segítik a kontextusos beszédet, a kommunikációs viselkedésmódokat
- Az elemi gondolkodási műveleteik segítik a fogalmak osztályozását, általánosítások, következtések megfogalmazását
- Megtanulják gondolataikat egyre pontosabban kifejezni, mondanivalójuk közléséhez az adekvát kifejezéseket megtalálni

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek megismerési vágyára, tapasztalataira, élményeire építkezni
- Spontaneitásra, megtapasztalásra alapozni
- Pszichikai és verbális megnyilatkozásra ösztönző kérdésfelvetésekkel élni
- Kérdései és válaszai biztonsággal segítsék a fogalmak, fogalomkörök kialakítását
- A kérdések nyelvi megfogalmazása: ne tartalmazzon a gyermekek számára ismeretlen szavakat, legyen célirányos és konkrét, az adott szituációban éppen érzékelhető, észlelhető dologra vonatkozzon, egyszerű, érthető és világos nyelvi elemeket tartalmazzon
- Minél több lehetőség biztosítása a spontán beszéd formáinak széles körű gyakorlására, a metakommunikációs változatos megoldásaira, a kontextusos és összefüggő beszéd alkalmazására

Egyéni anyanyelvi fejlesztés és felzárkóztatás

Az akadályozott beszédfejlődés jelzője lehet egy általános fejlődési akadályozottságnak, ami mind a beszéd, mind a kognitív funkciók más területein fellépő hátrányokhoz vezethet. Ezért volt rendkívül fontos a logopédiai ellátás helyben, utazó szakemberrel történő megoldása.

Már az anamnézis felvételénél az első hetekben a viselkedés több irányú megfigyelésnél fel kell ismerni, hogy az adott gyermek nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlődése megfelelő-e. Kompetenciánkat meghaladó esetekben is eleget tudunk tenni az anyanyelvi nevelés fő feladatainak, szükség van az egyéni fejlesztésre is. A hátrányos helyzetű ingerszegény környezetből jött gyermekek esetén az óvodapedagógusok is pótolják a nyelvi hiányosságokat.

A fejlesztést:

- szeretetteljes bánásmóddal,
- nevelő modellel,
- élményszerű alkalmakkal,
- a környező világ felfedeztetésével,

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

- beszédhelyzetek megteremtésével,
- anyanyelvi játékok, bábozás, drámajátékok szervezésével,
- a spontán adódó beszédhelyzetek kihasználásával,
- egyénre szabott játékos fejlesztő feladatok alkalmazásával valósítjuk meg.

Fontos, hogy vizsgálataink és foglalkozásaink e téren se váltsák ki a másság érzését, tervezésünk, módszereink mindig az adott gyermekhez igazodjanak. Minden esetben kiemelt a játékos, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele. Nem jelenthet megterhelést a gyermek számára, szívesen végezze a játékos feladatokat. Tökéletes érzelmi kapcsolatban legyen az óvodapedagógussal, így jutalomként éli meg az együttjátszást

Az egyéni fejlesztési területei és lehetséges módszerei:

- *Szókincsbővítés:* előszóval mesélés, képekről mesélés kérdésekkel, együttes gyűjtögetés, tapasztalatszerzés a gyerekekkel, napi tevékenységek során verbálisan is kísérjük a tevékenységeit
- *Beszédfejlesztés:* légzéstechnika játékos javítása, artikulációs bázis ügyesítése, ritmusfejlesztő játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, mondatalkotás gyakorlása, beszédmegértést segítő játékok
- *Beszédemlékezet:* visszhangjátékok, mondatbővítés, hallási megkülönböztetés

Az anyanyelvi nevelés sikerkritériumai:

- A gyermek képes az önmagával és másokkal megtörtént eseményeket összefüggően, összetett mondatokkal elmondani
- Képes a mások által elmondott szövegek összefüggéseit megérteni, reakciói a hallottaknak megfelelőek
- Képes felnőttekkel és gyermekekkel kommunikálni
- Beszéde nyelvhelyesség szempontjából kifogástalan
- Képes elvont és módosítást kifejező fogalmak megértésére és használatára
- Képes a kéréseknek megfelelő cselekvés végrehajtására
- Megfelelő a szókincsze, a számára ismeretlen szavakat képes körülírni
- Képes a számára lényegesnek tartott dolgok szövegszerű kiemelésére
- Ismer a köznapi életben ritkábban használt szavakat, népies kifejezéseket, szófordulatokat
- Képes megnyilvánulni különböző spontán vagy szervezett szituációkban
- Képes ismert mesét elmondani, önálló mesét szőni

10.4. Az értelmi nevelés

Az óvodai nevelés a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, - mint életkori sajátosságukra alapozva - élményeket, ismereteket, tapasztalatokat nyújt. Az értelmi nevelés során ezeket az életkori sajátosságokat kell kihasználni és fenntartani a gyermek fejlesztésére.

A játékban fejlődik leginkább a gyermek értelmi képessége, ezért tartjuk a legfontosabbnak a játékba integrált tanulást, mint tanulási formát.

A tanulás feltétele a gyermek spontán és tervezetten szervezett cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. Ezen tevékenységek keretében lehetőségünk van az egyéni, differenciált fejlesztésre, felzárkóztatásra.

Az értelmi fejlesztés területei és lehetséges módjai

1. Az észlelés fejlesztése:

- *Formaképzetek javítása:* Formavázolási mintára való rajzolás, adott forma határvonalakkal jelölt útvonalsávban való megrajzolása
- *Formaazonosítási játékok:* Nyomdázással, párosítással, kiemeléssel, színezéssel, dobókockás szabályjátékkal, figuraháttér feladatokkal
- *Forma megkülönböztetési játékok:* tárgyképek és síkidomok forma szerinti csoportosítása, tárgyak, tárgyképek azonosítása és megkülönböztetés díszítő mintázatuk alapján, „kakukktójtás” játék
- *Alakkonstancia gyengeségének javítása:* Iránykövetéses játékok, adott forma azonosítása különböző alakok kevert halmazán, tárgykép azonosítása azonos, majd különböző objektumok, kontúrrajzain homogén háttérben, elrejtett forma felismerése egyre bonyolultabb háttérrel.

2. A mozgás fejlesztése:

- *Egyensúlyfejlesztés:* játékos utánzó gyakorlatok, megjelenítő játékok
- *Izomtónus-érzékelés:* utánzásos játék mimikai mozgásokkal, szemtorna
- *Finommozgások fejlesztése:* játékok apró termékekkel, vonalvezetési gyakorlatok, szaggatott, pontozott vonal és pontok összekötése
- *Ritmusfejlesztés:* ritmusváltozás megfigyelése beszédben, furulyán, jelzése hosszú vagy rövid pálcikákkal, színek, formák ritmikus váltakoztatása, ritmusutánzás

3. A figyelem és az emlékezet fejlesztése:

- *Vizuális emlékezeti feladatok:* tárgyak, formák megfigyelése és felismerése cselekvéssel, majd feladatlapok, hiányzó képelemek megkeresése, pótlása, tárgyak térbeli helyzetének rögzítése, hiány

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

észrevetése emlékezet után, képtörténetek időrendi sorrendbe helyezése.

- *Akusztikus emlékezeti feladatok:* a valóság hangjainak felismerése, különböző anyagok hangjainak felismerése, közeli és távoli zajok megfigyelése és megkülönböztetése, emberi hang, énekhang különböző megnyilvánulásainak megfigyelése.

4. A beszédfejlesztés

Beszédfejlesztés és szókincsfejlesztés eseményképek és tárgyképek segítségével, pl.:

- Otthoni jelenet képe: saját élmények feldolgozása
- Tárgyképek kivágása, csoportosítása eseményképhez
- Meseképek kivágása, sorrendbe rakása „mesemondás”

Feladataink:

- A változatos ismeretszerzés lehetőségeinek megteremtése, az ismeretek különböző módon való megtapasztalása (minél több érzékszervvel)
- Az ismeretek rendszerezése
- Változatos élethelyzetekben és tevékenységekben gyakorlás
- Az értelmi képességek (gondolkodás, észlelés, emlékezet, érzékelés, figyelem, képzelet) fejlesztése
- Az óvadás gyermek kompetenciáinak fejlesztése
- A képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet kialakítása

Fő feladatunk a sikerorientált tapasztalat- és ismeretnyújtás, a felfedező ismeretszerzés a kísérletező tapogatózás módszerével. Minden gyerekkel vele születik a cselekvési vágy, az önmaga és a világ dolgai iránti érdeklődés. Ez a belső motivációs erő az, amely szilárd alapot biztosít a fejlődéshez. A gyermek cselekszik, tevékenykedik, próbálja saját erejét, feszégeti korlátait, mindig újabb és újabb területet akar meghódítani.

Saját maga a saját útján akarja bekebelezni a világot!

A már meglévő, átélt élményekre, sikeres és sikertelen próbálkozásokra építjük a fejlesztés folyamatát, minimálisra csökkentve a passzív befogadást. Előtérben állnak a gyermeki szabad alkotások, a természetes kísérletező tapogatózás és a játékos munka. A szabad önkifejezéssel, amely Freinet pedagógiájának egyik fő szervezési, működési elve, a gyerek ki tudja fejezni pillanatnyi érzelmi állapotát, meglátásait. A szabad önkifejezéssel történő tanulás azt erősíti meg a gyerekekben, hogy a számára fontos dolgokon keresztül a világ kinyithatóvá válik, alkotásain keresztül kommunikálni tud a

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés világgal, társaival. A sajátos felfedező tanulás segítségével próbáljuk eljuttatni őket saját képességeik határáig.

Felfedezve, szinte észrevétlen módon juthatnak információkhoz, tapasztalatokhoz. **A próbálkozások, a tévedések és a belátások adják a produktív tanulás mechanizmusát.** Tervszerű, tudatos munkával biztosítjuk a felfedező, kutató ismeretszerzés feltételeit, figyelembe véve a gyerek adott érdeklődését, pillanatnyi fejlettségi szintjét.

Ehhez az óvodapedagógusok feladataiból:

- Önálló tevékenységek biztosítása
- Közös tervezés, napi tervek közös összeállítása
- Kísérletezés, kutatás feltételeinek biztosítása
- Egyéni megoldási módok pozitív értékelése
- Egyéni és kiscsoportos kezdeményezések
- Élmény, hely, idő, változatos technikai lehetőségek biztosítása
- Nyitott és humánus, ösztönzően kritikus és elismerő pedagógiai hozzáállás

Egyéni fejlődési ütemet figyelembe vevő képességfejlesztés

Fontos, hogy a gyermek természetes kíváncsisága motiváljon, mert a személyes tapasztalás élménye szinte a gyermek agyába enyvezi a tanulást. Az önállóság hozzásegíti, hogy tapasztalatait maga építse be saját rendszerébe felismerve, hogyan tanulhat, hogyan fejlesztheti képességeit, érheti el lehetőségeinek maximumát.

Módszerünk lényeges törekvése az egyszeri, megismételhetetlen személyiség szabad, kényszer nélküli fejlesztése. Ennek az egyéni feladatok felelnek meg, melyeknek kimunkálásában a gyerekek aktívan, mind nagyobb önállósággal vesznek részt.

Fontos a pozitív érzelmeket sugárzó, befogadó közeg biztosítása, hogy elkerüljük a másoknak való megfelelés kényszerének, a kudarckerülés reflexének kialakulását. El kell érni, hogy a pozitív tapasztalatszerzések hatására képessé váljanak a feladatok önálló megoldására, újszerű helyzetek vállalására. Ez a hozzáállás elengedhetetlen feltétele annak, hogy a nevelés célja, minél kreatívabb személyiség kialakulását megalapozzuk.

10.5. Az értelmi nevelés, fejlesztés sikerkritériumai

Kognitív szféra

Gondolkodási műveletek:

FOGALOMISMERET, TÁJÉKOZOTTSÁG

- Rendelkezzenek megfelelő ismeretanyaggal a természeti, tárgyi környezetről
- Legyenek tisztában az alapvető fogalmakkal
- Ismerjék a napszakokat, évszakokat, a dolgok eredetét
- Legyenek tisztában a családi reakciókkal a nemek közötti különbségekkel
- Valóságtudatuk elfogadható legyen

ÖSSZEHASONLÍTÁS, MEGKÜLÖNBÖZTETÉS

- Ismerjék fel a fogalompárokot
- Ismerjék fel a hasonlóságokat, különbözőségeket a jelenségek között
- Ismerjék fel az ellentétpárokot

KÖVETKEZTETÉS, ÍTÉLETALKOTÁS, ANALÍZIS, SZINTÉZIS

- Legyenek képesek elemi szabályalkotásra
- Vegyék észre a logikai összefüggéseket
- Legyenek képesek saját logikájukat követve végigvinni egy adott beszélgetést

KONKRETIZÁLÁS, ÁLTALÁNOSÍTÁS, CSOPORTOSÍTÁS, OSZTÁLYOZÁS

- Legyenek képesek az egyszerű az általánosra vonatkoztatni
- Az általános egyedi, konkrét megállapításokra
- Legyenek képesek azonos kategóriába tartozó elemek felismerésére
- SZÁMFOGALOM, TÉRI, IDŐBELI VISZONYOK, SZIMMETRIA
- Képesek halmazokat képezni, mennyiségeket megbecsülni, számosságot megállapítani (tízes számkör)
- Ismerjék fel a mennyiségek közötti relációkat
- Ismerjék fel saját környezetükben és a mindennapi életben a téri, időbeli relációkat

Pszichikus funkciók működése:

KONCENTRÁCIÓ, FELADATTARTÁS, FIGYELEM

- Monotóniatűrésük megfelelő
- Tudnak összpontosítani a különböző tevékenységformákban
- Figyelmük tartós, kitartanak a cél eléréséig

ÉRDEKLŐDÉS

- Kialakult érdeklődéskörük az óvodai tevékenységek kapcsán
- Érdeklődésüket kérdéssel feltevéssel jelzik
- Jól motiválhatók

EMLÉKEZET

- Képesek események, történések sorrendiségének visszaadására
- Jó a szerialitásuk, képesek 5-6 szó azonos sorrendben történő elisméltésére
- Közvetlen környezetükben egyedül is képesek tájékozódni, adott célig eljutni
- Mindennapi tevékenységeik sorrendje automatizálódik

KÉPZELET

- Alkotásaikban az önkifejezés céljától függően vannak jelen valóságos és képzeletbeli elemek
- Produktív képzeletüket képesek tükrözni verbálisan, manuálisan, kommunikációs viszonylatokban

PROBLÉMAMEGOLDÓ KÉPESSÉG

- Képesek a mindennapi élet problémáinak és gondolkodási műveleteket igénylő feladatoknak alkotó megoldására
- Képesek javítani megoldásaikon

Érzékszervi szféra

Testséma ismerete:

- Felismerik testrészeit képről, más gyerekről is
- Ismerik a testrészek funkcióit
- Tudják, hogy adott tevékenységet mely testrészrel végzik
- Ismerik az egyes testrészek tisztántartásának módját, fontosságát

Hallásérzékelés (audatív percepció)

- Felismerik saját és mások hangját
- Felismerik a zörejeket, hangszerek és állatok hangjait
- Képesek ritmusmotívumok visszaadására, dallamvisszhangra

Látásérzékelés (vizuális percepció)

- Képesek gondolkodási folyamatok látás alapján való működtetésére
- Felismerik a tárgyak közötti ritmikus összefüggést
- Ismerik a tárgyak formájával kapcsolatos fogalmakat
- Felfedezik az azonosságokat, a kisebb eltéréseket

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

- Képesek az adott tárgyra összpontosítani, annak tulajdonságairól beszélni

Tapintásos érzékelés (taktilis percepció)

- Tárgyakat tapintás útján is felismerik
- Észrevesznek, megfogalmazznak apró különbségeket
- Képesek azonos tárgyakat tapintás útján kiválogatni

Koordinációs működés (test-kéz- láb-szem), kineztikus érzékelés, keresztcsatornák működtetése

- Képesek csukott szemmel elemi mozgásokat elvégezni
- Képesek csukott szemmel a kapott instrukciók szerint mozogva adott célhoz eljutni
- Ismerik testük oldalosságát, függőleges zónáját, annak elülső és hátsó részét

Téri irányok, időérzékelés

- Ismerik a téri irányokat, az azokat jelző szavakat, fogalmi szinten a névutókat
- Képesek a szóbeli instrukcióknak megfelelően tárgyak elhelyezésére
- A névutók, irányok fogalmának alkalmazására képi úton is képesek
- Kialakult fogalmuk van az idő múlásáról, bizonyos időterminusok periodizációjáról
- Képesek kifejezni verbálisan az idő múlásával kapcsolatos ismereteiket.

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

11.1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a **gyermek** áll. Óvodás gyermeket 3 éves kortól veszünk fel intézményeinkbe, szabad férőhely esetén 2 és fél éves gyermeket is felveszünk.

Az óvoda-bölcsődei csoportba 2 éves kortól fogadunk gyermeket. A gyermekek a tankötelezettség megkezdéséhez szükséges fejlettség eléréséig maradnak óvodába.

Az óvodai csoportokban vegyes életkorú gyermekek vannak. A csoportok kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, a nemek megközelítőleg egyenlő arányát, a csoportszobák méretét és lehetőség szerint a szülők igényeit.

Az óvodában a nevelés kulcsszereplője a **pedagógus**. Az óvodapedagógus, akire humanizmus, tolerancia, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együttérző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező, feltétel nélküli gyermekszerepet jellemző. Minden értékeset, jót, elismerésre méltót visszajelez, dicsér, ezzel is erősítve a gyermekek, a családok értékrendjének alakulását.

Tetteiben legyen érezhető a hitelesség, a tapintat, és az empátia. Személyes példájával járuljon hozzá, hogy a gyermekek természetes módon fogadják el az óvodai közösségben különbözőségeket. Szakmai kompetenciák terén gazdag módszertani repertoár jellemezze a sokféleség kezeléséhez. Igénye legyen tudásának folyamatos bővítésére, önképzésre, tanulásra.

Az óvodapedagógus és a **nem pedagógus alkalmazottak** (dajkák, gondozónő) összehangolt munkájának hozzá kell járulni a nevelőmunka eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, a szakértői bizottság útmutatása alapján, **speciálisan képzett szakemberek** közreműködését igényli.

Az óvoda dolgozói:

Óvodapedagógus főiskolai végzettséggel	3 fő
Pedagógiai munkát segítő szakképzett dajka	2 fő
Kisgyermek-nevelő- gondozó végzettséggel 4 órás dajka	1 fő
Kisgyermek- nevelő gondozó	1 fő

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodapedagógusok végzettség szerint:

1 fő	szakvizsgázott, közoktatás vezető szakirányon
1 fő	szakvizsgázott fejlesztő pedagógus
2 fő	kisgyermek-nevelő gondozó
1 fő	bölcsődei nevelő – gondozó

Céljaink, feladataink eredményes megvalósítása érdekében fontosnak tartjuk:

- Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre, szaktudásának bővítésére.
- Törekszünk arra, hogy az egy-egy gyermekcsoportban dolgozók tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva tevékenykedni.
- A közösségi élet, az egészséges életmód és a gondozás szokásainak megtervezésébe elemzésébe, értékelésébe szükséges a dajkák bevonása is.
- Keresse minden pedagógus a szülővel való együttműködést a program céljainak megvalósítása érdekében. A gyermekek érdekében vállalja fel a szülők tapintatos meggyőzését, ízlésformálását.
- Az óvoda minden alkalmazottja legyen minta a nevelésben.
- Biztosítson minden gyermek számára egyenlő hozzáférést
- Teremtse meg a gyermek egészséges testi - lelki fejlődéséhez szükséges optimális „befogadó közeg” feltételeit
- Fokozott figyelemmel segítse a migráns és az etnikum családok gyermekeinek befogadását
- A gyermekek korához, egyéni fejlettségéhez igazodjanak nevelési módszerei, tevékenységei, különös tekintettel a szabad játéokra.
- Rendszeresen készítsen feljegyzéseket a gyermekek fejlődéséről és tájékoztassa a szülőket ezekről.

11.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete:

Az óvoda épületének fő jegyei: A régi, Somogyi gróf birtokában lévő melléképület felújításával létrehozott óvodánkat 2005 nyarán adták át. Épülete természetes módon illeszkedik a falu települési építészeti szerkezetébe. Mérete két csoport működésére elegendő. Az óvoda komfortfokozata és infrastruktúrája jónak mondható.

Csoportszobák száma: 2

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Funkcionális helyiségek:

- 1 gyermeköltöző
- 1 gyermekmosdó, WC
- 1 melegítő konyha
- 1 felnőtt mosdó, akadálymentesített
- 1 felnőtt öltöző
- 1 raktárnak használt helyiség

Udvar:

Hatalmas udvarunk és kertünk ideális a gyermekek számára, mert gazdag játék- és mozgáslehetőséget biztosít. A játszókert esztétikája megfelel a gyermeknevelési, egészségvédelmi szempontoknak. Eszközeit a lehetőségek szerint természetes anyagból készült tárgyakkal bővítjük.

Az óvodában szükséges eszközök az óvoda „Eszköz és felszerelési jegyzékében” részletezve vannak. Az SNI-s gyermekek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközök jegyzéke is ott található.

A játéktevékenység eszközeinek beszerzése folyamatosan történik költségvetési keretből. A pályázati lehetőségeket is igyekszünk kihasználni a bővítés és korszerűsítés érdekében. Az óvodai tanulás eszközeinek bővítése is folyamatos és kielégítő, melyeket az óvodapedagógusok által készített eszközök is színesítenek. Mese- és szakkönyv állományunk kiegészül a gyermekek otthonról hozott könyveivel, és a pedagógusok saját szakkönyveivel.

A szülők egyéni fogadására a gyermekek foglalkoztató szobáját, illetve az irodát használjuk.

11.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében, az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

11.3.1 A gyermekcsoportok megszervezése

A csoportok beosztásáról az óvodavezető dönt.

A csoportok kialakításának szempontjai:

- a csoportszobák alapterülete
- a lányok és fiúk megközelítőleg azonos aránya
- a szülők kérései (testvérek együttléte)
- az integrált SNI-s gyermekek száma

Az óvodai élet megszervezésének elvei

11.3.2 A hetirendről

Egy nap, egy terület fejlesztését célozza (pl. a mozgás napja –kötelező testnevelés- zene, kézművesség napja), vagy esetleg egy Freinet technika adja meg az adott nap programját (szabad önkifejezés, kommunikáció) esetleg egy tevékenység (pl. kirándulás, nagytakarítás).

A hetirend összeállításának szempontjai:

- biztosítja a feltételeket (hely, személyi feltételek)
- figyelembe veszi a helyi sajátosságokat
- a kötött foglalkozás (testnevelés a tornacsarnokban) idejét
- a gyermekek egészséges testi, lelki fejlődésének feltételeit
- összehangolja az óvodai csoportok életét
- Legyen stabil program (visszatérő tevékenységek a megszokott napokon).
- Legyen lehetőség az aktualitásokra
- Hetente többször kerüljön sor, mozgásos játékokra, mozgásfejlesztésre.
- A tevékenységek aránya évszakonként változhat.
- A szabadjáték, az udvari játékba integrált tanulás hangsúlyos legyen.

A **hetirend** csak keret, amelyet tartalommal a **hetitervben** töltünk meg. A hetiterv komplex pedagógiai program, amelyben a tevékenységkörökben szervezendő játékot és játékos tanulást biztosító folyamatokat tervezünk meg. A hetitervben a feltételek átgondolására kerül sor, valamint a témakörök felbontására a tevékenységkörökben.

Sor kerül:

- a szervezeti keretek, munkaformák megjelölésére
- a csoportban kialakítandó szokások megjelölésére
- a csoportanyagok, munkafolyamatok tervezésére
- fejlesztési feladatok meghatározására.

A **projekt** jellegű tervezés, egy-egy témakör feldolgozásától függően történhet egy hetes, vagy akár egy hónapos időszakokra is. Ez a tervezés elősegíti, hogy egy fogalmat több irányból megközelítve, komplex megismerése, feldolgozása közben jöhessen létre az értékközvetítés, ismeretnyújtás és -szerzés, a különböző készségek, képességek és szokások fejlesztése. A tevékenységkörök középpontjában egy-egy életből fakadó probléma megismerésére, felfedezésére váró terület áll.

A projekt tartalmazza az alapvető kérdést, vagy témát és hogy milyen tevékenységeken keresztül szeretnénk megismerni (magába foglalja a hozzákapcsolódó fogalmakat, és azokat a tevékenységeknek a felsorolását,

Az óvodai élet megszervezésének elvei (amelyek által elmélyítjük az ismereteket). A témák és fogalmak körét részben a **gyerekek ötletei**, javaslatai alapján valósíthatjuk meg.

A gyerekekkel közösen kialakított fogalom- és tevékenységekörhöz az óvodapedagógus hozzákapcsolja a tevékenységekben fejleszhető képességeket és azokat az érték közvetítési tartalmakat (mese, vers, zenehallgatás, művészeti alkotás, környezet tevékeny megismerése), melyek belesimulnak az adott fogalomkörbe.

11.3.3 Javaslat a hetirend elkészítéséhez

	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Vers-mese Beszélgető-kör	Vers-mese Beszélgető-kör	Vers-mese Beszélgető-kör	Vers-mese Beszélgető-kör	Vers-mese Beszélgető-kör Mozgás, mozgásos játék
	<ul style="list-style-type: none"> • Ének-zene • Rajz-mintázás • Kézimunka • Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése 				
Udvari játékba integrált tanulás	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> A környezet megszerettetése, megismertetése. Énekes játék </div>				
Délutáni játékba integrált tanulás	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> Zenés mozgásos percek </div>				

11.3.4 Javaslatterv a gyerekek napirendjének elkészítéséhez

Időtartam	Tevékenység
7 ⁰⁰ -10 ⁴⁵	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek (játékos tanulás): Dramatikus játék
7 ⁰⁰ -10 ⁴⁵	Rajz, mintázás, kézi munka Ének-zenei készségek fejlesztése. Környezetben szerzett élmények,

Az óvodai élet megszervezésének elvei

	tapasztalatok rendszerezése. Részképességek fejlesztése, egyéni szükséglet alapján. Testápolási tevékenységek. Tízórai Vers-mese. Beszélgető-kör
10 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	Játék a szabadban, érdekes játékok az udvaron.
12 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	Ebéd. Testápolási tevékenységek
13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰	Pihenés, alvás, mesével, altatódallal.
15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Testápolási tevékenységek. Uzsonna
16 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Játék a csoportszobában.

A napirendről

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. A **folyamatos, rugalmas**, egész napos tevékenységek lehetőséget biztosító napirend biztosítja leginkább az elmélyült tevékenykedést és az egyéni fejlesztést (egyéni tempó, teljesítőképeség).

A napirend összeállításának szempontjai:

- a gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodik
- érzelmi biztonságot jelent
- rugalmasság
- folyamatosság (a játék folyamatosságát minél kevésbé szakítsák meg tevékenységek)
- helyi szokásokhoz, igényekhez alkalmazkodás
- párhuzamosan végezhető tevékenységek
- a tevékenységek közötti harmonikus arány, a szabad játék kitüntetett szerepével
- a gyermekek fejlettségéhez alkalmazkodó, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások
- A játékidő biztosítása
- A reggeli gyülekezési idő meghatározásánál a csoport és a településünk szokásainak figyelembevétele
- Értelmetlen szórakozások, tétlenség kiküszöbölése.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

A napirend a **napitervben** realizálódik. Rugalmas, blokkokra, tevékenységkörökre tagolódik. A tevékenységkörökben megjelöljük a feldolgozandó tartalmat, tevékenységeket, fejlesztendő képességeket, eszközöket, szervezeti kereteit. Itt kap helyet az egyénre szabott differenciálás, individualizálás. Egész nap a személyiségfejlesztés színtere, ami nem korlátozódhat a felajánlott tevékenységre. A napirend és a hetirend, útmutató, amelynek, rugalmasnak, életspecifikusnak kell lennie, biztosítva a tervszerűséget és folyamatosságot.

Az élestszerzés legfontosabb elemeinek vázlatos összefoglalása

- **Természet- és életközelség** (saját élményeken alapuló felfedező ismeretszerzés).
- **Egyéni képességfejlesztés a közösség aktív közreműködésével** biztosítja az individualizációs és a szocializációs folyamat fejlődését.
- **Szabály- és szokásrendszer közös kialakítása** biztosítja mindenki számára elfogadható pozitív magatartásformák, szokások belsővé válását.
- **Saját ünnepek, hagyományok, rítusok**, segítik és erősítik az együvé tartozás érzését a csoportszellem fejlődését.
- **Tevékenységek egymásba fonódása a Freinet technikák alkalmazása** és a rugalmas heti- és napirend biztosítja a sokirányú tapasztalat- és ismeretszerzést, és élményfeldolgozást.
- **Játékos munka**
- **Szabad alkotások** biztosítják a pozitív és negatív élmények feldolgozását.
- **Felfedező ismeretszerzés** biztosítja a saját élményű tapasztalatokon alapuló tanulás lehetőségét.
- **Csoportszoba műhelyszerű elrendezése.**
- **Beszélgető-kör**

A gyerekekkel együtt történő tervezés és értékelés. Elősegítik az alkalmazkodás képességének kialakulását és az empátia fejlődését.

11.4. A nevelés tervezése

A csoport életének megszervezése, az egyes gyerekek fejlődésének figyelemmel kísérése, valamint a tudatos, tervszerű, egyéni fejlesztés feltétele, hogy a következő szakmai dokumentumokat készítsünk.

A projekt jellegű tervezés, a napirend, napiterv, hetirend és hetiterv mellett, az óvoda éves tervét kell elkészíteni.

Az óvoda éves tervét az óvodavezető készíti el a helyi program és az előző év értékelése alapján.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Csoportnapló

Tartalmaz minden olyan információt, amely a csoport életszervezésével, fejlesztésével kapcsolatos.

- Csoportnévsor, jelek, életkori megoszlás.
- Egész évre szóló kiemelt feladatok, eseményterv.
- Szokásalakítás, alapvető szabályok rendszere.
- Hagyományok, napirend, hetirend.
- Tevékenységek, fejleszthető képességek köre és az értékközvetítés területei.
- Egy-egy tervidőszak értékelése (elsősorban egyéni értékelések).

Élménykönyv

Kötetlen, játékos formában tartalmazza a csoport elmúlt eseményeit, az elkészült alkotásokat, gyerekekkel közösen készíthetjük (pl. fényképek, gyermekmunkák, közös élmények, tréfás, vagy komoly történetek, kedvenc versek, közösen elkészített ételek receptjei és minden egyéb, ami a csoport számára élményt jelentett, amire emlékezni akar).

Egyéni fejlődés - fejlesztés dokumentumai

Fejlődési naplóban dokumentáljuk fejlődésük nyomon követését, illetve megfelelő fejlesztésüket. A dokumentum tartalmát a szülőnek ismerni kell a gyermek együttnevelése érdekében, aláírattjuk a szülővel feljegyzéseinket. Egy dossziéba összegyűjtjük a gyerekekre vonatkozó feljegyzéseket.

Az óvodapedagógus megfigyelései. Egy-egy alkalomról szóló feljegyzés ugyan statikus képet ad a gyerekről, de a többszöri megfigyelés eredményei alapján jól érzékelhető a fejlődés (vagy a változás, ami nem mindig azonos a fejlődéssel). Idegen környezetben elszenvedett traumatizáló hatásokra, észlelhetjük a regresszió jeleit és ez is fontos információ számunkra.

A gyermekek munkáinak összegyűjtése újabb információkkal szolgálnak és hozzájárulnak a személyiség teljesebb megismeréséhez.

- A tervezett fejlesztési program.
- Egyéni fejlettségmérő lap.
- Orvos, védőnő megfigyelése, feljegyzése.
- Logopédus észrevételei stb.

Az ütemtervezésről:

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyerekek fejlődését tudatosan segíthessük, életüket úgy szervezhessük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez, a felfedezéshez és az alkotáshoz. A tervnek figyelembe kell vennie a gyerek szükségleteit a Freinet pedagógia szellemiségének leginkább a projekt jellegű tervezés. Elősegíti, hogy egy fogalmat több irányból megközelítve, komplex

Az óvodai élet megszervezésének elvei megismerése, feldolgozása közben jöhessen létre az érték közvetítés, ismeretnyújtás és -szerzés, a különböző készségek, képességek és a szokások fejlesztése. A projekt sajátos életszervezési, tanulási egység, élménykör, tevékenységkör, melynek középpontjában egy-egy életből fakadó probléma, megismerésre, felfedezésre váró terület áll. A projekt tartalmazza az alapvető kérdést, vagy azt a témát, amit különböző irányokból, különféle tevékenységeken keresztül szeretnénk megismerni. Magában foglalja a hozzákapcsolódó fogalmakat és azoknak a tevékenységeknek a felsorolását, melyek által elmélyítjük az ismereteket. A feldolgozandó témák és fogalmak egy részét az óvodapedagógus javasolja a gyerekeknek, a másik részét azonban a gyerekek ötletei alapján választhatjuk.

LENMÁSOLNI TILLOS

12. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

12.1. Óvoda és a család kapcsolata

Az Alapprogram megfogalmazza: A gyermek nevelési elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

A gyermek nevelése, társadalmi lényé formálása tehát a szülő elemi joga és kötelessége. A szocializáció elsődleges színtere a család. Az óvoda a kitérülő társadalmi környezetet jelenti a gyermeknek. Meghatározó szerepe van a szülőről való leválás, az önállóság és ismeretszerzés folyamatában. A gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák és szokások csak akkor válnak maradandókká, ha azok a családi háznál megerősítést nyernek. Ez megfordítva is igaz. A gyermek harmonikus fejlődésének feltétele tehát a nevelési színtér összhangja

Fontos a családok helyzetének figyelembevétele, mert az óvodás gyermek magával hozza a családban kialakult szokásokat, értékeket, viselkedést, érdeklődési kört. Magatartását, érzelmi életét a későbbiekben is alapvetően meghatározza a család életmódja, nevelési stílusa, pedagógiai kulturáltsága.

Az óvodáskor első szakaszában fontos megtalálni azt a kapcsolattartási formát, ami leginkább biztosítja gyermek-szülő számára a zökkenőmentes átmenetet család az óvoda között. A szülővel meg kell ismertetni az óvodai programot, az óvoda működési rendjét.

Az óvodáskor második szakaszában legalább ennyire fontos, hogy a szülő átlássa, hogy iskolás korba lépésnél milyen mutatók indokolják hat éves korban az iskolakezdet. Milyen fejlődési mutatók vagy rendellenességek miatt kell még egy évig óvodába járni. Ehhez szükséges szülő-nevelő között a folyamatos konzultáció, információátadás a gyermekről.

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek nevelését. Igyekszünk összhangot teremteni közös nevelési módszerek keresésével, segítséget, tanácsot adni nevelési problémák megoldásában.

Kapcsolatunk tapintatra épül, a közös programok együttes tevékenységével mélyül.

Célunk, a kölcsönösen megértő, támogató partnerség.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolattartásunk módjai:

Formális	Napi beszélgetések
Családlátogatás	Falitáblán közérdekű hírek
Fogadóóra	Óvodapedagógusi példaadás
Nyílt napok	A szülők pedagógiai kultúrájának fejlesztése
Szülői közösség	Szakemberek előadásai
Kérdőívek	
Közös ünneplések	
Játsház	
Kirándulások	

Együtműködésünk tartalmi formái:

Kapcsolattartási lehetőség	Célja	Formája
Beiratkozás	Anamnézis felvétele Ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés
Családlátogatás	Gyermek életkörülményeinek megismerése, értékprioritások megismerése	Játék a gyermekkel, egyéni beszélgetés
Óvodakezdés	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerkedés az óvodai élettel - Szülő-gyermek kapcsolat megismerése - Bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt - Beszoktatás megkönnyítése (Anyás befogadás, mely kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon gyermeke neveléséhez.) 	Közös játék szülővel, gyermekkel
Szülői értekezlet	<ul style="list-style-type: none"> - Óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése - A csoport életének fejlődésének megbeszélése - Óvodapedagógusi előadás valamely jellemző problémáiról, majd megbeszélése - Szakember által tartott előadás 	Előadás, megbeszélés, esettanulmány

Az óvoda kapcsolatai

Nyílt napok	<ul style="list-style-type: none"> - Betekintés az óvoda mindennapjaiba (előzetes megbeszélés, egyeztetés alapján) - Partnerkapcsolat mélyítése 	Megfigyelés, egyéni problémák megbeszélése
SZMK	<ul style="list-style-type: none"> - Szülői feladatok koordinálása - Szülők értéképviselése - Szülői kezdeményezések megvalósítása 	Értekezlet, megbeszélés
Játszóház	<ul style="list-style-type: none"> - Szülő-gyermek kapcsolat megismerése - Óvodai kötődés erősítése 	Közös játék
Karácsonyi közös készülődés	<ul style="list-style-type: none"> - Óvoda-család kapcsolatának érzelmi erősítése - A karácsony eredendő mondanivalójának előtérbe helyezése 	Játékdélután, éneklés, dramatizálás
Farsang	<ul style="list-style-type: none"> - Hagyományápolásra nevelés - Vidám hangulatú együttléttel közösségformálás 	Vidám rigmusok, táncos mulatság
Kirándulások	<ul style="list-style-type: none"> - Egészséges életmódra nevelés - Szabadidő hasznos eltöltése - Közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése 	Kirándulás
Anyák napja	<ul style="list-style-type: none"> - Meghitt közös együttlét - Családi kapcsolatok mélyítése 	Közös együttlét
Évzáró	<ul style="list-style-type: none"> - Óvoda-család kapcsolatának erősítése - Vidám percek felelevenítése - Kellemes hangulatú együttlét 	Közös együttlét

Kapcsolattartó személy: minden óvodapedagógus

Az együttműködés alapelvei:

Szülő és pedagógus társadalmilag és a nevelésben is egyenrangú fél. A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét a kölcsönös elfogadásra és tiszteletre építve.

Őszinte odafordulással, empátiával és toleranciával viszonyulunk az enyhe fokban sérült gyermekek szüleikhez. Törekszünk a szülőkkel való kapcsolattartás új, hatékony formáinak kimunkálására, igény szerinti módosítására.

A helyi program megvalósításában, beválásának figyelemmel kísérésében megfelelő szülői szerep biztosítása.

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodapedagógus nem lehet kioktató, saját értékrendje alapján ítélkező. A kapcsolatfelvételt és a kapcsolattartást a kölcsönös tisztelet és elismerés jellemezze.

A szülő joggal várja el, hogy gyermekét legjobb tudásunkkal és hozzáértésünkkel neveljük.

A szülők mindig világosan lássák céljainkat és feladatainkat. Az óvodának minden területen pozitív mintát kell nyújtania. A gyermeknevelés örömeit kell közvetíteni, alátámasztani. Az információkat etikusan kell kezelni. Az érdekek és értékek folyamatos egyeztetése szükséges. Csak hiteles óvodapedagógus lehet a család segítőtársa. Minden esetben példát kell adnunk a gyermekek jogainak tiszteletben tartására.

12.2. Óvoda- iskola kapcsolata

A kapcsolat kialakításában az óvoda legyen nyitott, kezdeményező, hiszen az óvodai élet után az iskola meghatározó szerepet tölt be a gyermekek életében. A zavartalan iskolakezddést a két intézmény közösen tudja biztosítani.

Ismerkedjünk meg kölcsönösen egymás nevelési programjával, nevelési céljaival.

A leendő tanítónőt meghívjuk rendezvényünkre.

A kapcsolattartás formái:

- Közös szervezünk nevelési értekezleteket.
- Eseti megbeszélések
- Óvodai ünnepeinkre meghívjuk a leendő tanító néniket, napközis nevelőket.

Kapcsolattartó személy: az óvoda vezetője

Kapcsolat a módszertani bölcsődével

A területileg illetékes módszertani bölcsődével a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartást az óvodavezető végzi.

12.3. Kapcsolat a fenntartóval

Fenntartó: **Óvodafenntartó Intézményi Társulás**

A fenntartóval való kapcsolattartás az intézmény menedzselése, a funkciók maradéktalan ellátása szempontjából elengedhetetlen.

A gazdasági ügyek intézésében szoros kapcsolatot tartunk fenn, mert az óvoda gazdaságilag részben önálló.

Beszámolunk az éves pedagógiai munkáról, fejlesztési elképzeléseinket ismertetjük a képviselő testülettel.

Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolatot tartunk a Német Nemzetiségi Önkormányzattal.

A társadalmi környezettel való kapcsolattartás szempontjából meghatározó szerepük van a község hagyományainak, rendezvényeinek, ünnepeinek. Az óvoda része a településnek. Törekszünk a közéletbe való előremutató bekapcsolódásra, információcserékre, a sikerek és problémák közös elemzésére, az alkotó együttműködésre.

Kapcsolattartó személy: az óvoda vezetője.

12.4. Családsegítő Szolgálat

Esetmegbeszélések, jelzőrendszer, a rászorult családok támogatásának megszervezése

Rendszerességgel a területi képviselő felkeresi településünket: óvodát, iskolát, önkormányzatot.

Kapcsolattartó személy: az óvodavezető vezetője.

12.5. Egészségügyi intézmények

Rendszeres védőnői és orvosi és fogorvosi ellenőrzés folyik az óvodában.

Kapcsolattartó személy: az óvoda vezetője.

12.6. Megyei Pedagógiai Intézet

- Továbbképzési programok
- Szakértő biztosítása
- Személyes kapcsolattartás
- Levelezési forma

Pedagógiai Szakszolgálatok: Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság Győr

Kapcsolattartó személy: az óvoda vezetője.

12.7. Kapcsolat közművelődési intézményekkel

A közművelődési intézményekkel történő kapcsolattartás során a gyermekek olyan spontán ismerethez juthatnak, melyeket óvoda nem tud nyújtani. Az ilyen jellegű programok érinthetik a nevelő és a gyermekén kívül a szülőt is, és a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálja a gyermekeknek. Ezen programok általában a „művészetek” nyelvén „szólítják” meg a gyermekeket, s az így szerzett ismeretek meghatározóak a személyiségfejlődés folyamatában,

Az óvoda kapcsolatai

Alapelveink:

- a közművelődési intézmények adta lehetőségeket tudatosan kell felhasználni
- úgy kell beépíteni a nevelési folyamat egészébe, hogy abban zavart ne okozzon
- meg kell védeni az óvodát az olyan közművelődési törekvésektől, melyek károsan hatnak a 3-7 éves gyermekek személyiségfejlődésére és szemben állnak az óvodapedagógiai elveinkkel

Egyház Község: Az intézmény az érvényben lévő törvényi rendelkezéseknek megfelelően biztosítja a hit- és vallásoktatáshoz szükséges feltételeket (különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát). Az óvoda az egyházi jogi személy által szervezett hitoktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködik. A hit foglalkozások tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg az adott egyház iránymutatása szerint. A hitoktatásra való jelentkezés megszervezése a foglalkozások ellenőrzés az egyházi jogi személy feladata.

Kapcsolattartó személy: az óvoda vezetője

13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

13.1. A játék

A folyamatos, szabad játék kiemelt jelentőségű, a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység gyermekkorban, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játékban a gyermek a külvilágból, környezetéből szerzett élményeit, benyomásait újra éli, feldolgozza. A gyermek elemi szükséglete, amelynek naponta hosszantartóan, zavartalanul, spontán kell folynia. A játék belső motivációja a kíváncsiság, amely belülről hajtja, újabb és újabb dolgok megismerésére, önmaga kipróbálására ösztönzi a gyermeket.

A kisgyermek elő játszótársa mintaadója a felnőtt (a szülő, az óvodapedagógus), majd amikor a szabad játék kialakul segítővé, bevonható társsá alakul. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

A 3-7 éves korú gyermek életkori adottságaiból következik, hogy személyisége leginkább a tevékenységek komplex rendszerén keresztül fejlődik. A gyermek az élet minden percében tanul, és minden élvezhető percét játékként éli meg. Játék, munka, tanulás, a világot megismerni, felfedezni belső szükséglet és örömforrás, minden tevékenységben jelen vannak, csak más-más módon és arányban. Fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a **tevékenység szabadon választható**, elvégzése örömet, sikerélményt jelent a gyermek számára, ami újabb tapasztalatszerzésre ösztönöz.

Az óvodáskorú gyerek alapvető tevékenysége a játék.

Az óvoda életét, mindennapjait úgy kell megszervezni, hogy a gyerek annak minden percét játékként élhesse meg, hiszen Ő "csak" játszani akar, szabadon, hosszú időn keresztül és zavartalanul.

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom ismeret, jártasság, készség megjelenik. Eredményképpen alapozódnak a képességek és alakul a magatartás. A játék a 3-7 éves gyermek „lélek-megnyilvánulása”, életforma, viselkedésforma a fizikai és szellemi fejlődés előfeltétele.

A játékban feloldódik a valóság korlátozó szerepe. Szerepjáték során például saját elképzeléseit, vágyait, fantáziáját jeleníti meg a gyermek, és

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai közben lényeges funkciókat gyakorol be. Ez a **világ megismerésének érzelmi útja**, az intellektuális megismerés csak ezután következhet.

A játék kicsiben maga az élet. A valóságnak az a piciny része, amit a gyermek felfog, megért és rekonstruál abból a színes kavalkádból, ami körülveszi. Élményforrás és egyben lehetőséget biztosít az élmények feldolgozására. Segíti az Éntudat fejlődését és a szocializációt. Kísérletezik ötletekkel, gondolatokkal, tárgyakkal, önmagával és társaival. Tapasztalatokat gyűjt, kielégíti kíváncsiságát, mely a fejlődés fő biztosítéka, motivációs bázisa. Utánozza a körülötte lévő felnőtteket, eseményeket, helyzeteket. Szerepjátéka segítségével válik lehetővé számára feszítő érzelmeinek feldolgozása, környezete történéseinek jobb megértése, a neki fontos dolgok kimondása, tehát **feszültségeinek levezetése**. Álmodozik, és álmait megpróbálja megvalósítani. Társakra talál, szabályokat alkot, versenyez. A játék emberalakító komplex tevékenység, melyben a gyermeki képzelet szabadon, kötetlenül szárnyalhat. A játékban az a legfontosabb, hogy a gyerek élvezi és ezen keresztül éli meg magát az életet.

Céljaink:

A folyamatos, szabadon választott játék biztosítsa az érzelmi és szociális képességek, a kreativitás fejlődését. A szabad játék során feldolgozhatja élményeit, kipróbálhatja érzelmeit, indulatait a gyermek.

Feladataink:

Az óvodai napirendben és időbeosztásban, a játékos tevékenységszervezésben mutatkozzék meg a szabad játék kiemelkedő szerepe.

A játék feltételeinek megteremtése:

- élmény nyújtása
- idő
- hely
- eszköz biztosítása
- megfelelő csoportléggör.

Nekünk, óvodapedagógusoknak az a feladatunk, hogy olyan külső feltételeket biztosítsunk, amelyek erősítik a belső motivációt.

Az óvodapedagógus megteremti a jó játék **feltételeit**. A gyermeknek módjában álljon a számára legvonzóbb játéktevékenységbe belekezdeni. A gyermek szabadon választhasson társakat a játékhoz. A csoportszoba átrendezésével meghitt kuckók, sarkok létrehozása, mely egy-egy játékra motiválnak. Esztétikus és meghitt mesesarok szerepe kiemelkedő, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye.

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus legyen mindig rendelkezésre álló, együttműködésre és segítségre kész partner, akihez bármilyen problémával szívesen fordulnak a gyerekek.
- Az óvodapedagógus biztosítson megfelelő helyet, időt, eszközet, izléses, praktikus, egyszerű félkész játékot, hogy sokféle ötletre, játékfajtára ihlessen.
- Az óvodapedagógus engedje a gyermeki fantázia érvényesülését, és rendelkezzen megfelelő empátiás készséggel.
- A rajzolásnak, festésnek, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye, eszközök játékidőben álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe az eltérő fejlettségi szinten lévő gyermekek érdeklődését.
- Az óvodapedagógus avatkozzon be a játékba, ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát. Az óvodapedagógus segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.
- Használja ki az udvar adta lehetőségeket mozgásos játékok szervezésére, de teremtsen lehetőséget arra is, hogy az udvaron szerepjáték is kialakulhasson.
- Az óvodapedagógus adjon lehetőséget séták, kirándulások alkalmával arra, hogy a gyerekek minél több felhasználható élményhez juthassanak.
- Kezelje rugalmasan a játékidőt, vegye figyelembe a gyermekek igényeit.
- Az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek otthoni játékfeltételeit, beszélje meg a szülőkkel, hogyan teremthetnek nyugodt, ösztönző körülményeket.

Élmények:

A játék tartalma, témája a gyermekek valóságból szerzett benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ. Arra törekszünk, hogy az ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki és élménnyé váljék. Kirándulásaink, sétáink erre adnak lehetőséget. A gyermekek játékukban a családból, környezetükből, filmekből szerzett pozitív és negatív élményeiket újra élhetik, feldolgozhatják.

Idő:

A játéktevékenység a reggeli érkezéssel kezdődik. A gyermekek szabadon választott, spontán játékot játszhatnak egybefüggően. Arra törekszünk, hogy napi 4-5 órát a szabad levegőn játszhassanak gyermekeink, mert ez biztosítja a gyermeki agy és tüdő oxigén szükségletét. Nagycsoportosoknál az alvásidő csökkentésével a játékidőt növelhetjük.

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

Hely:

A játék helye a csoportszoba, az óvoda erre kijelölt helyiségei és az udvar, ahol olyan rendet kívánunk meg, amely az ott folyó játéktevékenység célját szolgálja. Lehetőséget adunk a kuckósításra, a csoport átrendezésére, ahol módjuk van az együttjátszásra kisebb csoportokban. A játékeszközök mindenki számára elérhető helyen legyenek.

Eszköz:

A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, amelyek:

- esztétikusak, biztonságosak megfelelő méretűek és mennyiségűek
- praktikusak, könnyen tisztíthatóak
- célirányosan olyan eszközöket viszünk a csoportba, amelyek az átélt élményeket felidéznek, segítik azok reprodukálását
- kreativitást kibontakoztatóak
- tartunk azonnal felhasználható, félkész, és önálló barkácsolásra ösztönző játékokat.
- barkácsolásra alkalmas újrahasznosítható anyagokat is felhasználunk

Megfelelő légkör:

A gyermek lehetőség szerint eldöntheti kivel, mivel, hol, mennyi ideig és mit játszik.

Az óvodapedagógus legyen modellnyújtó, megengedő, tapintatos, segítőtárs.

A játékba csak akkor avatkozunk be, ha az megreked, vagy a gyermekek egymás testi épségét veszélyeztetik.

Az empátia és a humor legyen segédeszközünk.

Játékfajták:

Gyakorló játék:

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely ismétlésre készíti. Főleg 3-4 éves gyermek játékát jellemzi. Tárgyi cselekvésük tartalma saját személyükkel és közvetlen környezetükkel kapcsolatos tapasztalatukat tükrözi. A gyakorló játék keretei között már kiscsoportban kialakul a szerep és a konstruáló elemei. Feltétele: a megfelelő mennyiségű játékeszköz. A gyermeknek örömet okoz a halandzsza szövegek ritmikus ismétlése, mint a gyakorlójáték egy fajtája.

Szimbolikus játék

A játék fejlődéséhez tudatosan olyan eszközöket viszünk a csoportba, amelyek inspirálják a gyermeket a séták, munkahelyi látogatások, kirándulások, stb. élményeinek újraélésére, az ismétlődő mesék

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai dramatizálására, a kialakulására. Ennek érdekében magunk is vállalunk szerepeket. **Szerepjáték** 3-4 éves korban a gyermek megszemélyesíti a dolgokat, beszél és beszélteti a tárgyat. A tárgy csupán szimbolizálja a világ dolgait. Szerepjáték 5-6 éves kor: ilyenkor teljesedik ki a szerepjáték, amelyben a gyermek egész lelki, szellemi erejével részt vesz, kreativitásának egész tárházát felvonultatja. Minden szerepjáték egyben alkotási folyamat, amelyben a szerepekkel kapcsolatos szabályokat és magatartásmintákat is megtanulja. Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi, dominánsan jelentkezik a „mintha” helyzet, amelyhez erős képzelőerő társul.

Ösztönözzük a gyermeket a szerepvállalásra, legyen képes elfogadni a mások által reá osztott szerepet is. A gyermek játékában szimbólumokat használ, saját testével személyeket, tárgyakat helyettesít. Egyre többször, közösen hoznak létre szimbólumokat, az egyezkedés eredményeként szabályjáték alakul ki.

Szabályjáték

Jellemzője, hogy pontos meghatározott szabályok szerint zajlik. A gyerekeknek lehetőséget kell adni, hogy ők is hozzanak létre egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az óvodapedagógus is tervezzen olyan szabályjátékokat, amelyek a gyerekek mozgásigényét is kielégíti. Szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását.

Építő, konstruáló játék

Legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek **élje át az „én készítettem” alkotás örömet.** A gyerekek kockából és más játékszerekből, különböző alkatrészekből építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. A konstruáló játék az anyagok és eszközök változatosságát igényli. Hozzáférhető helyen tárolunk félkész nyersanyagokat, és közösen gyűjtött terméseket. Bármikor készíthet kellékeket szerep és konstrukciós játékához.

Barkácsolás

A szerepjátékban a gyerekek élethelyzeteket alkotnak újra, ehhez számos eszközre van szükség. A gyerekek így maguk is készítenek a játékhoz szükséges eszközöket. Mivel **a játék egészéből indul ki**, tehát kötetlen, időpontját a játék helyzet határozza meg. A gyerekek segítenek a játékok megjavításában. A dramatizáláshoz, bábozáshoz is számos kellék szükséges, amelyeket az óvodapedagógus a gyerekek aktív bevonásával hoz létre.

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

A barkácsoláshoz a gyermek igénye szerint segítséget nyújtunk. Szívesen vesszük a szülők köréből is a segítséget, mintaadást, együtt alkotást a gyermekekkel. A szabályjáték kialakulását egyszerű, egyéni fejlettségnek megfelelő szabályokkal támogatjuk.

A nemzetiségek sajátos, speciális játékfajtaikat örömmel ismertetjük meg a gyermekközösséggel.

Dramatizálás, bábozás

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket kötetlen módon dramatizálják. A rendszeres, többször **ismétlődő meseélmény igazi táptalaja** a dramatizálásnak, bábozásnak, akkor, ha az irodalmi alkotások **érzelmileg megragadják** a gyerekeket. Bábozásnál fontos az óvodapedagógus mintaadása, modell nyújtása. A gyerekek a cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, mozdulatait saját elgondolásaik alapján játsszák el. De nem csak esztétikai élmény, hanem bármilyen tapasztalás elképzelés forrása lehet a bábozásnak, amelyen a gyermek közvetlenül nyilvánul meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történet általuk fölfogott tartalmát tükrözi. A szerepjátékot és a dramatizálást egészíti ki az építő, konstrukciós játék és az ehhez kapcsolódó barkácsolás.

Anyanyelvi nevelés lehetőségei a játékban.

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a beszédkészség fejlesztésére. A nonverbális jelzések (mimika, gesztus), a beszéd hatáselemeinek (hanglejtés, hangsúly, ritmus, dallam, szünet) megfigyelése tekintetében az óvodapedagógus beszéde modellértékű. Bekapcsolódva a játékba mintát adunk a nyelvi formák alkalmazására. A szerepjáték adja a legtöbb alkalmat a gyakorlásra. A bábjátékkal alkalmat adunk a hallgatólagos gyermekek megszólaltatására. Közvetlen beszédfejlesztő lehetőséget kínálunk a különböző nyelvi játékokon keresztül, amelyek játékos mozgásra, cselekvésre épülnek.

A játék során gyakorolhatják a gyermekek az egymás közötti udvarias kommunikációt: a megszólítást, az üdvözlést, stb.

A fejlődés jellemzői, korcsoportok szerinti bontásban

3-4 éves korban

- Szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, óvodapedagógussal, vagy két-három gyerekből álló csoportban.
- Érzelmileg erősen kötődnek a játékhoz, nehezen válnak meg tőle, de már elsajátítják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat.

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

- Játékukhoz önállóan megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak.
- A gyakorló játékon túl képesek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmazó szerepek kezdeményezésére és eljátszására.
- Szívesen rakosgatják az építő és konstruáló játékokat.
- Egyszerű szabályokat már lehet velük játszani.

4-5 éves korban

- Tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportban való együttjátás igénye.
- Képesek egyszerűbb szerepjátékok megszervezésére, kötődnek szerepeikhez. Megértik környezetük egyszerű jelenségeit, összefüggéseit, és képesek ezeket játékukban újraalkotni.
- Az óvodapedagógussal együtt eszközöket barkácsolnak a játékterületnek megfelelően, közösen javítják a játékokat.
- Képesek alkalmazkodni a játék szabályaihoz, a győzelem érdekében alkalmazkodnak társaihoz.
- A konstruáló építő játékelemekből már játékszereket is tudnak készíteni, mely kapcsolódhat a szerepjátékhoz.

5-7 éves korban

- Alakuljon ki a tartósan (esetleg több napon keresztül) az együttjátás igénye, öröme.
- A szabályjátékokat örömmel játsszák, a szabályokat tartásukba.
- Tudjanak elkészíteni, behelyettesíteni játékukhoz eszközöket. Barkácsolás a játék természetes eszköze, alkotórésze.
- A szerepjáték hangsúlyozott helyet kapjon, bontakozzon ki egyéni fejlettségüknek legfejlettebb szintjén.
- Szívesen bábozzanak, dramatizáljanak.
- A játékban alakuljon ki párbeszéd: óvodapedagógus-gyermek között.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok
- Elfogadják a játszótársak elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.

14. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Céljaink:

A valóság fokozatos és folyamatos megismerésével alakuljon pozitív érzelmi viszony a szülőföldhöz, az ott élő emberekhez, a hazai tájhoz, a helyi hagyományokhoz és a néphagyományokhoz, a tárgyi kultúra értékeihez. Tanulja meg ezek szeretetét, tiszteletét, védelmét. Elemi ismereti alakuljanak önmaga és a környezete kapcsolatáról.

A gyermekek mennyiségi, alaki, téri- és síkbeli, nagyságbeli szemléletének alakítása.

Feladataink:

- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése. Hetente egy természeti, emberi vagy tárgyi környezet megfigyelése, lehetőleg mikrocsoportos formában.
- Alkalom, hely, idő biztosítása, hogy a gyermek aktivitása, érdeklődése során, spontán és szervezett tapasztalatokat szerezzen
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása, a hagyományok ápolása.
- Tevékenység közben, a környezet megismerése során jusson matematikai tapasztalat a gyermek birtokába, fejlődjön kommunikációs készsége.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon a szülőföldhöz, a természeti és emberi alkotásokhoz, tanulja meg az értékek megőrzését, megbecsülését, védelmét.

A gyermek beszédképességének fejlesztése:

A környezet tevékeny megismerése során számtalan lehetőség nyílik a gyermek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztésére.

A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermek alkalmazza a helyes köszönési, bemutatkozási, vélemény-nyilvánítási szándékok kifejezését, az udvarias megszólítást, kérdezést.

Tegyük lehetővé, hogy a gyermek kérdezhesen, értelmesen, összefüggően kifejezhesse gondolatait, érzelmeit, kívánságait, észrevételeit.

A tevékenység szervezeti formái:

Mindkét csoportban az évszakok változásait követve végzünk közvetlen, élmény és tapasztalatszerzést.

Ahogy a gyermek nő, távol számára a világ, egyre távolabbi helyekre kirándulunk.

A külső világ tevékeny megismerése

A sétákon, kirándulásokon mindkét óvodapedagógus, lehetőség szerint a dajka, esetleg szülő is vegyen részt.

Egy-egy helyszínrre évszakonként visszatérünk. Lehetőséget adunk, hogy folyamatában figyelhessenek meg bizonyos eseményeket (pl. építkezés, a növények változásai)

Tartalma:

A befogadási időszakban az óvoda épületében és udvarán érzi biztonságban magát a gyermek. **A 3-4 éves gyermek** elsősorban az óvodával és az ott dolgozó felnőttekkel ismerkedjen meg. A befogadás lezajlása után, biztonságérzetük kialakul, így megismerkedhetnek az óvoda közvetlen környezetével. A környéken található épületeket, üzleteket, intézményeket, nevezetességeket nézegessék, nevezzék meg. Figyeljék meg a környéken élő állatokat, azok szokásait. Az óvodapedagógus ismertetése után ők is nevezzék meg a növényeket, virágokat a környéken.

Beszélgessenek a családról, figyeljék meg az évszakok szépségét, gyűjtsenek terméseket. Eközben beszélgessenek a formákról, színekről, mennyiségekről.

Arra törekszünk, hogy a sétáink során tapasztalt környezetkárosításra felhívjuk a gyermekek figyelmét. Érzelmi úton is próbáljuk befolyásolni magatartásukat (pld: szegény katicabogár, elpusztult)

A 4- 5 éves gyermekek számára a felfedező séták köre kitágul. Az óvodapedagógus feladata a gyűjtőmunkák gazdagítása, differenciálása. Használják fel az óvodai élet tevékenységei során. (ábrázolás, kézimunka, mozgás, zene-ritmus, számlálás)

Végezzenek rügyezettetést, csíráztatást, szerezzenek ismereteket a növények növekedésének feltételeiről. Nevezzék meg a háziállatokat, nézzenek ismeretterjesztő filmeket a vadon élő állatokról. Ismerkedjenek az időjárás és az emberek munkájának összefüggésével.

Nevezzék meg a családtagokat. Látogassanak el a környezetükben lévő szolgáltató intézményekbe. Közben gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, nevezzék meg a közlekedési eszközöket, csoportosítsák azokat.

Gyűjtsenek tapasztalatokat a környezet szennyezéséről, esetleg ezek megelőzéséről.

Az 5- 6 éves gyermekek számára kitágul a világ. Gyalogos kirándulásaik bővülnek lovas kocsis, autóbuszos közlekedéssel.

Ismerkedjenek meg a mezei virágokkal, növényekkel, a védett növény, a mérgező növény, a gyógynövény fogalmával.

Végezzenek megfigyeléseket a vízzel, a talajjal, a levegővel.

A külső világ tevékeny megismerése

A házi és vadonélő állatok életmódját, hasznát esetleg kártékonyságát ismerjék, hasonlítsák össze azokat.

A környezet megismerése során matematikai felfedezések, ismeretek birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységébe alkalmazza, ezáltal fejlődik tér, sík, és mennyiségi szemlélete.

Látogassanak el a gyermekek a szülők munkahelyére, gyűjtsenek tapasztalatokat az ott dolgozók munkájának hasznáról. Minél több középületbe jussanak el a gyermekek, gyakorolják a viselkedés szabályait. (színház, múzeum, templom, kiállító terem, iskola)

Legyenek ismereteik a vízi a légi és a szárazföldi közlekedésről.

A mikrocsoportos szervezeti forma alkalmas arra, hogy minden gyermekre oda tudjunk figyelni, minden kérdésre tudjunk válaszolni. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé a kommunikáció gyakorlását: a kérdésfeltevést, a megszólítást, a véleménynyilvánítást.

Kirándulásaikról készült képeket, felvételeket visszatérően, örömmel nézegessék az élménykönyvben, esetleg csoportosítsák azokat különböző módokon. Az emlékek megélése és felelevenítése közben gyarapodják szókincsük, mondataalkotásuk, emlékezetük. A környezetvédelemről, a környezetszennyezésről és annak megelőzéséről szerzett ismereteiket adják tovább családjukban, tevékenykedjenek a megelőzésért.

Az óvodáskor végére elérendő követelmény:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és közvetlen környezetükről. Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, pontos lakcímüket.
- Különbséget tesznek az évszakok között, megcsodálják szépségeit. Ismerik a napszakokat.
- Vannak ismereteik a közvetlen környezetükben élő növényekről, állatokról, azok gondozásáról, védelméről.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés alapvető szabályait alkalmazzák.
- Felismerik az irányokat, a névutókat helyesen használják.
- Elemi mennyiségi ismerettel rendelkeznek, legalább 10-ig számlálnak.
- Felismerik az alaki, nagyságbeli, térbeli viszonyokat.
- Érthetően, folyamatosan kommunikálnak.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási szokások, amelyek a természet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

15. MOZGÁS

A mozgásos játékok kiegészítik az egészséges életmódra nevelést, a gondozást, fontos szerepük van az izomegyensúly, a helyes testtartás kialakulásában.

A rendszeresen szervezett, irányított mozgás, és a spontán testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok biztosítják a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását. Az örömteli, érzelmi biztonságban történő, játékos gyakorlás során fejlődik a gyermek természetes mozgása (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás), és a testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, terhelhetőség).

A testséma kialakulása, a testrészek megismerése szükséges az énkép kialakulásához. A térben való tájékozódást a maguk és a tárgyak viszonyának mozgás közbeni megtapasztalásával érik el. Az előforduló új szavak, kifejezések, a testrészek nevei a mozgás során vésődnek be legkönnyebben.

A testnevelés, a testi nevelés kiemelt helyen áll nevelési rendszerünkben. A gyerekek a nap nagy részét óvodában töltik, nekünk kell **biztosítani a rendszeres és szervezett mozgást, testi képességfejlesztését**. Rugalmas napirendünkben ez a tevékenység **minden gyerek számára kötelező**. Mivel egyes életkorú csoportról van szó fokozottabb mértékben, kell figyelni a gyerekek fizikai, pszichikai tulajdonságait, ismerni az életkori sajátosságaikat. Fejlődik: **testi** (erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság), **értelmi képességük** (gyors gondolkodásuk, helyzetfelismerő képességük), **jellemük** (akaratuk, önuralmuk, bátorságuk).

Céljaink:

A gyermekek a lehető legtöbb pozitív mozgástapasztalat során szerezzenek élményt, örömet a mozgásban. Az óvodai tapasztalatok következtében, lehetőleg egész életükre igényükké váljon a mozgás. Minél többet tartózkodjanak, mozogjanak a szabadban.

Feladataink:

- Változatos eszközök használata mozgás közben.
- A mozgást fokról-fokra építjük, valamennyi funkció fejlesztése mindhárom korcsoportban jelen van, csupán a nehézségi szintek eltérőek.
- A foglalkozásokon a gyakorlatok végzése, utánzása során a látás, a hallás, a tevékenység együttesen jelenjen meg.
- Mozgásfejlesztő játékok szervezése, játékgyűjtemény összeállítása.

Mozgás

- Figyelembe kell vennünk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, egészségi állapotát. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyerekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse.
- A mozgásra - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden nap lehetőséget kell biztosítani.
- Örömmel és szívesen mozogjanak, fejlődjön akaratuk, kitartásuk. Mozgásuk legyen összerendezett.
- A feladatok végzése közben figyeljenek társukra, alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet ellenálló- és alkalmazkodóképességét. Fejlessze a gyerekek testi képességeit, ügyességüket, testi erejüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Mutassa be a helyes gyakorlat-végrehajtást a gyerekeknek.
- Szervezzen minél több alkalmat a szabad levegőn való mozgásos tevékenységek végzésére, vigye a gyereket télen szánkózni, jó időben kiránduljanak. Végeztesse minél több tartásjavító és lábboltozat erősítő gyakorlatot. Testséma fejlesztése test koordinációjának alakítása, a testfogalom alakítása, nagy- és finommozgások fejlesztése (egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációfejlesztése.)

Tartalma:

3-4 éves korban

A nagymozgások fejlesztésén van a hangsúly.

- Ebben a korban tökéletesedik a járás, finomodik a futás.
- Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (futás különböző tárgyak körül) ugrás, dobás, támaszgyakorlatok, egyensúlyozó gyakorlatok.
- Jelenjen meg a talajtorna elemei.
- Az óvodapedagógus minden esetben mutassa be, végezze együtt a gyerekekkel a gyakorlatot, mivel nekik fontos a vizuális mintakövetés.

4-5 éves korban

A hangsúly még mindig a nagymozgások fejlesztésén van.

- Járás: lábboltozat erősítő speciális járások.
- Futás: akadályok átugrásával, hirtelen irányváltoztatással, fel és lelépéssel, átbújással stb.
- Ugrásgyakorlatok: egy lábon, fel-, leugrás, helyből távolugrás.
- Dobások: célba dobás próbálgatása; babzsák távolra hajítása; labda feldobása, elkapása; különböző helyzetekben gurítása
- Támaszgyakorlatok: gyakorolják a kiscsoportban elsajátított támaszgyakorlatokat különböző szerek beiktatásával.

Mozgás

- Megjelenik a guruló átfordulás és a kézenállás előgyakorlata.
- Kapjon helyet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálása.

6-7 éves korban:

- Fejlesztjük a finommotorikát, mert erre a korra alakul ki a finommotorika vezérlésének képessége.
- Járás közben kisebb testrészekkel végzett mozgások, változatos kéziszer használataival (labda, babzsák, sapka, sál)
- Futógyakorlatok: gyorsuló, lassuló futás, sorverseny, váltóverseny, versenyfutás.
- Ugrásgyakorlatok: magas-, távolugrás, sorozatugrások, tárgyak átugrása.
- Dobásgyakorlatok: egykezes, kétkezes, alsó- és felsődobások, célba dobás, labdavezetés, párokban labdázás.
- Támaszgyakorlatok: pók, fóká, rák, róka, stb. Egyensúlyozó járás.

Szervezeti formák:

Kötött foglalkozást heti egy alkalommal, mindhárom korcsoportnak, különböző időkerettel.

Mindennapos mozgásos percek, helye és ideje a napirendben kötetlen, lehetőség szerint a szabad levegőn történjen, változatos eszközhasználattal, játékos gyakorlatokkal.

A foglalkozások arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásokat ismerjen meg a gyermek, ezek kipróbálására zavartalan gyakorlási lehetőséget nyújt az udvar. Biztosítunk függésre, lengésre, átfordulásra, ritmikus mozgásra, egyensúly megtalálására alkalmas eszközöket. A szereken bátorságuk szerint, a szabályok betartása mellett kísérletezhetnek.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- A gyermeknek növekszik teljesítőképessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé válik.
- Ismeri az irányokat, tud síkban és térben tájékozódni. Megszereti és igényli a mozgást.
- A versenyjátékoknál betartják a szabályokat, kialakul a megfelelő versenyszellem. Növekszik akaratuk, kitartásuk.
- A gyerekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végeznek. Megértik az egyszerű vezényszavakat.

Módszertani alapelv

Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a gyerekek eltérő képességeit. Törekedjen a terhelés fokozatos növelésére

16. VERSELÉS, MESÉLÉS

A mindennapos, mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan része.

A kisgyermeknek ahhoz, hogy az irodalomhoz hozzájusson, megszeresse, közvetítőre van szüksége. Együttlétre a felnőtellel, aki fejből mondja az alkalomhoz illő mondókákat, verseket, megmutatja a hozzájuk tartozó mozdulatokat, játékokat. A mesét, arca, mimikája és hangja játékával kíséri. A mese az egész napi zajban a csend szigete. Táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában.

A mese a legtágabb értelemben tanít. A népi eredetű mesének erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz, a gonosszal és a hazuggal szemben.

A mese oldja a szorongást, amelyet a még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyerekekből. A mese az indulatok feldolgozására, belső kép teremtésére tanít. Az óvodában a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Munkánk egészét áthatja, fontosnak tartjuk, hogy szépen fogalmazó, helyesen artikuláló, kommunikációra képes gyerekeket neveljünk. Jól kiválogatott irodalmi anyaggal (magyar népmesék) követhető mintát kell adni. Semmi sem tudja pótolni az élő mesemondást, hiszen a gyermek számára ez a csodák birodalma, belső képek készítésének lehetősége, gyermeki élményfeldolgozás egyik formája. A mese a gyermek **érzelmi-értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője**. A mese tájékoztatja a gyereket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. A mesében minden megtörténhet, a képzelet szabadon szárnyalhat, hiszen csak a szavak kötik meg. A mesék követhető mintát adnak, és **indirekt módon tanítanak**.

Mesét mondani és hallgatni együttes élményt nyújt. A mesélés a csend szigete, hozzákészülődés szertartásai naponta ismétlődő mozzanatai napirendünknek. A nap minden tevékenységéhez mondhatnak verseket, mondásokat, ritmusokat, játékos nyelvtörőket. Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyerekeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. Meghitt hangulatú beszélgető-kör alkalmat ad

Verselés, mesélés

arra, hogy egymást meghallgassák, ahol az óvodapedagógus egy-egy kérdéssel tovább segíthet.

A játéksituációk motiválják a társukkal való **kommunikálásra**, egymásra való odafigyelésre, melyek a baráti kapcsolatok kialakulását segítik. A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének gondolkodásának legfőbb eszközévé válik.

Minden nap többször mondunk mondókát, verset, mesét. A fokozatosság elvét érvényesítjük. A gyermekek életkorát mindig figyelembe vesszük. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Célunk:

A gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi és anyanyelvi fejlődésének segítése. A pozitív személyiségjegyek megalapozása, a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, a rímek csengésével.

Feladatunk:

- Keltsük fel és mélyítsük el a gyermekirodalom iránti érdeklődését, fejlesszük erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát.
- A felhasznált irodalmi anyagot igényesen állítsuk össze.
- Mindennap meséljünk, mondókázzunk, verseljünk
- A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás).
- A mesék, irodalmi művek többszöri ismétlésével rögződjenek a gyermekben az előforduló szókapcsolatok, népi és tájjellegű kifejezések.
- A magyar irodalmi hagyományok ápolása
- Német nyelv fejlesztése mesékkel, mondókákkal, versekkel. A német nyelvi meséket mindig illusztráljuk bábuk, rajzok.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek önálló vers és mese alkotására, annak önként vállalt előadására, esetleg mozgás, rajz, ének társításával.
- Az óvodapedagógus mérje fel a gyermekek beszédképességét, törekedjen a beszédhibák megelőzésére, javítására, kérje logopédus segítségét.
- Az óvodapedagógus beszéde legyen követésre méltó, törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.
- Óvodapedagógus nyugodt, meghitt légkör teremtésével adjon teret a gyermeki beszélőkedv kibontakozására.
- Minden lehetőséget ragadjon meg a gyerekekkel való egyéni, bensőséges beszélgetésre.

Verselés, mesélés

- A választás mindig igazodik a gyermekek fejlődési sajátosságaihoz, pszichikus jellemzőihez

Magyarázzon meg a gyermeknek minden olyan szót, kifejezést, nyelvi fordulatot, amit nem értenek, nem ismernek. Az óvodapedagógus teremtse meg a mesehallgatáshoz szükséges nyugodt, csendes légkört, szerettesse meg a mesét, verset. Az óvodapedagógus tudjon fejből, képszerűen, szemléletesen mesélni, alkalmazza a mesei fordulatokat, népi kifejezéseket. Az irodalmi anyag nagyobb részét a magyar népmesék és népi mondókák alkossák. Az óvodapedagógus alkalmazza a nem verbális eszközök gazdag táráát (mimika, gesztus, tekintet).

Tartalma:

A felhasznált anyag összeállítása az óvodapedagógus feladata. A mese, a vers kezdeményezések anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs adja. Német nyelv fejlesztése mesékkel, mondókákkal, versekkel történjen. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét, ezért a válogatásban érvényesüljön a tudatosság.

3-4 éves korban

A legkisebbek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítják össze. A választott mesék cselekménye egyszerű, érthető, főként állatmesék legyenek. 8-10 mondókát és 10-12 új mesét ismerjenek meg a tanév során. Folyamatosan kialakul a mese és a vers szeretete.

4-5 éves kor

A gyermekek foglalkozásának anyagát a magyar népmesekincsből, a gyermekirodalomból, a nemzetközi mese irodalomból válogatjuk. A mesék lehetnek: állatmesék, műmesék, gyermekek életével kapcsolatos elbeszélések. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsaszövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Mondogassunk vidám, humoros verseket is. 4-5 új mondókát, 6-7 verset, és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

6-7 éves kor

Ekkor alakul ki a kettős tudat. Az eddigi mesetár kibővül tréfás mesékkel, folytatásos mesékkel, tündérmesékkel. A felolvasás élménye meghatározó a későbbi olvasóvá nevelés sikerességében. Ismerjenek olyan közmondásokat, találós kérdéseket, amelyeket környezetükben gyakran hallanak. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét, az ünnepek tartalmát.

Verselés, mesélés

A megtanult mondókákat, verseket, meséket ismételgessék az alkalomhoz illően. 4-5 kiolvasóval gyarapodjon repertoárjuk. A versek témaköre kiszélesedhet saját életkoruk élményvilágáról szóló versikékkel 15-20.

A mesélés, verselés egy meghatározott helyen történik. Az elalvás előtti mesemondás, altatódal dúdolás nyugtató hatású a gyermek számára.

A gyermek a mese és a vers alkalmával készen kapott, szép szöveget hall. A természetes beszédhelyzetek mellett a mesék és a versek szövege egy magasabb nyelvi minőséget képvisel. Az irodalmi szövegek, a szókészlet gyarapításával, kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével gazdagítják a gyermek nyelvi kifejezőképességét. Az óvodai irodalmi élményeket egészítse ki az otthoni mesélés, verselés. Ehhez társként meg kell nyerni a szülőket.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- A gyermek várja, kérje a mesemondást. Maguk is segítsenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Használják a mese szavait, kifejezéseit.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kisebbeknek és a maguk szórakoztatására is. Tudnak meséket, történeteket kitalálni
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- A gyerekek szívesen és bátran beszélnek, az elbeszélésük folyamatos, aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Figyelmesen tudják végighallgatni az óvodapedagógust, párbeszédben végigvárják a másik megnyilatkozását.
- Mesekönyveket önállóan szívesen nézegetnek. Ismert mesei motívumok rajzolása, kedvelt szórakozás.

MESE, VERS

Népi mondókák, gyermekversek közben gyakorolják:

- A beszéd automatizmusait, a tiszta beszédhallást
- A helyes légzést, a helyes kiejtést és artikulációt
- Az egyes beszédhangok, hangkapcsolatok törvényszerűségeit
- Megfelelő beszédtempót, ritmust, hangsúlyt, hanglejtést

Verses formákból, a mese szövegeiből megtanulják:

- A fonetikailag változatos felépítésű muzikális szavakat
- A szófajok legkülönbözőbb változatait, azok mondatbeli szerepét
- A hangfestő, hangutánzó rokon értelmű igéket, szóismétléseket
- A spontán felkiáltásokat, indulatszavakat
- Az érzékszervi képzeleteket felidéző kifejezéseket

Verselés, mesélés

- A magyar nyelv ritmusát, hangsúlyait, hanglejtését a nyelvi humor verbális példáit
- Erkölcsi fogalmak szóbeli kifejezéseit, a régies népies kifejezéseket.

LEMÁSOLNITILLOS

17. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A mindennapi, élményt nyújtó közös éneklés, ének-zenei tevékenység közben a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés, mondókázás, tánc örömét. A felnőtt minta spontán utánzásával fejlődnek a gyermek zenei képességei: egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, táncmozdulatok. Célunk, hogy a közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek **zenei ízlését, felkelti zenei érdeklődésüket, esztétikai fogékonyságukat, élményhez juttatja őket.** Fontosnak tartjuk annak az érzésnek az erősítését, hogy mondókával, énekkel, zenével, táncsal, népzenevel is lehet játszani, ezért a játék elemeinek itt is érvényesülniük kell. A népszokások dalai nagyon alkalmasak az érzelmek kifejezésére, ez azért nagyon fontos, mert a gyermek érzelmi alapon kezeli a világot.

A körjáték, mozgás, a tánc állandó aktív cselekvést kíván, és a közben szerzett ismeretek hozzájárulnak a zenei képességek további fejlődéséhez. A ritmushangszerek a hallás és ritmusérzék fejlesztése mellett, az improvizációs készségfejlesztéséhez nagyban hozzájárul. A néptánc, a ritmikus mozgás aktívan hozzájárul a mozgásfejlődéshez is, továbbá az együttmozgás formái (kör, páros fogó, csigavonal stb.) a társakkal való együttműködésre készítetnek. Valamint a lépésekre, zenére való tudatos ráfigyelés finomítja a megfigyelőképességüket, szándékossá alakul a figyelem.

Célunk:

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése és kielégítése. A közös éneklés és játék örömeinek megéreztetése. A gyermekek zenei ízlésének formálása. A hagyományok megismertetése, továbbörökítése, a zenei anyanyelv kialakítása. Más népek dalainak bemutatása

Feladatunk:

- A népdalok, néptáncok, népi játékok segítsék a hagyományok megismerését, továbbélését, a zenei anyanyelv kialakítását.
- A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra kell építeni. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei, az óvodapedagógus segítse elő, hogy a gyermekek emlékezetében minél több dallamfordulat rögzüljön
- Az óvodapedagógus éneke, hangszerjátéka esztétikai örömet jelentsen
- Igényesen kiválasztott kortárs zenei alkotások alkalmazása
- A gyermekek fedezzék fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- A felnőtt énekének jókedvű, örömteli, spontán utánpótlása során sajátítsa el a gyermek a játékdalokat, a hozzájuk kapcsolódó mozgásokat, tánclépéseket.
- Váljék az ének mindennapos tevékenységgé!
- A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Szervezzenek a nap folyamán is zenei élményeket, játék közben dúdolgassanak, énekeljenek, figyeljék meg a különböző zörejhangokat

A zenei anyag kiválasztásának szempontjai:

- a gyermekek életkori sajátosságai
- a megfelelő hangkészlet
- a ritmus, a szöveg és a kapcsolódó játék nehézségi foka
- jelenjenek meg elsősorban a magyar népi játékdalok.

Zenei anyagunkat elsősorban „Forrai Katalin: Ének az Óvodában” című könyve alapján válogatjuk. Kiegészítjük a gyermek hangkészletének megfelelő, német nemzetiségi, más népi és műdalokkal.

Zenehallgatás

Az óvodapedagógus teremtsen érzelmi, hangulati alapot a zenehallgatáshoz. Zenei élményt minden nap többféle tevékenységhez kapcsolunk.

Az élménynyújtás lehet:

- óvodapedagógus éneke
- hangszeres játék
- gépi zene

Anyaga lehet: magyar és rokon népek dalai, ill. műdal. Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek nemzetiségi, etnikai hovatartozását.

Tartalma:

3-4 évesek számára a zenei élmény befogadásához személyes érzelmi töltés szükséges. Az óvodapedagógus ölbéli játékokkal, lovagoltatókkal, tapsoltatókkal, csiklandozókkal, altatókkal alapozza meg a zenei játékhoz fűződő érzelmi kötődést.

Az óvodapedagógus válaszon 2-4 motívumból álló mondókákat, kiszámolókat, egyszerű énekes játékokat, ill. körjátékokat.

A gyermekek érzékeljék, és ill. próbálják megvalósítani az egyenletes lüktetést, különböző egyszerű mozdulatokkal.

Érzékeljék és ismerjék fel a környezet természeti és mechanikus hangjait, ügyeljenek fel az emberi hang különbözőségeire (hangszínfelismerés). Gyakorolják a halk - hangos felismerését és megvalósítását.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

4-5 éves gyermekek ölbéli játékokat, egyszerű dalos játékokat, játsszák társaikkal 2-3-as csoportban.

Tanuljanak több motívumból álló dalos játékokat, hangszínelismerős, kergetős, párválasztós, felelgetős, táncos, hidas játékokat.

Tanuljanak 4-8 motívumból álló mondókákat, kiszámolókat.

Az egyenletes lüktetés megvalósításához alkalmazzanak összetettebb mozdulatokat. Az óvodapedagógus érzékeltesse a motívumok hangsúlyát, a dalok és a mondókák ritmusát.

Játékos készségfejlesztéssel (visszhangjáték, dallamfelismerés, dallambújtatás) fejlessze a gyermekek zenei emlékezetét, belső hallását, fantáziáját.

A gyermekeknek legyen alkalmuk önként vállalt, spontán szereplésre. A zenei alapfogalmak közül a halk - hangos mellett a lassú - gyors felismerése és gyakorlása. A gyermekek tanuljanak meg néhány egyszerű tánclepet.

6-7 évesek tanuljanak 6-12 motívumból álló fogyó-gyarapodó, lánykérő, kapus, felelgetős, táncos, páros fordulós dalos játékot.

Tanuljanak 6-12 motívumból álló mondókákat, kiszámolókat. Kísérjék összetett mozgásokkal a dalok, mondókák egyenletes lüktetését.

Gyakorolják a ritmustapsolást. Próbálkozzanak ritmuszenekar alakításával, az egyenletesség, a hangsúlykiemelés és a ritmus együttes megvalósítására. Ismerjék fel a magas - mély ellentétjét.

Óvodáskor végére elérendő követelmény:

- élvezettel, gátlások nélkül, egyedül is szívesen énekelgessenek;
- tudjanak egyenletesen járni különböző alakzatokban.
- örömmel vegyenek részt gyermekjátékokban, alkalmazkodjanak a szabályaikhoz;
- figyeljenek a zenehallgatásra;
- érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát,
- a hangerő beszédükben, énekükben, zenehallgatáskor legyen megfelelő, a közösséghez alkalmazkodó
- ismert dalt hallás alapján, szöveg nélkül is tudnak dúdolni. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza. Ismerik a halk-hangos közti különbségeket. Felismerik néhány hangszer hangját. Egyszerűbb szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.

18. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Maga, az egyéni fejlettséghez és képességhez alkalmazkodó tevékenység és ennek öröme a fontos. Az óvodapedagógus feladata az egyes eszközök és technikák megismertetése. Változatos lehetőséget kell biztosítani ezek gyakorlására, az élmények kifejezésére a nap folyamán.

Célunk:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának, képi szabad önkifejezése szépség iránti vonzódásának és értékelő képességének alakítása. Az örömmel végzett alkotómunka.

A gyermekek tér-, forma-, színeképzetének, képi gondolkodásának fejlesztése.

Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük fejlesztése.

Megismertetni a gyermekeket a különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, eszközök használatával.

Lehetőséget biztosítanak a cselekvési képesség fejlesztésére, mint például a manuális érzékelés (hajtogatás, tépés, gyöngyfűzés), színészlelés fejlesztése (akvarellal való festés, kollázs, montázs).

Népművészeti, esetleg nemzetiségi alkotásokkal kialakított környezet.

Feladatunk:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Képi gondolkodásuk fejlesztése, figyelembe véve az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Igyekszünk felkeltetni a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel, anyagaival kapcsolatos tevékenységvágyat. (A gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket figyelembe véve)
- Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon.
- Fontos követelmény a tevékenység szervezett formáinak biztosítása.
- Az eszközök biztonságos kezelésére figyelniük kell, meg kell tanítanunk a gyermekekkel a helyes használatukat.
- Az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán megfelelő teret és időt biztosítunk. Állandó „műhely” biztosítása.
- Segítjük a gyermekek rajzpályázon való részvételét.
- Törekedjenek a természetes anyagok használatára, azokat folyamatosan gyűjtsék. Továbbá ismerkedjenek meg az anyag formálhatóságával, festéssel, tépéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, bábkészítéssel.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- Segítse a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását, fejlessze a gyermekek megfigyelő, emlékező- és kifejezőképességét.
- Fontos cél, hogy úgy ábrázolja a világot, ahogy ő látja és nem, ahogy mi látjuk.
- Késztesse a gyerekeket arra, hogy tudják értékelni a felnőttek és társaik munkáit, azokat becsüljék meg. Segítsen elő minden olyan technikát, amivel sikerélményhez jut, amivel ki tudja fejezni önmagát, ami újabb és újabb ábrázoló tevékenységre ösztönzi.

Alapelvek

- A gyermek valamennyi rajzát, alkotását kezelje értéként.
- Legyen igényes a környezet esztétikus formálásában.
- Használja ki a közös munkálkodásban rejlő lehetőségeket a jó közösségi szellem kialakítására.
- Törekedjék szemléletességre, képszerűségre, esztétikusságra.
- Vegye tekintetbe az egyes gyermekek közötti ábrázolás-képességbeli különbségeket.

Tartalma:

3-4 éves gyermekek játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel. Itt kezdjük az esztétikum iránti érzékenység kialakítását. A képalakítás jelenjen meg festéssel, papírragasztással, homokba firkálással, nyomattal - a gyermek kedve szerint.

Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát gyurkálva, gömbölyítve, sodorva, simítva, darabolva, stb.

4-5 éves gyermekek rajzában megjelennek az emberábrázolás, környezet, tárgyak, események saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A közös játékokhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, építéshez eszközök készítésébe bekapcsolódnak. Ceruzát, krétát, ecsetet használnak, új színeket kevernek.

Gyakran beszélgetnek a rajzokról egymásnak, az óvodapedagógusnak, ezáltal fejlődik ítélőképességük.

Fejlődnek a kompozícióra vonatkozó tapasztalataik /emberalak formái, tájékozódás a kép síkján, térvizonyok jelzése/.

A gyermekekkel séta közben természeti tárgyakat, terméseket, leveleket gyűjtünk, ezeket válogatják, csoportosítják, használhatják fel.

Évszaknak megfelelően a homok, a hó, a jég használata az építkezésben.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

6-7 évesek saját élményeiket, a környezetükben történő eseményeket, meséket, verseket jelenítik meg. Térben ábrázolnak. Rajzaikban a részletek is megjelennek. Díszítő munkát készítenek. Változatosan használják az eszközöket, kombinálják azok alkalmazását munkáikban.

Környezetük szebbé tételéhez, szüleik, társaik megajándékozásához tárgyakat, eszközöket készítenek.

Örömmel alakítanak képet termésekből, segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

Többször alkotnak közös kompozíciót, amit együtt megcsodálnak, értékelnek.

Témáikban megjelennek a mesék, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai. A gyermekek érdeklődnek a környezet színei, formái iránt, gyönyörködnek azok szépségében.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Kép és téralakításban legyenek ötletesek, bátrak, önállóan, egyéni módon tudják elképzeléseiket megvalósítani.
- Formaábrázolásuk változatos, megjelennek emberábrázolásban a részformák, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Örülnek alkotásaiknak, közösen készített kompozícióiknak.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.
- Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- Tudnak egyszerű kellékeket, játékokat készíteni, formákat mintázni.
- A csoportszoba és óvodai környezetük szépítésében szívesen vesznek részt.

19. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Az önállóság egyik fontos eleme a gyermeki munka önként, azaz örömmel szabadon választott tevékenység, melynek kézzelfogható eredménye van. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermek munka-jellegű tevékenysége, cselekvő tapasztalás nem más, mint cselekvéssel párosuló tanulás (tapasztalatszerzés).

Minden gyerek részt kíván venni a felnőttek életében. Annál szívesebben segít, minél nagyobb teret biztosítanak számára, minél többször át tudja élni a munka örömét, a vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét, amelyhez az óvodapedagógusi buzdítás, megerősítés, dicséret párosul.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, amely formálja a gyermek közösségi kapcsolatait, kötelességérzetét, kitartását, feladattudatát.

- **3-4 éves korban** a munka és játék között a határ még elmosódik. A gyermek nem törekszik igazi eredményre, addig végzi a feladatot, amíg számára fontos.
- **4-5 évesek** már büszkék arra, ha feladattal bízzák meg őket. Szeretnének megfelelni az elvárásoknak, jól akarják végezni a dolgukat, Rájön arra, hogy egyre több mindenre képes egyedül.
- **5-6 éves korra** kialakul a feladattudat és az önértékelés képessége, tevékenységük eredményét önmaguk is kritikus szemmel nézik. A rendszeres munkavégzésre való serkentés nem öncélú tevékenység: **kitartás a rend a szorgalom, a türelem fejlesztésének fontos eszköze.**

Feladatunk:

A környezet szeretetére, megbecsülésére, ápolására nevelés Munkajellegű tevékenységek szervezése, feltételeinek biztosítása: személyi, tárgyi, eszközök, szerszámok. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenység (pl. a játékok elrakása, mosása, a terem díszítésében való segítség). Alkalmoszerű ismétlődő munka a csoportterem átrendezése, tevékenységhez használt eszközök kiosztása, összeszedése stb....

- Az óvodapedagógus fokozatosan juttassa minél több gyakorlati ismerethez a gyermeket az egyes munkajellegű tevékenységek megismertetése során.
- Az óvodapedagógus teremtsen meg az önálló munkavégzés feltételeit, ismerkedjenek meg minél több munkaeszkővel.
- Az óvodapedagógus ösztönözze a gyermek önértékelésének alakulását.

Munka jellegű tevékenységek

- Az óvodapedagógus vonja be a gyerekeket a terem átrendezésébe, testnevelés foglalkozáskor a foglalkozáshoz szükséges eszközök kiosztása, elősarok gondozása stb.

Különböző munkajellegű tevékenységek:

- *Önkiszolgálás:* testápolás, öltözködés, étkezés (Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek, felsöprik a morzsákat, letörlik az asztalokat.) Önkiszolgáló tevékenység jól előkészíti a naposi jellegű munkát.
- *Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek:* Alkalmi megbízatások teljesítése, játékok tisztítása, eszközök kiosztása, teremrendezés, mosdók, öltöző rendje.
- *Naposi munka:* önként vállalva
- *Egymásért végzett munka:* Társaik és a kisebbek segítése az öltözködésben. Ünnepek előtt sütés, ajándékkészítés.
- *Gondozás:* Az elősarok gondozása. Madáretetés. A felnőttekkel közösen az udvar gondozása, tisztán tartása, minden évszakban.

A munkajellegű tevékenységeket úgy szervezzük, hogy felnőtt a munka egész folyamatában részt vegyen, irányítson, buzdítson, segítsen, dicsérjen. Differenciáltan, minden gyermeket személyre szabottan értékeljen.

Óvodáskor végére elérendő követelmény

- Szívesen, örömmel, igényesen végezzék a naposi munkát
- Szeressenek közösen dolgozni
- Legyenek kitartóak a munkában
- Örömmel készítsenek ajándékot
- Növények, állatok gondozásába kapcsolódjanak be.
- Tiszteljék, ismerjék el mások munkáját.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek, szeretnek, meglepetéseket készítenek. Maguk is észreveszik, milyen segítségre van szükség.

A munka kapcsolatban áll a nevelés más területeivel.

A közösségi neveléssel, mert a csoport érdekében is végzik a munkát. Kapcsolatban áll a környezeti neveléssel, mert közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezeteinkről. Az eszköz használata közben fejlődik a gyerekek manuális készsége, kéz- és szemkoordinációjuk, formálódnak, pontosabbá válnak a munkavégzéshez a készségek.

20. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól. A játék közben a gyermek problémák elé kerül, feladatokat kap és old meg. Kialakul és fejlődik az önállósága, a feladattudata, a kezdeményező, az alkotó és szervező képessége.

A tanulás, óvodáskorban nem szándékos, nem tudatos tevékenységet jelent, hanem pszichikus funkciót. A 3-7 **éves gyereket a természetes kíváncsiságból kiinduló, spontán tanulási vágy jellemzi**. Spontán érdeklődés, **érzelmi** uralom határozza meg tevékenységeit, kíváncsisága és nagyfokú mozgásigénye irányítja. Ezért fejlődése **csak tevékenységen keresztül** biztosítható. A tevékenységeik során szerzett benyomások tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, általa fejlődnek.

„Amit hallok, elfelejtem, amit látok, megismerem, amit csinálok, megtanulom” (őrségi bölcsesség)

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet, hiszen az óvadás **gyermek értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelve, képzelete, képszerű, szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik**.

Olyan képességeket tudunk megalapozni az óvodai tanulásban, mint a **feladattudat** és a **tanuláshoz való pozitív viszony**. Ehhez társulnak olyan **szervezett tanulási lehetőségek**, mint az **óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés**, ami a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja. (Játékos, mikrocsoportos ismeretszerzés) Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás folyamatában az óvodapedagógusé a főszerep, később erősödik fel a társak hatása.

A játékba integrált foglalkozásokon megvalósuló tanulás során számtalan probléma- és feladat megoldási lehetőséget kapnak a gyerekek. Heti egy alkalommal az óvodapedagógus szervezett mozgástevékenységet tart, időjárástól függően, lehetőség szerint a szabadban.

Az óvodában a tanulás folyamatos, utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlesztését szolgálja. Az óvodai nap során adódó természetes és szimulált helyzetekben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett időpontban, tevékenységformákban és szervezeti keretekben valósul meg.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Hangsúly a tevékenységekben megvalósuló, cselekvéses tanuláson van. (Cél az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.)

A tapasztalatgyűjtés magába hordozza a tévedés, kudarc, hibás döntés lehetőségét, de általuk fejlődnek ki olyan **személyiségek**, mint az akarat, kitartás, önismeret, kudarcátűrés, döntésképeség, rugalmasság és felelősségvállalás képessége.

Célja:

Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése. Az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése.

Feladatok:

- A felfedezés lehetőségének biztosítása, a gyermekek kreativitásának erősítése.
- Sok érzékszervét foglalkoztató, játékos, cselekvő aktivitás biztosítása.
- Az óvodapedagógus eljárásait változatosan, módszertani sokszínűséggel kombinálja.
- A tanulás során személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése.
- A differenciált bánásmód, az esélyteremtés egyik lényeges módszere és a fejlődés elősegítését az egyes gyerekek igényeihez igazítja.
- Törekvés, hogy képesnek éreztesse magát egy adott tevékenység keretében hatékonyan cselekedni. A hozzáértés, a tudás önbizalmat ad, önmegvalósításra serkent.

A tanulás lehetséges formái az óvodánkban:

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága és az aktualitás befolyásolja.

- Utánzásos mintakövetés (viselkedés, magatartástanulás)
- Játékos, spontán tapasztalatszerzés
- Cselekvéses, felfedező, gyakorlati tanulás
- A gyermeki kérdésekre adott ismeretszerzés
- Az óvodapedagógusok által irányított direkt tapasztalatszerzések felfedezések
- Gyakorlati problémamegoldások

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mozgás, mozgásos játékok, énekes játékok, vers mese, dramatikus játékok a hét minden napján. A környezet tevékeny megszerettetése, megismerése. Beszélgető-kör
Mikro csoportos	Ének-zene, rajz-mintázás- kézi munka. A környezet tevékeny megszerettetése, megismerése.
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint.

A szervezett tanulás formái (Mindhárom korcsoportban)

„Kötelező”	<i>Mozgás, mozgásos játékok</i>
„Közvetve kötelező”	<i>Vers, mese. Beszélgető-kör. Énekes játékok (5-6-7 éveseknek)</i>
Kötetlen	<i>Rajz, mintázás, kézi munka Ének-zene, énekes játékok (3-4éveseknek) A környezet tevékeny megismerése</i>

Alapelv a tanulási folyamatok értékeléséhez

Minden gyermek kapjon valamilyen pozitív megerősítést, buzdítást, dicséretet, kerülve a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermek konkrét, jó cselekedeteit, tettét kiemelve, differenciált, árnyalt értékelést alkalmazva (simítás, pillantás, gesztus, szóbeli közlés stb.) Nem kerül sor tárgyi jutalmazásra (képek, pontok osztogatására). A büntetést teljes mértékben kerüljük a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi.

21. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A legtöbb, egészségesen fejlődő kisgyermek - belső érése, a családi és az óvodai nevelés eredményeként – hat évesen, az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az óvodapedagógusok folyamatos megfigyelése, a gyerekek megismerése, értékelése, az együtt eltöltött hosszú idő reális véleményezéshez vezet.

Az iskolakezdéshez a következő feltételek megléte szükséges:

Testi feltételek

- Testileg arányosan fejlett és teherbíró legyen, mozgása összerendezett. A gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja, finommotorikája
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit irányítani képes

Lelki feltételek

- Nyitott, érdeklődő.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, alkalmassá teszik az iskola megkezdésére.
- Téri észlelése, - mozgása, - tájékozottsága fejlett, vizuális és akusztikus differenciálása, testsémája kialakult.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, a szándékos figyelem
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Érthetően kommunikál, minden szófajt használ, tisztán ejti a magán és a mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés (felismerés mellett), megnő a megőrzés időtartama.

Szociális feltételek

- Az iskolai légkörben készen áll a tanító és az iskolai szokások, szabályok fokozatos elfogadására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtettel és gyermektársaival, amennyiben ezt az iskolai légkör lehetővé teszi.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében csak speciális szakemberek segítségével érhető el a leírt szint.

A különleges figyelmet igénylő gyermekek esetében, a befogadó intézmény elvárásai, sajátos kritériumai határozzák meg az iskolaérettség szintjét.

„A fejlődés eredménye óvodáskor végére” fejezetek tartalmazzák az iskolába készülő gyermekek fejlettségének elvárható szintjét, a különböző óvodai tevékenységi területeken. Az értékelésnél figyelembe kell venni minden esetben a gyermek képességét és szociokulturális körülményeit.

LENMÁSOLNI TILLOS

22. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

Az óvodai nevelés feladatai a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése terén:

- a felismerés, azonosítás, diagnosztizálás
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek,
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az óvodáskorú gyermek megismerése során az életkori specifikumokat figyelembe véve, a következőkre kell odafigyelni:

1. **Vizuális diszkrimináció:** látási észlelés, amely hasonló dolgok közül megkülönbözteti a kicsit eltérő dolgokat és az azonosságokat. Ezen belül is lényeges a Gestalt- látás, amikor a gyerekek az összetartozó elemeket képes értelmes egészként felfogni. Konstancia, az észlelési állandóság, a szín, forma és méret állandóságra vonatkozik. Lényeges az alak és háttér megkülönböztetésének képessége, mely nagyban függ a pontos megfigyeléstől is. Kialakult testséma az alapja a térirányok fontos felismerésének. Ennek hiányában gyakori az iránytévesztés (pl.: jobb-bal vízszintes-függőleges irány felcserélése). A szekventálás fejletlensége a sorba rendezés képtelenségében mutatkozik meg (pl. sorminta rajzolása során).

2. **Auditív diszkrimináció:** hallási megkülönböztető képesség.

3. **Finommotoros koordináció:** ha kialakult a totális érzékelő apparátus azonos szintű működése, akkor képes a finommotorika is felzárkózni (pl. az írástanuláshoz majd elengedhetetlen a szem-kéz koordinációja.)

4. **Verbális fejlettség terén:** figyelniük kell szókincsének gazdagságára, elvont fogalmak tudatosságára, beszédhibákra, a beszédritmus zavaraira. A képolvasás szintje is fontos jelzés, mennyire képes egyszerű cselekvések megnevezésére összefüggések felismerésére. A tanulási zavarokat megelőzve a felzárkóztatás során a következő területekre helyezük a fejlesztés hangsúlyát:

- Mozgásfejlesztés, ezen belül a nagymozgások, egyensúlygyakorlatok, finommotorika, szem-kéz és szem-lát koordinációja.
- Testséma fejlesztés

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, fejlesztésének elősegítése

- Percepciófejlesztés (vizuális, Gestalt – konstanciák fejlesztése, tapintásos, térbeli viszonyok stb.)
- Verbális fejlesztés.

22.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Készült a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján

Óvodánk olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrált fejlesztését tudja vállalni, akiknek a szakértői bizottság által meghatározott fejlesztésükhöz a fenntartói társulás megfelelő tárgyi feltételeket és speciális szakember szükségletet biztosítja.

A többségi óvodában történő együttnevelés, a szakértői bizottság útmutatása alapján történik. A szakvéleményben megfogalmazott diagnózis és javaslat alapján, speciális szakemberek bevonásával, egyéni fejlesztési terv szerint.

Cél:

A gyermek önmagához viszonyított fejlesztése, segítése. Az elvárásokat a sérülés jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Az óvodai nevelés a sérült gyermekek esetében is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

Feladat:

- A befogadó környezet előkészítése, a gyermekek, a szülők, az óvodai dolgozók tájékoztatása
- A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása
- A fejlődés zavarához igazodó szakember, gyógypedagógus stb. alkalmazása
- Habilitációs, rehabilitációs egyéni vagy csoportos fejlesztés megszervezése. A fejlesztés szervezeti kereteit, módszereit, eszközeit a gyermek egyéni, speciális szükségletei határozzák meg.
- Az óvodai nevelő team-munka (óvodapedagógusok, dajkák, speciális szakemberek együttműködése)
- A család és az óvodai szakemberek együttműködése, segítség a hátrányok leküzdéséhez
- A szükséges tárgyi feltételek, segédeszközök megléte
- Rugalmas napirend

22.2. A kiemelt képességű gyermekek óvodai nevelése, fejlesztése

Tehetséggondozás

Kiemelkedő képességű gyermekeknél, tehetségigéreteknél felfigyelhetünk a problémák gyors megragadására, a szokatlan és nem szembetűnő kapcsolatok észrevételére, a fogalmak és elvek területén a könnyű átugrásokra, az információk szokatlan, gyors feldolgozására, a tanulásban való önállóságra. Az értelmi képességek intenzív fejlesztése mellett szükség van olyan támogató légkörre, amely ösztönzi a problémamegoldást, sőt, önálló megfigyelésekre, kísérletekre inspirálja. Érzelmileg biztonságuk mellett szükség van bátorításra, hogy elfogadják a másoktól való különbözőség és egyedülállás szerepét, de türelmesekké és megértővé válnak a kevésbé jó képességű társaikkal szemben. Mindez szociális beilleszkedésüket hatékonyan segíti. Mivel leghatékonyabban a speciálisan képzett pedagógusok segítenek (pl. zene, rajz területén), a szülővel együtt megfelelő szakemberek bevonására törekszünk.

Cél:

A gyermeki kíváncsiság kielégítése során, segíteni az egyéni képességek felismerését, fejlesztését. Olyan óvodai környezet biztosítása, ahol a gyermek tudja és akarja kibontakoztatni tudását.

A tehetség fajták:

- Az intellektuális tehetség: kimagasló matematikai, fizikai, nyelvi adottságok
- Művészi tehetség: képzőművészeti, zenei, tánc adottságok
- Sport tehetség: kimagasló eredmények a mozgás területén
- Szociális tehetség: vezetői, szervezői adottság

A pedagógus feladata a tehetséggondozás során:

- a tehetség felismerése
- a tehetséges gyermek képességeinek fejlesztése, tehetségfejlesztő programokkal
- a kreativitás és az egyéni megoldások preferálása
- személyre szabott, differenciált feladatok adása
- a szülők megnyerése, gyermekük támogatása
- továbbképzéseken részvétel (a tehetség összetevőiről, a fejlesztés módszeréről).

23. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS RENDSZERE

23.1. A gyermekek mérése, értékelése

Célunk: hogy természetes élethelyzetben kapjunk a gyermekről ismereteket. Ezt segítik a megfigyelési szempontok, amelyet a nap bármely szakában felhasználhatunk. A megismerés adja tehát az alapját a fejlesztésnek.

Több dokumentáció is segíti a gyermek megfigyelését. A gyermek óvodába kerülésekor a szülő által kitöltött **adatlap**. Majd a befogadási időszakot lezáró, az óvodapedagógus által készített megállapítások, értékelések, feljegyzések. A mindennapi megfigyelések rögzítésére készült a **csoporthnapló**, amely a nap bármely szakában elővehető és a gyermek fejlődésével kapcsolatos fontos történések bejegyzésére szolgál, amely később nagyban segíti a pedagógus munkáját.

Ezt a dokumentációt egészítik ki **az egyéni fejlettségmérő és fejlesztést meghatározó lap**. A meghatározott kategóriákban megfigyelési szempontok találhatóak. A lapokat évente kétszer szükséges kitölteni. A lapok kitöltése után ki kell jelölni a fejlesztésre szoruló területeket, ez alapján kell a gyermek egyéni fejlesztését biztosítani az óvodában. Ez a dokumentum segíti a pedagógus munkáját a további felkészülésében. Fontos információt ad a szülők számára is, hiszen pontosan, szemléletesen követhetik a gyermek fejlődésének változásait, illetve együttműködésükkel akár kiegészíthetők az eredményeket.

A gyermek személyi anyagát célszerű kiegészíteni az általa készített rajzok, játékos feladatok összegyűjtésével.

A 4/2010 OKM által előírt rendelet keretében, **5 éves korban** logopédusa a nyelvi fejlettséget és diszlexia veszélyeztetettséget vizsgálja. Az eredményt ismerteti a szülőkkel és a gyermek óvodapedagógusaival. A vizsgálat eredménye szerint, a szükséges fejlesztés útját közösen megbeszélik.

A gyermek személyi anyagát meg kell őrizni, mivel az iskolába lépéskor visszakérdezhető, hogy a gyermek milyen fejlesztéseket kapott az óvodában.

A fejlődési szintek soha nem végesek. A fejlődésben bármeddig el lehet jutni, így ez a rendszer alkalmas a tehetséggondozásra is.

Törvényi háttér:

- A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

Célunk:

- Az intézményünkben a gyermek megfigyelésére és értékelésére alkalmas egységes mérési és értékelési rendszert alakítsunk ki.
- Különös hangsúlyt fektetünk az esélyegyenlőségre. Feladatunk, hogy kiszűrjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket és számukra olyan fejlesztési tervet készítsünk, amelynek segítségével a gyermekek önmaguk legmagasabb fejlettségi szintjére juthassanak el az iskolába lépésig.
- A különös bánásmódot igénylő gyermekek kiszűrése
- Az iskolaérettség eldöntésének segítése

23.2. A mérés eszközei

1. Adatlap

A gyermek óvodai beiratkozásakor, a szülő átveszi és kitölti az óvodapedagógus által összeállított kérdéssort. Ez tartalmazza a gyermek legfontosabb adatait és rövid anamnézisének.

Az anamnézisnek tükröznie kell azokat az eseményeket, amelyek a gyermek fejlődésében lényegesek voltak. Például a beszéd kezdete, a járás kezdete, szobatisztaság kialakulása. Itt kell jeleznie a szülőnek azt is, ha a gyermek valamilyen betegségben szenved, allergiás valamilyen ételre, vagy gyógyszerre. Ki kell térnie arra is, hogy kíván-e a szülő valamilyen speciális odafigyelést, ellátást, ami különleges, ritkán előforduló helyzetben szükséges: pl. lázgörcs esetén, vagy asztmás rohamnál.

Lényeges, hogy a szülő őszinte, pontos tájékoztatást adjon a gyermek otthoni viselkedéséről, szokásairól, hogy milyennek látja ő a gyermekét. Milyen játékeszközökkel szeret otthon játszani? Pl.: takarítás, vásárlás, főzés. Mit nem szeret szívesen? Pl.: játékpakolás, öltözködés. Milyen a családban elfoglalt helye, ki foglalkozik vele többet? Büntetik-e? Milyen módszerrel?

Jutalmazták-e? Milyen indokkal és mivel? Fél-e, szorong-e valamitől? Ezekon kívül, melyek azok az egyéb lényeges közlemények, amit a szülő fontosnak tart közölni az óvodapedagógussal.

A kitöltött adatlap a gyermek óvodába érkezésekor már az óvodapedagógus birtokában van. Így ennek felhasználásával és a családlátogatás során előzetes képet kap a gyermek személyiségéről, testi szükségleteiről, a családban elfoglalt helyéről. Ez megkönnyíti a kapcsolatfelvételt a gyermekkel, az esetleges speciális bánásmódot, a megfelelő nevelési módszereket a beszoktatási időszakban.

Mérés, Értékelés, Ellenőrzés rendszere

A befogadási időszak tapasztalatairól az óvodapedagógus feljegyzést készít, amit a szülőnek megmutat, megbeszélve az esetleg felmerülő gondokat, hiányosságokat és a fejlesztés útját.

2. Megfigyelés

A megfigyelés a gyermekek mérésének egyik legfontosabb eszköze. Ennek során az egész nap folyamán lehetőségük van az óvodapedagógusoknak arra, hogy a gyermekeket megfigyelhessék.

Négyféle szempont szerint történik a megfigyelés:

- Értelmi képességek
- Verbális képességek
- Testi képességek
- Szociális képességek, érzelmi élet

A megfigyelés az óvodába érkezés első napjától kezdődik. Ez az állapot az alap, a kiindulás. Minden fejlesztés ebből indul ki. Az a cél, hogy a gyermek képességeit az iskolaérettség legoptimálisabb szintjére fejlesszük. A megfigyelés legtöbbször spontán.

A megfigyelések írásos rögzítésére a csoportnapló szolgál.

Az óvodába érkező gyermekek eltérő környezetből érkeznek. Amennyiben a tapasztalatok azt mutatják, hogy a gyermekek fejlődése valamely képességi területen nem az életkorának megfelelő szinten van, akkor szükséges az okok feltárása, valamint a problémák megszüntetéséhez szükséges módszerek megtalálása. A legelső lépés a szülővel való kapcsolatfelvétel. Családlátogatás, illetve fogadóórán történő őszinte beszélgetés. Ha a gyermeknél a megfigyelések során verbális képességek terén észlel lemaradást az életkorának megfelelő szinttől, akkor az óvoda logopédusához fordulhat segítségért.

Ha az óvodapedagógus úgy tapasztalja a mindennapi megfigyelések alkalmával, hogy a gyermek esetleg sajátos nevelési igényű, akkor a szülő beleegyezésével segítséget kérhet a nevelési tanácsadónál vagy a szakértői bizottságnál. A gyermek mérését ilyenkor a szakember végzi el. Az eredményt és a fejlesztés módszereit tudatja a szülővel és az óvodapedagógusokkal.

3. Egyéni fejlettségmérő és fejlesztést meghatározó lap

Évente kétszer szükséges kitölteni. A kitöltés időpontja november illetve április hóra essen, hiszen ezek az időpontok a legalkalmasabbak a gyermek maximális értékeléséhez.

A kitöltés után a szülővel meg kell beszélni a gyermek fejlődésének szintjét, a közös feladatokat. A vizsgálat eredményét a szülő aláírásával tudomásul veszi, ha nem ért vele egyet, jogában áll további vizsgálatokat kérni.

Mérés, Értékelés, Ellenőrzés rendszere

Amennyiben bizonyos területeken lemaradás észlelhető a gyermeknél, ki kell jelölni a fejlesztési feladatokat. (egyéni fejlesztési terv)

3.1. Testalkat jellemzői

3.2. Mozgásfejlődés

- finommozgások jellemzői
- mozgáshoz való viszonya

3.3. érzelmi fejlődés, akarati megnyilvánulások

3.4. Társas kapcsolatok fejlődése

- viszony a felnőttekhez
- kortárs kapcsolat

3.5. értelmi fejlődés

- megfigyelés
- figyelem
- emlékezet
- képzelet
- gondolkodás
- beszédfejlődés

Fejlesztési javaslatok

Mit fejleszték és hogyan?

- 3-4 éves kori jellemzők a beszoktatás tapasztalatai alapján
- 4-5 éves kori jellemzők
- 5-6-7 éves kori jellemzők

23.3. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés célja:

Az óvoda nevelési programjában megfogalmazott célkitűzések, szakmai folyamatok megvalósítása, gazdasági, munkaköri fegyelem betartása.

Az óvoda belső ellenőrzésének rendjét az óvodavezetés tervezi és szervezi meg, mely az éves munkaterv része.

Feladata:

- biztosítsa az óvoda pedagógiai munkájának jogszerű működését (ONAP, PP)
- segítse az intézményben folyó pedagógiai munka eredményességét, hatékonyságát
- vezetőség részére megfelelő mennyiségű információt szolgáltatson a pedagógusok, alkalmazottak munkavégzéséről a partnerek elégedettségéről és igényéről
- szolgáltatson megfelelő számú adatot és ténytet az óvoda működésével és pedagógiai munkájával kapcsolatos belső és külső értékelések elkészítésével

Követelmények:

- segítse elő az óvoda feladatkörében a nevelés minél hatékonyabb kielégítését
- az ellenőrzés során a kitűzött céloknak, feladatoknak megfelelően kérje számon az eredményeket
- legyen a minőségi munka megvalósításának eszköze
- segítse a javaslatok végrehajtását
- járuljon hozzá a hibák, hiányosságok, szabálytalanságok megelőzéséhez, a gazdálkodási fegyelem és a gazdálkodás javításához

A nevelőmunka belső ellenőrzésére jogosult az óvodavezető.

A belső ellenőrzés módszerei:

- beszélgetés
- csoportlátogatás előre meghatározott szempontok alapján
- megfigyelés
- szóbeli, írásbeli beszámoltatás
- önértékelés
- egymás munkájának értékelése
- óvodai dokumentumok elemzése

A szakmai dokumentumok segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést.

A programhoz a következő szakmai dokumentumokat kell elkészíteni:

- Az óvoda éves munkaterve
- Éves nevelési és pedagógiai tervek
- A gyermekek személyiségi lapjai, az egyéni fejlődés - fejlesztés dokumentumai.
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló

A belső ellenőrzés várható hatása az óvoda működésére:

- segítse elő az intézményben folyó nevelő-oktató munka eredményességét, hatékonyságát
- segítse elő az intézmény takarékos, gazdaságos, hatékony működését
- az óvodavezetés számára megfelelő mennyiségű információt szolgáltatson a dolgozók munkavégzéséről
- feltárja és jelezze az óvodavezetés és a dolgozók számára a szakmai (pedagógiai) és jogi előírásoktól, a követelményektől való eltérést, illetve megelőzze azt.
- szolgáltatson megfelelő számú adatot és tényt az intézmény működésével kapcsolatban.

23.4. A Pedagógiai Program ellenőrzése, elemzése, értékelése.

A program megvalósításának értékelése a „fejlődés eredménye az óvodáskor végén” cím alatt megfogalmazottakkal összevetve történik. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, elemezhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje.

Az itt megfogalmazottakat nem lehet minden esetben elérni.

Mindig a gyermekek képességeihez, fejlettségéhez viszonyítva kell eldönteni, hogy milyen szintű teljesítést fogadunk el.

Ennek során a következőket elemezzük:

- az egészséges életmódra nevelés területén elért fejlettségi szintjét,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció fejlesztése területén elért eredményeket,
- a gyermekek játékának fejlettségét,
- a tevékenységformák területén elért szintet összevetve a tervezett eredménnyel.

A program ellenőrzésében, értékelésében az óvodavezető és minden óvodapedagógus részt vesz.

Az óvodavezető végzi az óvodai dokumentumok elemzését, a személyi, tárgyi és egyéb feltételek vizsgálatát.

A nevelő - fejlesztő munka értékelése a gyermekekről készített megfigyelések és elemzések alapján történik.

24. GYERMEKVÉDELEM

Célja:

A gyermeki jogok mindenekfelett érvényesülésének ellenőrzése.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása, támogatása, fejlesztése

Gyermekvédelmi felelős feladata

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével,
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattevés a további teendőkhöz. Feljegyzi a Nyilvántartásba a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszűnés okait.
- Nevelési év elején megtervezi a Gyermekvédelmi Munkatervet az adott évre, tanév végén Éves Értékelést készít.
- A segítségnyújtás, a hátrányok enyhítése, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.
- Lehetőség szerint figyelemmel kísérjük a családok helyzetét (családlátogatások).
- Lehetőséget keresünk, hogy a rászoruló családok anyagi támogatást kapjanak (a fenntartó segítségével).
- A rendszertelenül óvodába járókat meglátogatjuk. A törvényi előírások alapján eljárunk, ha igazolatlanul hiányzik a gyermek.
- A prevenció, a segítségnyújtás, amelyre a humánus a jellemző.
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése.

Rendszeres, személyes kapcsolatot tartunk fenn a Családsegítő Szolgálattal.

A gyermekvédelmi felelős személyét az óvodavezető választja ki és bízza meg. Kapcsolattartó személy: a gyermekvédelmi felelős és a Szolgálat területi megbízottja

Mint a gyermek, és ifjúságvédelem alapellátáshoz tartozó jelzőrendszer szerves része, segíti összehangolni a gyermekvédelmi munkát az önkormányzati és a családsegítő szolgálattal.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzet kialakulásának okai:

- Hátrányos helyzetet kiváltó okok
- Rossz szociális körülmények
- Alacsony iskolai végzettségű szülők
- Helytelen családi nevelés
- Nem megfelelő emberi kapcsolatok
- Árvaság, félárvaság
- Rossz környezeti tényezők

Veszélyeztetettséget kiváltó okok

- Okainak egy része megegyezik a hátrányos helyzetet kiváltó tényezőkkel. De mértékük meghaladja a veszélyküszöböt.
- Szülők erkölcsi felelőtlensége
- - alkoholizmus, brutalitás
- Primitív műveltség vagy művelődés iránti teljes közömbösség

A hátrányos és veszélyeztetett helyzet következményei

Ezeknek a gyermekeknek a zavartalan személyiségfejlődés nincs biztosítva, fejlődésükben megállnak, visszaesnek, vagy személyiségük helytelen irányban fejlődik tovább. Jellemzőek a kommunikációs zavarok, agresszivitás, pótcselekvések, képességbeli elmaradottság, beszédhibák, fáradékonyság stb.

Gyermekvédelmi munkánk célja a hátrányos helyzet és veszélyeztetettség felderítése, a veszélyeztető körülmények, a környezeti és nevelési ártalmak csökkentése illetve megszüntetése, az arra rászoruló gyermekek gondozásának segítése, a célok eléréséhez a cél elérését szolgáló kapcsolattartás a megfelelő szakhálózatokkal.

24.1. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységek

Feladatok:

A MEGELŐZÉS

- A gyermeki-szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel
- A gyermek problémáinak megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása
- Együttműködés a gyermekvédelmi társszervekkel
- Szociális szolgáltatások megszervezése
- Szükség szerint egészségügyi vizsgálat biztosítása

A FELTÁRÁS

- A hátrányos helyzet és veszélyeztetettség tüneteinek felismerése, a problémák regisztrálása
- A tünetek okainak feltárása

A MEGSZÜNTETÉS

- Szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
- Szükség szerint segítő szakemberek igénybevétele, jelzőrendszer működtetése
- Egyéni tehetséggondozás, felzárkóztatás megszervezése

A feladatok megvalósítását szolgáló tevékenységeink: megkülönböztetett bánásmóddal, folyamatos odafigyeléssel és kapcsolattartással próbáltunk a lehetőségekhez mérten segíteni, megkönnyíteni a családok helyzetét a gyermek optimális személyiségfejlődését biztosítani. Egyik legfontosabb módszernek tartjuk az egyéni beszélgetést, minél előbb megismerve az újonnan felmerülő problémákat, lehetővé téve azok mielőbbi megszüntetését. Rendszeresen megbeszéljük a testületben a gyermekek körülményeiben, személyiségében észlelt változásokat, s közösen keressük az eredményre vezető megoldásokat. A problémás gyermek fejlesztését egyénre szabott tervekkel segítjük. Ezen gyermekek körében gyakori a korrekcióra szoruló beszédhiba, ennek megoldásában segít a helyben történő logopédiai ellátás. Intézményünk minden dolgozója tudatában van, hogy az óvoda vezetője útján köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot haladéktalanul értesíteni, ha egy gyermek súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került. Igyekszünk a rászoruló szülők körében szemléletváltásra törekedni, hogy a családsegítő szolgálat segítségét ne érezzék negatív diszkriminációnak, tudatosítjuk bennük, hogy a szolgálat kliensei érdekét képviseli és a hozzá fordulóknak személyes adatait és problémájukat titkosan kezeli, alapellátásai ingyenesek. Továbbá azt, hogy a szolgálat minden hozzá fordulóval megkülönböztetés nélkül törődik, nem vesz figyelembe kört, problémátípust, vallásfelekezetest, fajt, nemet.

25. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

„A múlt tisztelete az a vallás, mely az új nemzedék köteléke.

Ne veszítsünk el semmit a múltból, mert csakis a múlttal

Alkothatjuk a jövőndőt.”

(Anatole France)

A hagyományok átörökítése kiváló módszer a személyiségfejlesztésre, a gyermek és a világ, a hazához fűződő érzelmi kapcsolat elmélyítésére, az identitástudatunk fejlesztésére. Gyermekeink személyiségének formálásában mindenképpen meghatározó tényezőnek kell lennie a helyi hagyományok felkarolásának. A mindennapok együttélésében gyakorolt szociális viselkedést a jeles napok szokásai gazdagítják, elmélyítik a gyermekek kapcsolatrendszerét, közös élményeket biztosítanak.

Az óvodapedagógusok munkája ebben kiemelt jelentőségű, hiszen a hagyományok továbbviteléhez nagyban hozzájárulunk azzal, hogy az egymást követő korosztályok számára alapot teremtünk. Ezzel sok örömet, csodát, érzelmi gazdagságot vihetünk a gyermekek életébe és ezáltal hazaszeretetre és a másság elfogadására is neveljük őket.

Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. Népszokásokkal megéreztetjük a gyerekekkel az összetartozás melegét, közös vidámság örömeit, közös készülődés, tervezgetés izgalmát. Az ünnepek, hagyományok, felidézésével áttekinthetőbbé válik a gyermek számára a természeti környezet is.

Az óvoda életében kiemelkedő jelentőségűek az időről-időre visszatérő ünnepek. A népi dalos játékok, táncok, versek, manuális tevékenységek, a természet évenként ismétlődő változásai bonthatatlan egységben élnek. Ez az egység abban is megmutatkozik, hogy a természet változásait követő ünnepek, az emberi élet fordulói mindig meghatározott mondandóval és cselekedettel jelennek meg. Ebben rejlik pótolhatatlan személyiségfejlesztő hatásuk. Tevékenységi és erkölcsi tartalmuk szervesen kapcsolódik az adoptált program alapelveihez, cél- és feladatrendszeréhez.

Az ünnepek, akár természeti, akár társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományokban gyökereznek, kiemelkednek a hétköznapiakból. Fontos, hogy mindig az óvodáskorú gyermek szintjén, természetes életmenetükbe épüljenek be.

Az ünnepek és hétköznapiak változása sajátos életritmust diktál. Az ünnepvárás, az arra való készülődés segíti az időben való tájékozódást,

Ünnepek, hagyományok

érzelmi töltése észrevétlenül rögzíti az erkölcsi normákat, szokásokat. A hangsúly az együttlétre, a szeretetre, a szimbólumokra és gesztusokra tevődik, hozzájárulva a szerteágazó kommunikációs készség javításához, mely napjainkban kiemelkedő jelentőségű a társadalmi lényé válás folyamatában.

További szerepük van a kreativitás fejlesztésében, hiszen a hétköznapiakból kiemelkedve növelik az aktivitást, képzelőerőt. Fontos színtere a szülővel való együttműködés javításának. Az óvodai ünnepeknek elő kell készíteniük, bele kell simulniuk a családi ünnepekbe.

A szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek mellett az óvodában jelképek szintjén meg kell emlékezni a társadalmi ünnepekről is. Az ünnepek formáját, jellegét (nyílt, zárt, megemlékezés stb.) a nevelőtestület az éves tervben rögzíti. A társadalmilag elfogadott nagy ünnepek mellett fontosak a csoport belső, saját ünnepei, hagyományai, mert közösségformáló szerepük rendkívül nagy. Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek. Fontos feladatunk a **hagyományok, népszokások ápolása, értékeink megőrzése, továbbadása.**

Néphagyomány tartalma az egyes tevékenység formában:

Vers, mese, dramatikus játék (népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések, névcsőfolók)

Ének, énekes játékok, zenehallgatás (mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene)

Rajz, mintázás, kézimunka (tárgykészítő népi játékok, fonások, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács sütés).

A környezet tevékeny megszerettetése (népszokások, találós kérdések, népi jóslások és a **jeles napok**)

Mozgásos játékok (ügyességi játékok). A gyermekek fontos ünnepeinek egyike a születésnap megünneplése.

Feladataink a hagyományápolásban hogy a közösen megélt élményeken keresztül alapozzuk meg a népi hagyományok ápolását és továbbvitelét.

Évről-évre visszatérő jeles napok. A faluközösségre jellemző jeles napok.

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepekörök és a jeles napok jelentik az óvodai élet vezérfonalát. Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek sajátos hangulata, a hozzájuk kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. A különböző tevékenységek során a magyar népi kultúra gazdag anyagából merítünk, ezzel erősítve a szűkebb, és a tágabb környezethez való kötődést, a hazaszeretet kialakulását. Német nemzetiségi és esetleg migráns gyerekek népi kultúrájával is gazdagítjuk programunkat. Az ünnep akkor igazi, ha rangot is adunk neki, ami megkülönbözteti a hétköznapiaktól. Az ünnepi

Ünnepek, hagyományok

készülődésekbe az érzelemfokozó hangulati elemekre, a ráhangolódásra törekedünk, aminek kiteljesedése az ünnepnap maga.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez a gyerekek kíváncsiságát kielégítve, változatos tevékenységeket biztosítunk. A hagyományok ápolása közben történő együttjátás, együttműködés, tervezetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Igyekszünk, hogy maga az ünnep külsőségeivel együtt se legyen merev, erőltetett, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttjátás.

Ünnepeink csoportosítása:

- Óvodai élettal kapcsolatos ünnepeink: születésnap, nagycsoportok búcsúztatása, gyermeknap, anyák napja
- Néphagyományokhoz kapcsolódó jeles napok: Advent, Húsvét, Pünkösöd, Mikulás
- Nemzeti ünnepeink: Márc.15
- Helyi szokásokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó programok: Farsang, Szüret.

25.1. Jeles napok és tevékenységei

Az őszi jeles napjai

Szüret (október 15-től)

A kisebbek megismernek néhány őszi gyümölcsöt és bekapcsolódnak a szőlő szemezésébe, és a gyümölcssaláták készítésébe. Szívesen hallgatnak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüretéről.

Tudnak népi játékokat, énekeket a szőlőről. Készítenek termésekből egyszerű népi hangszereket (diópengető).

Márton nap (november első, vagy második péntekén)

Német nemzetiségi hagyomány. Lábasokkal feldíszítünk az óvodát, ahol énekel, versel, köszöntjük az ünnepet majd körbesétálunk a világító lámpásokkal.

A kisebbek szívesen hallgatják "Márton meséjét", kedvük szerint részt vesznek a nagyobbak játékában, gyönyörködnek a gyertyák, mécsesek lángjában.

A tél jeles napjai, ünnepei

Advent (Borbála nap december 4.; Mikulás december 6.; Luca nap december 13., Karácsony december 24-26.)- Adventi játszóház

A kisebbek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval. Megfigyelik a vízbe tett ágakat és a Luca napján ültetett búzát. Almát

Ünnepek, hagyományok

fényesítenek, és segítenek az ünnepi előkészületekben kedvük és igényük szerint. Tanuljanak verseket, dalokat a Mikulás és a karácsony köszöntésére.

Hétről-hétre egy-egy újabb gyertya meggyújtása, az adventi koszorú jelzi az idő közeledtét. Első héten énekelgetjük a Mikulásról szóló dalokat, bábokat készítünk és még sokféle technikával, jeleníthetjük meg dalainkat, verseinket. Hallgatjuk a meséket, várjuk a Mikulást. Advent időszaka a szeretet és öröm jegyében telik el. Ajándékot készítünk testvéreinknek, szüleinknek, mézeskalácsot sütünk, díszítünk, és közben a karácsonyhoz kapcsolódó történetekről és ehhez fűződő népszokásokról beszélgetünk, mesélünk (betlehemes játék verseit, dalait daloljuk).

Karácsony (december 24-25-26. Természeti változáson alapuló vallási ünnep)

Az öröm, békesség, család gyermek, otthoni ünnepe. Szülőkkel való közös élmény az óvodában azonban nem maradhat el.

Farsang (Vízkeresztől Hamvazószerdáig)

A kisebbek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcokat, szemüvegeket, sapkákat. Tréfás meséket, verseket hallgatnak. Rövid, egyszerű mondókákat, dalokat tanulnak. Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, utánozzák az óvodapedagógusok táncos mozdulatait. A játékokban részt vesznek.

A nagyobbak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat tanulnak. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Maszkjukat elkészítik, álarcokat, szemüvegeket készítenek különböző technikákkal. Örömmel táncolnak, versenyeznek az ügyességi játékokban.

A tavasz jeles napjai, ünnepei

Húsvét (az első tavaszi napéjegylenlőség utáni holdtörtére következő vasárnap)

Komatál hordás, locsolkodás, tojásjátékok. Tanuljanak mondókát locsoláshoz, dalt a komatál-küldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat, óvodapedagógusokat, a lányok készítsenek tojást a fiúknak.

Pünkösöd (Húsvét szombatját követő 50. nap)

A kisebbek figyelik a nagyok készülődését, dalokat, meséket, vásári kikiáltókat hallgatnak, tanulnak meg.

A nagyobbak a pünkösödölő játékhoz kapcsolódó köszöntőket, énekes játékokat, dalokat és egyszerű tánclépéseket ismernek meg. A versenyjátékok győztesét pünkösdi királynak választják meg.

Ünnepek, hagyományok

A gyermek életének jeles napjai

A gyermek születésnapjának megtartása szép hagyomány. Az ünneplés csoportonként hasonlóan zajlik: az óvodapedagógusok apró személyes ajándékot készítenek (bábót, kedvenc állatfigurát). A csoporttársak dalokkal, versekkel, köszöntővel kedveskednek, ezt az ünnepelt otthonról hozott finomságokkal (gyümölcs, szörp) viszonzozza.

Egyéb ünnepeink

Érzelmi kötődésekkel hosszan készülődünk ezekre családi hangulatban. Ez a tevékeny készülődés, tervezgetés teszi az ünnepeket izgalmassá, örömtelivé és felszabadulttá, amit tevékenyen együtt élünk meg.

Anyák napja

Nyíltnap keretében: dallal, verssel köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.

Mikulás

Meglátogatja óvodásainkat a jóságos Szt. Miklós (beöltözött szülő), aki puttonyából szedi ki a csomagokat

Hazafias Ünnep: Március 15.-e

Történetek a magyar huszárról, csatáról, katonásdi játékok, zászló, kokárdakészítése, nótázás lehet az ünneplés. Csoportonként, programba illesztett módon történik.

Nagycsoportosok búcsúztatása

A szülők igényének, kérésének megfelelően hagyományokká lett az évzáró nyílt napként való ünneplése. A műsor második felében az iskolába menőket búcsúztatjuk és megajándékozunk őket.

Gyermeknap

Tartalmas, színes, vidám nap: ügyességi, játékos feladatokkal, mozgásos verseny játékokkal.

Nyár eleji kirándulás

A kirándulás megszervezésével színesítjük hétköznapijainkat általában autóbuszos kirándulás, de ősszel szerveztünk lovas kocsis erdei „sétát” is.

26. LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS DOKUMENTÁLÁSA

A Pedagógiai Programot elfogadta: Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda,
Egységes Óvoda-bölcsőde nevelőtestülete

Véleménynyilvánítók:

Szülői Szervezet

.....
Aláírás

Egyetértést nyilvánító:

Óvodafenntartó Intézményi Társulás nevében:

.....
Bughardt Ferenc Polgármester Úr

A programot jóváhagyta:

.....
Vilmanné Placskó Erika óvodavezető

A dokumentum jellege: nyilvános

Megtalálható:

- az óvodavezetői irodában,
- a fenntartónál

Hatályát veszíti: A helyi nevelési program, óvodai nevelés Freinet elemekkel

Pápakovácsi, 2013. 08.30.

27. NEVELŐTESTÜLETI HATÁROZAT

A nevelőtestület tagja aláírásukkal igazolják, hogy a **Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda-bölcsőde Pedagógiai Programját** elfogadták.

..... Nagymé Bencsik Csilla

Aláírás

..... Pálvas Erke Noé

Aláírás

..... Vilmanné Ploskó Erika

Aláírás

..... Vilmanné Ploskó Erika

Óvodavezető aláírás

Pápakovácsi, 2013. 08. 30.

28. FELHASZNÁLT IRODALOM

- 1 Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 2009.
- 2 Balázné Szűcs Judit, Szaitzné Gregorits Anna: Szabadon, játékosan, örömmel; SZORT Bt. 1998. Bp.
- 3 Balázné Szűcs Judit: Az Ember, aki óvodás; Bp. 1997. LITOGRAPH Kft.
- 4 Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- 5 Forrai Katalin: Ének az óvodában
- 6 Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból; Szerzői Kiadás 1996.
- 7 Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel; JNSzM Ped. Int. 1997.
- 8 Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan?, NAT-TAN Sorozat Bp. 1996.
- 9 Óvodai Jogfutár
- 10 Óvodai Nevelés c. folyóirat
- 11 Porkolábné dr. Balogh Katalin és a Bp. IV. Arad utcai Óvoda team-je: Komplex prevenciós óvodai program (Kudarccal az iskolában)
- 12 Stöckert Károlyné: Játékpszichológia
- 13 Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában.

29. TARTALOM

1. A PROGRAM SZERKEZETI FELÉPÍTÉSE.....	1
2. BEVEZETÉS, BEMUTAKOZÁS, ÓVODAI NEVELÉS SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTERE 2	
2.1. Bevezetés	2
2.2. Küldetésnyilatkozat	2
2.3. Bemutakozás.....	4
2.4. Az óvodai nevelés szociokulturális háttere	5
3. ADATLAP.....	7
4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
4.1. Gyermekkép.....	9
4.2. Óvodakép.....	10
5. A PROGRAMVÁLASZTÁS INDOKLÁSA	12
5.1. A Freinet technikák alkalmazásának alapelvei.....	13
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	18
6.1. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	18
6.2. Az egészséges életmód alakítása	18
6.3. Az egészséges környezet biztosítása.....	21
7. AZ ÓVODA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA	23
7.1. Az egészségvédelmi program tartalma, kiemelt feladatai	23
8. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM.....	30
8.1. Környezet megismerésére nevelés.....	30
8.2. Környezet formai és mennyiségi viszonyai:	31
8.3. Környezetalakítás	33
8.4. Környezetvédelem.....	33
9. ÉRZELMI ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA	36
10. ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS	40
10.1. Anyanyelvi nevelés	40
10.2. Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció formáinak alakítása	41
10.3. A nyelvi kommunikációs nevelés megvalósítási formái napi tevékenységekben.....	42
10.4. Az értelmi nevelés	48
10.5. Az értelmi nevelés, fejlesztés sikerkritériumai	51
11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	54
11.1. Személyi feltételek.....	54
11.2. Tárgyi feltételek.....	55
11.3. Az óvodai élet megszervezése.....	56
11.3.1 A gyermekcsoportok megszervezése	56
11.3.2 A hetirendről.....	57

Tartalom

11.3.3	Javaslat a hetirend elkészítéséhez	58
11.3.4	Javaslat a gyerekek napirendjének elkészítéséhez	58
11.4.	A nevelés tervezése	60
12.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	63
12.1.	Óvoda és a család kapcsolata	63
12.2.	Óvoda- iskola kapcsolata	66
12.3.	Kapcsolat a fenntartóval.....	66
12.4.	Családsegítő Szolgálat.....	67
12.5.	Egészségügyi intézmények.....	67
12.6.	Megyei Pedagógiai Intézet	67
12.7.	Kapcsolat közművelődési intézményekkel	67
13.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	69
13.1.	A játék.....	69
14.	A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	76
15.	MOZGÁS.....	79
16.	VERSELÉS, MESÉLÉS.....	82
17.	ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	87
18.	RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	90
19.	MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	93
20.	A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	95
21.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	98
22.	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE	100
22.1.	A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.....	101
22.2.	A kiemelt képességű gyermekek óvodai nevelése, fejlesztése	102
23.	MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS RENDSZERE	103
23.1.	A gyermekek mérése, értékelése	103
23.2.	A mérés eszközei.....	104
23.3.	A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	106
23.4.	A Pedagógiai Program ellenőrzése, elemzése, értékelése.	108
24.	GYERMEKVÉDELEM	109
24.1.	Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységek	110
25.	ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK	112
25.1.	Jeles napok és tevékenységei	114
26.	LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS DOKUMENTÁLÁSA.....	117
27.	NEVELŐTESTÜLETI HATÁROZAT.....	118
28.	FELHASZNÁLT IRODALOM	119
29.	TARTALOM	120

LEMÁŠOLNITLOS

Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda- Bölcsőde

OM azonosító: 201780

Az óvoda címe: 8596 Pápakovácsi, Fő utca 20.

Óvodavezető: Vilmanné Placskó Erika

A KÉT ÉVESNÉL IDŐSEBB GYEREKEK **ÓVODAI CSOPORTBAN TÖRTÉNŐ** **NEVELÉSÉNEK SZAKMAI** **PROGRAMJA**

„Gondoljatok arra, hogy a lant húrjai is külön állnak, mégis ugyan az a zene szólak rajta”

(Kahlil Gibran)

Készítette: Vilmanné Placskó Erika
Óvodavezető

Pápakovácsi, 2013. szeptember 1.

1 TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Az ENSZ Emberi Jogok Nyilatkozata,
- Az ENSZ „Egyezmény a gyermekek jogairól” c. dokumentumban rögzítettek,
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól, és működésének feltételeiről,
- A pszichológiai és pedagógiai kutatások eredményei,
- Az általános emberi, etikai alapelvek,
- Az első évek meghatározó szerepének elismerése,
- Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés története alatt felhalmozódott értékek,
- Az óvoda-bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata

Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése az óvoda-bölcsőde gondozó-nevelő munkájának is minimumkövetelménye.

A szakmai programunk „A bölcsődei gondozás-nevelés országos alapprogramjával” összhangban készült.

A gyermeki jogok védelme:

- A gyermek joga, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéshez,
- Személyiségének kibontakoztatásához,
- A fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához,
- A társadalomba való beilleszkedéséhez,
- A fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- Emberi méltóságát tiszteletben tartásuk,

Törvényi háttér

- A bántalmazással, fizikai, vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön.

LENMÁSOLNI TILOS

2 ÓVODA - BÖLCSŐDEKÉP

Az óvoda - bölcsőde definíciója, funkciói:

Az óvoda-bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a közoktatási törvényt módosító 2008. évi XXXI. Törvény a 33 § (1) bekezdés (f) pontjában, ill. (14) bekezdésében a meghatározottak szerint egy új többcélú ún. egységes óvodai és óvoda-bölcsődei feladatokat is ellátó intézmény létrehozását tette lehetővé a legalább második életévüket betöltött, óvodai nevelésben ellátható gyermekek közös neveléséhez.

Óvoda- bölcsődei alapvetések:

A gondozásnak, nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok, és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására kell irányulnia.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda- óvoda-bölcsőde kiegészítő szerepet játszik.

Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség jegyében történő ellátás: a gyermek életkori sajátosságának, egyéni fejlettségének, egészségi állapotának, kultúrkörnyezetének megfelelő identitástudat kialakítása, tiszteletben tartása.

Miért járnak a gyermekek óvoda-bölcsődébe?

Sok családban igény van arra, hogy:

- gyermekük a nap egy részét szükségleteihez igazított tágabb világban, gyermektársak között töltse el,
- közösségbe járjon, a közös játék örömét átélhesse,
- korának megfelelő gondozásban, nevelésben, foglalkozásban részesüljön a szülők munkavégzésének idejére, szakmai háttérrel, szakképzett gondozónővel és óvodapedagógussal rendelkező intézményben.

Mit nyújt a gyermekeknek az óvoda-bölcsőde?

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a környezeti hatások és a szociális háttér együttesen határozzák meg.

E tényezők együttes hatásainak következtében, a kisgyermeknek sajátos, életszakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés gyermekközpontú, ennek megfelelően harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés célja:

- A kisgyermek sokoldalú, egészséges, harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Egészségnevelés, egészségmegőrzés, prevenció:
- Testi-szellemi, érzelmi fejlődésük támogatása, szocializáció.
- Humánus, egymást elfogadó pozitív magatartásforma kialakítása, fejlesztése.
- A családdal együttműködve az elemi szokások, viszonyulások kialakítása, megerősítése.
- A családok segítése a gyermeknevelésben, mivel az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Alapvető, hogy minden gyermek egyéni fejlődésének, biológiai szükségleteinek, érési folyamatának megfelelő, személyre szóló ellátást kapjon.

Ehhez igazodnak a gondozás-nevelés alapelvei, az elvégzendő feladatok, módszerek, eszközök és feltételek.

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés elveinek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvoda-bölcsődei légkör megteremtéséről,
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni, és életkor-specifikus alakításáról,
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető **játékról**,
- A játéktevékenységen keresztül az életkornak megfelelő műveltségterületek közvetítéséről,
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről,
- A nemzeti hovatartozás megismertetéséről, ápolásáról, a néphagyományőrzésről.

3 AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI GONDOZÁS-NEVELÉS ALAPELVEI

A gondozás és nevelés egységének elve:

A gondozás és nevelés elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

Az egyéni bánásmód elve:

A gondozónő és az óvodapedagógusok meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését.

Az óvoda-bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

A gondozónő és az óvodapedagógusok fogadják el és tartják tiszteletben a gyermek vallási, etnikai, stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segítse őt eszerint élni.

Az állandóság elve:

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A pozitívumokra való támaszkodás elve:

A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A rendszeresség elve:

Az ismétlődési, tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, növeli a gyermek biztonságérzetét.

A fokozatosság elve:

A gyermek új helyzetekben való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását.

Az aktivitás, az önállóság segítésének elve:

A biztonságos-, és tevékenységre motiváló környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembe vétele, kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása.

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A gyermek elfogadásának és személyisége megbecsülésének elve:

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel, hogy érezze a felnőtt őszinte érdeklődését, figyelmét, megbecsülését, a gondozónő biztosítson számára a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőséget az egyes élethelyzetekben.

Az egységes nevelő hatások elve:

A gyermekekkel foglalkozó felnőttek - a közöttük levő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával - a gyermek elfogadásában, öntevékenységének biztosításában egyet értenek, az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, nézeteiket, a kialakítandó szokásokat, nevelői gyakorlatokat egymáshoz közelítik.

A játékos tanulás segítésének elve:

A gondozónő és az óvodapedagógusok az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával, játékosan segíti a tanulást.

LENMÁSOLNI TILLOS

4 AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI GONDOZÁS-NEVELÉS FELADATAI

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés feladata a bölcsődés korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése a fejlődés elősegítése.

Ezen belül:

- Az egészséges testi fejlődés elősegítése és az egészséges életmód alakítása,
- Az érzelmi fejlődés és szocializáció segítése,
- A megismerési folyamatok fejlődésének segítése, értelmi fejlesztés.

4.1 Az egészséges testi fejlődés elősegítése és az egészséges életmód alakítása

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ehhez tartozik:

- A fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése egyéni igények szerint.
- Egészségvédelem, egészségnevelés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás).
- A testápolás, alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- Mozgásfejlődésének elősegítése, mozgásigényének kielégítése.
- Környezetéhez való alkalmazkodás segítése.
- Korszerű, mennyiségi és minőségi táplálkozás biztosítása.

4.2 Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

Érzelmi fejlődés:

A gyermekek jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége.

A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért a gyermekeket az óvoda-bölcsődében érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör kell, hogy körül vegye.

- Derűs légkör biztosítása az óvoda-bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése érdekében, valamint a gyermekek segítése az átélt nehézségeik feldolgozásában,
- A gondozónő gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- Az egyéni szükségletek kielégítése „a csoportban élés” helyzetben, az „én” tudat egészséges fejlődésének segítése,
- A társas kapcsolatok alakulásának az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- Lehetőség megteremtése a gondozónővel és óvodapedagógussal /vagy a társakkal közös élmények szerzésére.

Szocializáció:

A szocializáció szempontjából kiemelt jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

Ezért olyan óvoda-bölcsődei élet szervezése kívánatos, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat) fejlődését. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű a gondozónő és az óvodapedagógus viselkedése.

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés feladatai

A gyermek nyitottságára építve az óvoda-bölcsőde segítse elő a gyermekek egymás és a felnőttek iránti tiszteletét, a természet és a környezet megbecsülését, nyitott legyen a szépre és a jóra.

4.3 A megismerési folyamatok segítése, értelmi fejlesztés

Az óvoda-bölcsőde a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve változatos tevékenységek végzéséhez nyújtson lehetőséget, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet önmagáról, tárgyi-, természeti-, és társadalmi környezetéről.

- Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése.

Az értelmi képességek – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás fejlesztése. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése,

- A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása.
- Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.
- Az önálló aktivitás, kreativitás támogatása. Az önálló véleményalkotásra, döntésre, a választásra való képessé válás segítése
- A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
- A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással - az óvoda-bölcsődei gondozó-nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű.

Különösen a kommunikatív képességek, beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, gyermeki kérdések ösztönzésére és ezek megválaszolására szükséges figyelmet fordítani.

5 AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI GONDOZÁS-NEVELÉS SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. VI. 8 MKN rendelet módosítása a 4/2009 (II. 18) OKM rendelet egy új 39/M. § egészült ki, amelyben meghatározásra kerültek az egységes óvoda bölcsőde létrehozásához szükséges feltételek.

5.1 Személyi feltételek

A működési feltételek legfontosabb eleme, mely mind mennyiségi, mind minőségi szempontból alapvetően meghatározza a szakmai program végrehajtásának minőségét.

Az óvoda-bölcsődében a gondozó-nevelő munkát:

- két fő óvodapedagógus
- egy fő bölcsődei gondozó
- egy fő dajka végzi, jelenléte a gondozás-nevelés egész időtartalmában fontos feltétele az óvoda-bölcsődei gondozásnak-nevelésnek.

Ezek a személyi feltételek az egységes óvoda-bölcsődében csak egy gyermekcsoportra értendők, amelyben a gyermekek száma nem haladhatja meg a 20 főt melyből a három év alatti gyerekek száma, nem lehet több mint 5 fő. A felnőttek modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az egyik óvodapedagógus rendelkezik a kisgyermekgondozó-nevelő szakképesítéssel (547610200105402OKJ). A gondozónő szakképesítésének megszerzése folyamatban. Cél a másik óvodapedagógus szakképesítésének megszerzése.

A dajka munkájával hozzájárulnak a szakmai munka eredményességéhez.

5.2 Tárgyi feltételek

Az óvoda-bölcsőde épületét, helységeit, udvarát, bútorait, egyéb berendezését, játékkészletét oly módon kell kialakítani, hogy:

Az óvoda-bölcsődei gondozás-nevelés személyi és tárgyi feltételei

- Szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, otthonközeli légkört teremtsen,
- Megfeleljen a testméreteknek,
- Biztosítsa egészségük megőrzését, higiéniáját,
- Biztosítsa a szabad levegőn altatás és tartózkodás feltételeit,
- Lehetővé tegye mozgás- és játékigényük kielégítését,
- Biztosíthasson elkülönülési lehetőséget, kuckós elrendezés.
- A gyermekeket színekkel, formákkal, környezetbarát- és természetes anyagokkal vegye körül,
- A csoportszobák díszítése diszkrét és esztétikus, korosztálynak és az évszakoknak megfelelő legyen, kultúrát hordozzon,
- Az óvoda-bölcsőde tárgyi környezete egyidejűleg – a mindenkori előírásokkal összhangban biztosítson megfelelő munkakörnyezetet a gondozónőnek és az óvodapedagógusnak.
- Az óvoda-bölcsőde csoportszoba alapterülete: 72.68 m²
- Mosdó WC: 18,25 m²
- Átadó: 28,50 m²

6 AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1 Az óvoda-bölcsőde és a család kapcsolata

Az óvoda-bölcsőde a családi neveléssel együtt, azt jól kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Célja:

A szülő a gondozónőn és az óvodapedagóguson keresztül ismerje meg az óvoda-bölcsőde gondozási-nevelési szokásait annak érdekében, hogy segíteni tudjon gyermekének az új személyekhez és az új környezethez való alkalmazkodásban. A gondozónő, pedig a szülő révén is megismerje a gyermek egyéni szokásait, hogy azt a gondozás-nevelés során figyelembe vehesse.

A kapcsolattartás, a tájékoztatás, kölcsönös, őszinte, nyílt, etikus, és a személyiségi jogokat tiszteletben tartó, de ne bizalmaskodó legyen.

Alapvető fontosságú a korrekt, lényegre törő, folyamatos tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, viselkedéséről, egészségéről.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolatoktól, az írásos tájékoztatáson át, a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda-bölcsőde, illetve a család teremt meg.

Formái:

- Beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor
- Szülői értekezletek:
- Hagyományos értekezletek
- Szülő-csoportos megbeszélések (egy-egy aktuális téma feldolgozása)
- Szülői munkaközösség

6.2 Családlátogatás

Célja: a családdal való kapcsolattfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek az otthoni környezetében való megismerése.

A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon az óvoda-bölcsődei életről, jobban megismerje azokat az óvodapedagógusokat és gondozónőt, akikre gyermekét bízta.

Időpontja: az első családlátogatásra az óvoda-bölcsődei beszoktatás megkezdése előtt vagy alatt kerüljön sor.

A családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenképpen tiszteletben kell tartani.

6.3 Beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

Az anya, vagy apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást.

A kisgyermek és a gondozónő valamint az óvodapedagógusok között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti beilleszkedését az óvoda-bölcsődei közösségbe és csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket (étvágytalanság, súlycsökkenés, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, alvászavar).

Ideje kb. 2 hét, de ez igény szerint lehet változó.

Személyi állandóság

A gondozónő fokozottan felelős a csoport egy részéért, a második életévüket betöltött óvodai nevelésben ellátott gyermekekért.

A gondozónő szoktatja be a gyermeket az óvoda-bölcsődébe és elsősorban a „saját” gyermekei gondozására fordítja az időt.

Gyermekcsoportok szervezése

Az egysége óvoda-bölcsödében csak egy csoport alakítható ki, amelyben a gyermekek száma nem haladhatja meg a 20 főt melyből a három év alatti gyerekek száma, nem lehet több mint 5 fő.

Vegyes csoport kialakításakor szempont, hogy a testvérek egy csoportba lehessenek és a 2 évet betöltött gyerekek lehetőleg a fiatalabb óvodásokkal legyenek egy csoportba.

6.4 Óvoda-bölcsődei napirend

A jól szervezett, **folyamatos és rugalmas** napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.

A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a várakozási idő.

Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja, mivel a folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg.

A napirend kialakítását befolyásolják az alábbi tényezők:

- A gyermekcsoport életkori összetétele,
- Fejlettsége,
- Szükségei,
- Az évszakok,
- Az időjárás,
- A csoportlétszám,
- Az óvoda-bölcsőde nyitási-zárási időpontja.

Az óvoda-bölcsődei élet megszervezésének elvei

Kialakításának további feltételei:

- A személyi állandóság
- A tárgyi feltételek,
- A jó munkaszervezés,
- A dajka segítő munkája,
- A gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

A gondozónők, és a technikai személyzet munkarendje a gyermekek napirendjéhez igazodik.

6.5 Az intézmény és az igénybevevő szülője, törvényes képviselője közötti kapcsolattartás módja

A szülők és az óvoda-bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről – ez alapvetően fontos a személyre szóló bölcsődei gondozás–nevelés kialakításában – és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles és személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

A szülők tájékoztatására alkalmazzuk:

- beszélgetések – átvétel, kiadás
- szülői értekezletek
- üzenőfüzet
- egyéni beszélgetések
- hirdetőtábla
- nyílt nap
- családlátogatás

A családlátogatások lebonyolítása, a fokozatos, szülővel történő beszoktatás minden kisgyermek esetében fontos. Munkánkban kiemelt szerepet kap a szülővel történő beszoktatás, mivel ez biztosítja a legapróbb részletekre is kiterjedő egyéni megismerését a gyermeknek.

6.6 Az óvoda-bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

Az óvoda-bölcsőde kapcsolatot tart mindazokkal az intézményekkel, szakemberekkel, amelyek, és akik a gyermek óvoda-bölcsődébe kerülése előtt (védőnők, házi gyermekorvosok) alatt (egészségügyi intézmények, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények) valamint az óvoda és az iskola egy intézménybe tartozása révén, az állandó jól működő kapcsolat kialakítása a cél. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda-bölcsőde legyen nyitott és kezdeményező.

7 AZ ÓVODA-BÖLCSŐDE ÉLETTEVÉKENYSÉGI FORMÁI, A GONDOZÓNŐ FELADATAI

A gondozás (testi szükségletek kielégítése: öltözködés, tisztába tevés, WC használat, kézmosás, étkezés) és a játék az óvoda-bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének, valamint a kompetencia érzésének erősítése.

7.1 A gondozás

Bensőséges interakciós helyzet a gondozónő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben.

A **gondozónő feladata**, hogy biztosítson próbálkozási lehetőséget a gyermeknek, biztatást, támogató segítséget adjon, amely növeli az együttműködési kedvet.

Biztosítson elegendő időt a mozzanatok megtanulására, begyakorlására.

A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése kihat az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

7.2 A játék

A játék fogalmán sokrétű és összetett viselkedést, és életmódot, életformát, elsődleges életkategóriát értünk.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb, örömszerző tevékenysége, így az óvoda-bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze, amely segíti az őt körülvevő világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, érzelmi, értelmi és szociális fejlődést.

A játék a kisgyermek elemi pszichés szüksége, melyet mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégítenie.

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

A kisgyermek a külvilág és saját belső világából származó benyomásait, játékában fejezi ki, így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

A kisgyermek első, valódi játszótársa a családban is, az óvoda-bölcsődében is a felnőtt, a szülő és a gondozónő. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közti játékkapcsolatok kialakulását is, segíti a társas kapcsolatok kialakulását, fejlődését.

A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, kedvezően befolyásolja az értelmi és érzelmi fejlődést. A társak viselkedése mintát nyújt a szokások kialakításánál és a viselkedési szabályok megtanulásánál, segítve a szociális képességek fejlődését a különböző játékhelyzetekben.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A **gondozónő feladata**, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, ötleteket, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz (mozgásos játékokhoz, szerepjátékokhoz, építő, konstruáló játékokhoz, szabályjátékokhoz, bábozáshoz, stb.), nevelői magatartásával támogassa az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a gyermek kreativitását, ismeretszerzését, kedvezően irányítsa, alakítsa a társas kapcsolatokat, viselkedési formákat.

A gondozónő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően vállal szerepet a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival gazdagítja, színesíti.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda-bölcsőde napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Szabad játék

Külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre, ahol nem az eredmény, a teljesítmény a fontos, hanem maga a folyamat.

A gondozónő feladata, hogy ehhez a szükséges nyugodt, derűs légkört és a megfelelő eszközöket biztosítsa, a játékot figyelemmel kíséresse, és szükség esetén segítse.

A szabadság és korlátozás kellő arányában biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtson.

Tervezett játéktevékenységek

Többször csoportosan, kötelezettség nélkül – vesznek részt benne a gyermekek.

A csoportos játék gondos és igényes előzetes tervező, szervező és előkészítő munkát igényel a gondozónőktől.

A tervezett játékot megfelelő ráhangoló és levezető mozzanatok foglalják keretbe és egészítik ki, így válik a gyermek számára teljessé.

A gyermek sok örömet talál a közös játékban, motiválja a többi kisgyermek jelenléte, szorongásoldó hatása van, segíti a társas élményt, fejleszti a kreativitást, a képzelőerőt, a játékkedvet.

Ismeretszerző funkciója is van, alapokat teremt a későbbi tanulási folyamatokhoz, nevel.

7.3 Mozgás

A mozgás a kisgyermek elemi életszükséglete. A mozgásformák a különböző életszakaszokban, meghatározott sorrendben alakulnak ki, fejlődnek.

A mozgásigény a bölcsődés életkorban rendkívül nagy, és a gyermekek szívesen, örömmel gyakorolják a mozgást.

Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő eszközöket, amelyek használata

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

során gyakorolják a különböző mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk.

A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, az aktivitás fenntartása.

Fontos szempont a környezet balesetmentessége, a veszélyforrások kiküszöbölése.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, van lehetőség.

A szobai játékok a sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik.

A mozgás megfelelő fejlődése az értelmi fejlődésre is kihatással van.

Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

7.4 Mese, vers:

A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége, eszköze, amely nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezés, a képzelet) és szociális fejlődésére. Olyan beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.

Anyanyelvi nevelő hatása abban áll, hogy ráfigyelteti a kisgyermeket az emberi beszéd érdekességére és értékére.

A jó mese és gyermekvers szövege hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja hétköznapi beszédünket.

A vers elsősorban a ritmusán, a mese pedig a tartalma által hat érzelmileg a személyiségre.

A mese a felnőtt szívből jövő ajándéka, örömforrás, bensőséges kommunikációs helyzet gondozónő és gyermek között.

Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, teljes világképet, világmagyarázatot ad.

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyekre más helyzetekben nincs lehetősége. Fejlődik emberismerete, empátiája, gazdagodik szókincse. A mese segíti az önálló véleményalkotás alakulását is.

A beszéd zenei elemeire épül. Játék, szöveg, dallam, mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot.

Az óvoda-bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A versek, mesék illusztrálása (kép, háttér, báb) segíti annak megértését, érdekesebbé varázsolja.

7.5 Bábjáték:

Az óvoda-bölcsődei bábjáték a pedagógiai bábjáték újabb ága.

Mivel a gyermek első három évében teljesen érzelmi beállítottságú, ezért érzelmi benyomásokra reagál a legjobban. A bábjátékban mindig a gyermek érzelmi világára hatva ériük el nevelői céljainkat.

A báb a maga tipizáló jellegével a képszerű átélést a képszerű fogalomalkotás magasabb szintjére segíti. Hozzásimul a gyermek szimbólumalkotó, játékos kedvéhez.

A bábjáték a testi tisztaságra, kultúrált étkezésre, általában a helyes viselkedésre való nevelés kitűnő és kézenfekvő eszköze.

7.6 Ének –zene, mondóka:

„Zendítsd meg a testedet, a lélek vele zendül” – írja Kokas Klára.

A zene nemcsak a zenei képességek fejlesztésének nélkülözhetetlen eszköze, hanem az egész testre és személyiségre hatással van.

Az ének-zene fejleszti a ritmusképzést, a légzéstechnikát, a hallást.

Az óvoda-bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet (szobai, természet) hangjainak megfigyelése (zajok, zörrenések, bogarak zümmögése, madarak éneke), a gondozónő és az óvodapedagógus kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés, vagy éppen a csend megfigyelése.

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését, és továbbélését.

Ismeretanyagot adnak a gyermekeknek (népdalok, gyermekmondókák, gyerekdalok, ritmusjátékok, utánozó játékok).

A zene igényes kiválasztása a gondozónő feladata. Tiszta, igaz művészettel tápláljuk és neveljük a gyermekeket.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömet okoznak, biztonságot adnak a kisgyermeknek.

Az ismétlődések, játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, emlékezetet.

Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését.

Hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

Az óvoda-bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődéséhez.

Alkotó játékok:

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás, nem az eredmény.

A természetes anyagokból készített egyszerű játékeszközök, ajándékok, díszek komplex élményeket nyújtanak a gyermekek érzékelésének, fantáziájának, játékának.

A gondozónő segíti, hogy a kisgyermekben működő természetes erők szabadon fejlődjenek a különböző tevékenységekben.

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

Az alkotó „munkát” lehet alkalmakhoz is kötni (ünnepek).

Alkotó játékhoz tartozhatnak: krumplicsoda nyomda, festés (tojásfestés), tépésragasztás, só-lisztgyurmázás, terményképek, rajzolás.

A gondozónő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével, megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését.

7.7 Ünnepek:

Az ünnepek felélénkítik, megszínesítik napjainkat, igazi élményt nyújtanak felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt. Fontos az előkészület, a ráhangolódás.

Mit ünnepelünk az óvoda-bölcsődében?

- Mikulás,
- Karácsony,
- Farsang,
- Húsvét,
- Anyák napja,
- Születésnapok,
- Gyermeknap.

7.8 Egyéb játékok – munka jellegű tevékenységek:

Ezek a tevékenységek a napi élethez tartoznak, annak részei, az egészséges életmódra nevelést, az egészségmegőrzést célozzák.

A gyermek legfontosabb tevékenységével, a játékkal munkára is nevelhetünk.

A munka minden formája társadalmi tevékenység. Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás, a tevékenység fontosságának, hasznosságának az átélése.

Az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenység nem lehet „feladat”.

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

A játékban a gyermekek számos olyan magatartásformája, képessége fejlődik, alakul, amely a különböző munkák végzéséhez szükséges (manipulációs képesség, megfigyelőképesség, céltudatosság, a tevékenység megszervezése, elmélyülés a tevékenységben, felelősségérzet, problémamegoldó tevékenység, konstruktív képesség, a tevékenység befejezésének igénye, erőfeszítés, akaraterő.

A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorokkal való próbálkozás, az együttműködés, a feladatok megosztása.

Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet iránti érdeklődést, igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét, és az empátiát.

Ilyenek:

- Speciális lábtorna,
- Gyümölcsnap,
- Fogmosás,
- Madáretető készítés,
- Termények gyűjtése és felhasználása,
- Viráglocsolás

7.9 Tanulás

Az óvoda-bölcsődei gondozás - nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük:

Minden olyan tapasztalat-és /vagy információszerzési folyamat, tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, és /vagy a gondolkodásban.

A tanulás tevékenység, illetve tevékenységbe ágyazottan történik.

Folyamatjellegéből következik, hogy az előzetes tapasztalatoknak, az előzetes tudásnak döntő befolyása van arra, hogy mi az, amit a gyermek megtanulni képes, a szó lehető legtágabb értelmében.

Az óvoda-bölcsődei élettevékenységi formái és a gondozónő feladatai

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A fejlődés, a tanulás folyamatos, időkorlátok nélküli, egyéni ütemnek megfelelő, ezért vannak benne megtorpanások, stagnálások, sőt visszaesések is.

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak az óvoda-bölcsődében nincs helye, ugyanis nem a fejlettebb szint gyors elérése a cél, hanem az, hogy minden gyermek örömteli tevékenységek során jusson előbbre.

Az önálló gondolkodás, a véleményalkotás, és a döntésképeség kibontakozásának segítése a tanulás fontos céljai.

A kisgyermekkor tanulás szinterei a természetes élethelyzetek:

- A gondozás, és a játék,
- A felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái:

- Utánzás,
- Spontán játékos tapasztalatszerzés,
- Gondozónő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

8 GYERMEKÉLELMEZÉS SZEMPONTJAI

A táplálkozásnak, étkezésnek nemcsak a gyermek testi fejlődésében van szerepe, hanem az érzelmi élet, az értelmi és szociális fejlődésében is.

Az önállósodás, a szokások helyes kialakításának fontos területe.

Az óvoda-bölcsődei élelmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek-táplálási elveket kell figyelembe venni, úgy, hogy a **táplálék:**

- Mennyiségileg elegendő,
- Minőségileg helyes összetételű,
- Higiénés követelményeknek megfelelő,
- Megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített,
- Élvezhető legyen.

A korszerű gyermekélelmezés elveinek és gyakorlatának változásait figyelemmel kell kísérni, és fel kell használni az óvoda-bölcsődei étkeztetésben.

8.1 Kisgyermektáplálás

A gyermekeknek külön étlap szerint kell főzni. Amelyet a korosztály élelmezési- és nyersanyagnormáinak figyelembevételével kell megvalósítani.

Az étrend tervezésekor figyelembe kell venni, hogy az óvoda-étkeztetéstől eltérően élelmezésben négyszeri étkezés szerepel, amely biztosítja a napi energia- és tápanyagtartalom 75 %-át.

Az étrend változatos, idényszerű, ízében megfelelő, az önálló étkezésre, nevelésre alkalmas legyen.

Az étkezés jól szervezett legyen, a gondozónő biztosítson nyugodt, kellemes hangulatot, kellő időt az étel elfogyasztásához, vegye figyelembe a gyermek egyéni szokásait, irányítsa azt.

Az étkeztetést biztosítása az önkormányzat helyi konyhájáról történik.

9 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A GYERMEK HÁROM ÉVES KORÁRA

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvoda-bölcsődei gondozási-nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége harmadik életév végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges és fontos.

9.1 Testi fejlődés

- A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek három éves kora körül már az önállósodás útján halad, éppen a „tegyél le” szakaszban van.
- Az anatómiai és fiziológiai változások területén ugrásszerű változások most nem következnek be, inkább kisebb telési és nyúlási szakaszok váltakoznak.
- Az évenkénti hossznövekedés 4 - 5 cm, a tömeggyarapodásé 1,5 - 2 kg.
- A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata.
- A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony.
- Az izomrendszer is fejlődik, a gyermek mozgásai biztosabbakká, koordináltabbakká válnak.
- Az idegrendszer folyamatai közül az ingerület a domináns, a gátlások lassabban alakulnak ki, emiatt nagy a mozgáséhség. Az agy tömege 3 éves korban 1100g.

9.2 Lelki fejlődés

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek három éves korra nyitott érdeklődésével készen áll az óvodába lépésre.

Három éves kortól fokozatosan kezd függetlenedni az észlelés a cselekvéstől, a szenzomotoros intelligencia időszaka lezárul. Ezután a látás

A fejlődés jellemzői a gyermek három éves korára

veszi át a vezető szerepet, bár látásmódja még globális, strukturálatlan, részletek felismerésére, elemzésére nem képes.

Az **emlékezet** fejlődésénél az önkéntelen, spontán emlékezet dominál. Az emlékezetet - mint sok egyéb funkciót - a mozgás és a cselekvés határozza meg. A verbális emlékezete is cselekvésbe ágyazva fejlődik, sokkal több szót jegyez meg, ha az eseményeket eljátssza, vagy ha a mondókák, versek mozgásos programmal kapcsolódnak.

Képzeletüket feltűnő élénkség, merész csapongás jellemzi, erős emóciók táplálják. Mivel a valóságot még nem ismeri, a képzeletvilágát választja érzelmei, vágyai, kívánságai teljesülésének színhelyéül.

Értelmi fejlődésben a szenzomotoros periódus lezáródása után a művelet előtti gondolkodás jellemzi, melynek legfőbb sajátosságai:

- egyszerre csak egy nézőpontot tud figyelembe venni /centrális/,
- saját szemléletét nem tudja hozzáigazítani máséhoz /egocentrikus/,
- viszonylatokat nem érti /egy-szemponjú/,
- ugyanannak a dolognak kétféle aspektusát nem tudja figyelembe venni /invariancia/.

Absztrakt beszéd időszaka:

Az egészségesen fejlődő gyermek a 3. életév után szavakra szóval válaszol, képes a múltban megtörtént eseményt is regisztrálni.

Ez a beszéd már igazi közlő funkciót hordoz, és egyik fontos feladata a **SZOCIÁLIS KAPCSOLATTEREMTÉS**. Ennek érzelmi aspektusa is van, a gyerek nagyon gyakran nem is tudja, hogy mit akar mondani, csak kapcsolatot akar kezdeményezni.

9.3 Szociális fejlődés

Hároméves korra a gyermek szociálisan is éretté válik az óvodára. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A fejlődés jellemzői a gyermek három éves korára

A három évesek csoportosulásainak a hely, a mozgás és a tárgy csoportformáló alkalmi után a tevékenység és a szerep adják meg az együttesség tartalmát.

Már ebben az életkorban az egykorúakból álló csoportnál jelentkezik az aktív társas viselkedés első formája az összedolgozás.

Főként építőjátékban figyelhető meg. Az egyik gyerek odaadja a másoknak a kockát, az ráteszi a közösnek tekintett építményre.

Az összedolgozás során kialakulhat munkamegosztás, vagy különböző és felcserélhető szerepek is.

LENMÁSOLNI TILLOS

10 ÓVODA-BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ

Óvoda-bölcsődevezető által vezetett nyilvántartások:

- Felvételi könyv
- Dolgozók egészségügyi könyve
- Dolgozók szabadságának nyilvántartása
- Dolgozók jelenléti kimutatása
- Gyermek nap jelenléti kimutatása

A dokumentációk egy részét, mint pl.: a Munkaköri leírások, Személyi anyagok vezetése az iskola igazgatója végzi.

Gondozónők által vezetett nyilvántartások:

- Csoportnapló (naponta)
- Gyermek-egészségügyi törzslap a fejlődési lappal együtt
- Üzenőfüzet

A szakmai program megvalósítása várható következményeinek, eredményességének, az ellátórendszerben betöltött szerepének és hatásának értékelése

A szakmai programban rögzítettek megvalósulását rendszeresen nyomon követjük, a teljesítménymutatókat ellenőrizzük. A szakmai program megvalósulását a házi továbbképzésekkel segítjük elő.

Az intézményfejlesztéssel kapcsolatos távlati tervek

Az Óvoda-bölcsőde épülete az európai szabványnak megfelelően felújított épület. Fejlesztésekhez folyamatosan figyeljük a pályázati és egyéb forrás lehetőségeket.

11 SZAKMAI PROGRAM JOGI HÁTTERE

A közoktatási törvényt módosító 2008. évi XXXI. Törvény a 33 § (1) bekezdés (f) pontjában, ill. (14) bekezdésében a meghatározottak szerint egy új többcélú ún. Egységes óvodai és óvoda-bölcsődei feladatokat is ellátó intézmény létrehozását tette lehetővé a legalább második életévüket betöltött, óvodai nevelésben ellátható gyermekek közös neveléséhez.

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

15/ 1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

9/ 1985. (X. 23.) EÜM-BKM együttes rendelet az étkeztetéssel kapcsolatos közegészségügyi szabályokról

63/ 1997. (XII. 21.) NM rendelet a fertőző betegségek bejelentésének rendjéről

14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet a Képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról, amelyet módosított a 3/1998. (IX.) OM rendelet

Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet Módszertani levele a bölcsődei gondozás-nevelés minimumfeltételeiről, és a szakmai munka részletes szempontjairól (1999)

Játék a bölcsődében - Módszertani levél (1997)

12 ZÁRSZÓ

Az intézmény Szakmai programja segít abban, hogy az óvoda-bölcsődei alapelvek érvényesülése mellett kibontakozhasson a sokszínű óvoda-bölcsődei gyakorlat, mely az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermekek sokoldalú fejlődését.

Az óvoda-bölcsőde, intézményegység meg tudja őrizni a korosztálynak megfelelő elvi és módszertani sajátosságokat, gyermekközpontú szemléletét, a mértékletességet.

Pápakovácsi, 2013. 09. 01.

Készítette: **Vilmanné Placskó Erika**

Óvodavezető

13 MELLÉKLETEK**Felszerelési jegyzék:**

Gyermeköltöztető	1 db	Fürdőszoba	1 db	Gyermekszobák	2db
hirdetőtábla	2	törölköző-, fésű-, fogmosó pohár-tartó	5	gyermekágy fa, matraccal	szükség szerint
öltöztető szekrény	5	csecsemőpólyázó asztal	1	elkerített szobarész	szükség szerint
öltöztető szőnyeg	1	ruhaszárító	5	gondozónői	1
ruhafogas	5	álló tükör	1	támlás szék	1
szemetes badella	1	fertőtlenítő edény	5	gondozónői asztal	1
		badella	2	gyermekasztal	6
		bili	2	gyermekszék	5
		szennyestartó	1	fektető	11
		mérleg, hossz mérő	1	nyitott játékpólc	6
		olló	1	mozgásfejlesztő eszköz	1
		szobai hőmérő	1	beépített bútor /szekrények	1
				szeméttároló badella	1
				falióra	1
				szobai hőmérő	

Mellékletek

Személyi feltételek (személyes gondoskodást végző személyek létszáma, szakképzettsége)

óvodavezető	Szakvizsgázott óvoda pedagógus és kisgyermeknevelő gondozó OKJ-s képzés
óvodapedagógus	Szakvizsgázott óvodapedagógus (a 3 évnél fiatalabb gondozásához szükséges alapismeret 60 órás képzésének megszerzése 2010-ig)
gondozónő	Képzés megszerzése folyamatban
dajka	Dajka végzettség

MEGÁLLAPODÁS

Gyermekek napközbeni ellátása / óvoda-bölcsődei ellátás igénybevételéhez mely létrejött a **Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda-bölcsőde** vezetője és a törvényes képviselő / szülő – a továbbiakban ellátást igénylő – között a mai napon gyermeke óvoda-bölcsődei ellátásáról.

Az óvoda-bölcsődei ellátás **kezdő időpontja:**; **tartama:**

Az óvoda-bölcsőde vezetője az alábbiakat biztosítja az ellátást igénylő szülő gyermeke számára:

- Az óvoda-bölcsődei ellátás alapelveire épülő szakszerű gondozás-nevelés,
- A törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedésének lehetősége
- napi négyzeri étkezés, a nyugodt alvás, pihenés biztosítása,
- a gyermek szabadlevegőn tartózkodásának biztosítása,
- az önálló játéktevékenység támogatása, a gyermek fejlettségének megfelelő készségfejlesztés,

Az ellátást igénylő tudomásul veszi, hogy az intézményben a **napi térítési díj** Ft, melyet az intézmény fenntartói (Pápakovácsi, Kup, Nóráp, Döbrönte, Ganna Önkormányzat) jóváhagyással évente egyszer megváltoztathat – melyről az ellátást igénylő szülő értesítést kap. A térítési díjat előre, a tárgyhónap 5-ig kell az befizetni. Amennyiben a szülő a térítési díj fizetés kötelezettségének nem tesz eleget, az óvoda-bölcsőde követelését elküldi a fenntartónak és az ellátást felfüggeszti.

(Normatív kedvezmény: rendszeres támogatásban részesülő gyermek után a térítési díj 100%-aléka, három vagy több gyerekes családnál az intézményi térítési díj 50%-a, plusz 15%-ot a fenntartó önkormányzatok

Megállapodás

vállalnak magukra. Az egy és két gyerekeseknél, az önkormányzatok a térítési díj 50 %-át adják)

A térítési díj fizetésére kötelezett személy neve:

lakcíme:

Az óvoda-bölcsődei ellátás megszűnik:

- a szülő, egyéb törvényes képviselő bejelentése alapján
- ha a gyermek a jogszabályban meghatározott életkort betöltötte
- Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki az orvos szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt óvoda-bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartászavara miatt veszélyezteti a többi gyermek egészségét.

A jelen megállapodás a gyermek ellátása megszűnésének napjával érvényét veszti, jelen megállapodás 2 példányban készült és két oldalt tartalmaz.

A megállapodást a felek, mint akaratukkal mindenben megegyező tudomásul vették és aláírták.

A megállapodást a felek közös megegyezéssel módosíthatják

Dátum:.....

.....

Ellátást igénylő / törvényes képviselő

.....

az óvoda vezetője

A megállapodást megkapják:

- Törvényes szülő/ törvényes képviselő
- Óvoda-bölcsőde
- Intézmény igazgatója – másolati példány

FELVÉTELI KÉRELEM

Alulírott, szülő / törvényes képviselő kérem gyermekem óvodai-bölcsődei felvételét **a Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda-bölcsődébe**.....időponttól kezdődően.

Gyermek neve:	Gyermekem felvételét a következő indokkal kérem: a) Munkavégzés, tanulmányok folytatása b) Szülő betegsége c) Gyermek fejlődése érdekében d) Egyedülálló szülő / három vagy több kiskorú eltartása e) Szociális helyzet
Születési hely:	
Születési idő:	
Anya leánykori neve:	
Lakcím:	

Az önkormányzattól Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményt kapok.

IGEN NEM

Saját háztartásomban eltartott gyermekeim száma: fő.

Ellátást igénylők adatai:

Anya neve:	Apa neve:
Születési helye:	Születési helye:
Születési ideje:	Születési ideje:
Anyja neve:	Anyja neve:

Dátum:.....

.....

Szülő / törvényes képviselő aláírása

Csatolandó dokumentum: orvosi igazolás, jelentés a gyermek eü. állapotáról

FELVÉTELI ÉRTEŚITŐ

A-

nevezetű gyermeket..... naptól

felvettük **Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda-
bölcsődéjébe.**

.....
Intézményvezető aláírása

Vilmanné Placskó Erika

Pápakovácsi, 20.....

HÁZIREND

1. Az óvoda-bölcsőde naponta reggel 7től fogadja az érkező gyermekeket. A gyermekek legkésőbb 17 óráig tartózkodhatnak az óvoda bölcsődében.
2. Az óvoda-bölcsődéből a gyermeket csak a szülők, vagy az által az üzenőfüzetben írásban megbízott személy/-ek/ vihetik el, 14 éves kor alatti kiskorú e feladattal nem bízható meg.
3. Az óvoda-bölcsődében minden gyermeknek külön szekrénye van a ruhák tárolására. Kérjük, hogy csak a legszükségesebb dolgokat tárolják a szekrényekben, mert az óvoda-bölcsődében hagyott, illetve a gyermekén levő vagy hozott tárgyakért felelősséget vállalni nem tudunk.
4. Az óvoda-bölcsődébe csak egészséges gyermek hozható! A közösség egészségének megtartása érdekében lázas, antibiotikumot szedő vagy fertőzésre gyanús gyermek az óvoda-bölcsődét nem látogathatja. A családban előforduló fertőző betegségről az óvoda- bölcsődét haladéktalanul értesíteni kell.
5. Abban az esetben, ha a gyermek napközben megbetegszik az óvoda-bölcsődében, a gondozónő értesíti a szülőt, illetve a hozzátartozót. Ehhez feltétlenül szükséges a pontos cím és telefonszám. A változásokat kérjük közölni. Kérjük, hogy ilyen esetben minél előbb gondoskodjanak a gyermek hazaviteléről, illetve orvosi ellátásáról, ezzel is növelve a mielőbbi gyógyulás esélyét.
6. A gyermek felgyógyulását követően a gyermek házi orvosának igazolását kérjük.
7. Ha a szülő a gyermekét betegség vagy más ok miatt nem hozza az óvoda-bölcsődébe, a távolmaradás okát 48 órán belül közölje az óvoda-bölcsődevezetővel. Három vagy több nyitvatartási napon túli – bármilyen okú – hiányzás esetén a gyermek csak orvosi igazolással vehető be.

Házirend

8. Az család és az óvoda-bölcsőde kapcsolatának szélesítése és erősítése érdekében lehetőséget adunk a szülővel történő fokozatos beszoktatáson túl a gondozónő-szülő napi találkozásaira, az értekezletekre, csoportbeszélgetésekre.
9. Az üzenőfüzetbe történő bejegyzéseiket szívesen és örömmel fogadjuk, akár a gyermek egészségi állapotára, akár a gyermek fejlődésére vagy otthoni eseményekre vonatkoznak.
10. Kérjük, hogy a térítési díjat az előre jelzett napon pontosan fizessék be! Fizetési vagy egyéb gondjaik esetén forduljanak bizalommal az óvoda-bölcsőde vezetőjéhez, aki felvilágosítással és segítőkészséggel áll szíves rendelkezésükre.
11. Az óvoda-bölcsődébe élelmiszert ne hozzanak be!

A HÁZIREND BETARTÁSÁT KÖSZÖNJÜK!

14 HETI ÉTREND MINTA**Tél**

Étkezések	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Reggeli	Tejes kávé, tea húskrémes kenyér zöldség	karamell, tea rámás kenyér gépsonka, zöldség	tej, tea gabonapehely	citromos tea kenyér virslí, ketchup	tej, tea sajtkrémes kenyér zöldhagyma
Tízórai	gyümölcslé	ivólé	gyümölcslé	ivólé	ivólé
Ebéd	sárgarépaszós főtt hús spagetti gyümölcs	kelkáposzta főzelék fasírt gyümölcs	húsos burgonyaleves sajtos pogácsa gyümölcs	spenótmártás burgonya főtt tojás banán	párizsias pulykamell burgonyapüré saláta gyümölcslé gyümölcs
Uzsonna	citromos tea joghurt keksz	kávé, tea halkrémes kenyér uborka	kakaó, tea kenőmájas kenyér zöldség	kávé, tea házi húskrémes kenyér. paprika	kakaó, tea lekváros kalács
Alkalmazott, vendég ebéd	rakott zöldbab d.hússal ivólé túrórudi	Raguleves káposztás kocka alma	tőkfőzelék sertéspörkölt banán	Újházi csirkehús leves farsangi fánk gyümölcsíz	cigánypecsenye pirított burgonya gyümölcslé

Heti étrend minta

Tavaszi

Étkezések	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Reggeli	kávé, tea nutellás kalács	tej, tea gabonapehely	citromos tea kenyér virslis, ketchup	gyümölcsturmix kenőmájás kenyér zöldség	kakaó, tea húskrémes kenyér zöldség
Tízórai	ivólé	gyümölcsle	gyümölcsle	ivólé	gyümölcs
Ebéd	sárgarépa-főzelék pirított csirkemáj gyümölcs	rákott zöldbab d.hússal ivólé gyümölcs	sóskamártás burgonya főtt tojás banán	pulykaragu leves diós kalács alma	rántott hal burgonyapüré párolt zöldség gyümölcsle
Uzsonna	kávé, tea r.kenyér gépsonka, zöldség	gyümölcstea halkrémes kenyér uborka	kávé, tea sajtkrémes kenyér zöldség	kávé, tea téliszalámis kenyér zöldség	citromos tea krémtúró kifli
Alkalmazott, vendég ebéd	húsgombóc leves káposztás kocka alma	vágott borsófőzelék sertéspörkölt gyümölcs	ragu leves ízes bukta alma	rákott burgonya d.hússal savanyúság ivólé müzsizet	Óvári szelet rizs saláta gyümölcsle sütemény

15 TARTALOM

1	TÖRVÉNYI HÁTTÉR	1
2	ÓVODA - BÖLCSŐDEKÉP	3
3	AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI GONDOZÁS-NEVELÉS ALAPELVEI	6
4	AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI GONDOZÁS-NEVELÉS FELADATAI.....	9
	4.1 Az egészséges testi fejlődés elősegítése és az egészséges életmód alakítása.....	9
	4.2 Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	10
	4.3 A megismerési folyamatok segítése, értelmi fejlesztés	11
5	AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI GONDOZÁS-NEVELÉS SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI	12
	5.1 Személyi feltételek	12
	5.2 Tárgyi feltételek	12
6	AZ ÓVODA-BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	14
	6.1 Az óvoda-bölcsőde és a család kapcsolata	14
	6.2 Családlátogatás	15
	6.3 Beszoktatás.....	15
	6.4 Óvoda-bölcsődei napirend.....	16
	6.5 Az intézmény és az igénybevevő szülője, törvényes képviselője közötti kapcsolattartás módja	17
	6.6 Az óvoda-bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel	18
7	AZ ÓVODA-BÖLCSŐDE ÉLETTEVÉKENYSÉGI FORMÁI, A GONDOZÓNÓ FELADATAI	19
	7.1 A gondozás	19
	7.2 A játék	19
	7.3 Mozgás	21
	7.4 Mese, vers:	22
	7.5 Bábjáték:.....	23
	7.6 Ének –zene, mondóka:	23

Tartalomjegyzék

7.7 Ünnepek:.....	25
7.8 Egyéb játékok – munka jellegű tevékenységek:	25
7.9 Tanulás.....	26
8 GYERMEKÉLELMÉZÉS SZEMPONTJAI.....	28
8.1 Kisgyermektáplálás.....	28
9 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A GYERMEK HÁROM ÉVES KORÁRA	29
9.1 Testi fejlődés	29
9.2 Lelki fejlődés	29
9.3 Szociális fejlődés.....	30
10 ÓVODA-BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ	32
11 SZAKMAI PROGRAM JOGI HÁTTERE.....	33
12 ZÁRSZÓ.....	34
13 MELLÉKLETEK.....	35
MEGÁLLAPODÁS.....	37
FELVÉTELI KÉRELEM	39
FELVÉTELI ÉRTESÍTŐ	40
HÁZIREND.....	41
14 HETI ÉTREND MINTA.....	43
15 TARTALOM.....	45

Mesevár Német Nemzetiségi Óvoda, Egységes Óvoda- Bölcsőde

OM azonosító: 201780

Az óvoda címe: 8596 Pápakovácsi, Fő utca 20.

Óvodavezető: Vilmanné Placskó Erika

PEDAGÓGIAI PROGRAM

NEMZETISÉGI NEVELÉSÜNK HELYI GYAKORLATA

Készítette: Vilmanné Placskó Erika
Óvodavezető

Pápakovácsi, 2013. szeptember 1.

1. Nemzetiségi nevelésünk helyi gyakorlata

Kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű csoportunk kialakítása, működési alapelve:

A „Nemzeti etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelvei” figyelembe vételével szervezzük a nevelési irányelvei” figyelembe vételével szervezzük a nevelési, fejlesztési tartalmakat.

- A gyermekek óvodáskor végére ismerjék meg a helyi kisebbségi szokásokat, hagyományokat, és tanulják meg tisztelni és megbecsülni azokat.
- Alakuljon ki bennük pozitív érzelmi viszony a kisebbségi kultúrája a nyelve iránt.

A kétnyelvű vegyes csoportműködési alapelv:

A csoportban dolgozó két óvónő következetesen két különböző nyelvet beszél a nap folyamán minden élethelyzetben és a foglalkozások alatt is. Vagyis az egyik óvodapedagógus csak a magyar nyelvet használja, a másik a kisebbségi nyelvet, a németet.

Mivel a nyelvszajátítási folyamat az életkori sajátosságok figyelembevételével az utánzásokon alapul, a nyelvtani jellegű magyarázatokat, ill. az egyik nyelvről a másikra való fordítást nem alkalmazzuk.

Csoportunkban törekszünk a két nyelvre jutó idő arányát a csoport igényeinek és a gyerekek nyelvismerete alapján meghatározni, bár ez az elv az év elején, a beszoktatás idején módosulhat.

A két nyelv használatának arányát az óvodai élet kezdetén mindig az új gyermekek nyelvismerete határozza meg.

1.1. Cél és feladatrendszer

Célok:

Alapvető célok: A helyi nevelési programunkban leírtak alapján.

Részcélok:

- Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak az egyéni fejlettségének megfelelően minden számára szükséges élethelyzetben legyen képes mindkét nyelven kommunikálni.
- A német nyelven folyó rendszeresen visszatérő és az egész napot átölelő, utánzásokon alapuló kommunikációs helyzetek alapvető feltétele a gyermekek érzelmi biztonságának folyamatos megléte.

- A német nyelv iskolában történő tanulására való felkészítés.
- A magyar és a német nemzetiségi hagyományok megismerése, elsajátítása, átörökítése és fejlesztése, valamint az identitástudat kialakítása.

Feladatok:

Alapvető feladatok: A helyi nevelési programunkban leírtak alapján.

Részfeladatok:

- A német ajkú családok gyermekiben erősítjük a nemzetiséghez való tartozás érzését, szoros kötődését.
- A másság elfogadására nevelés. Igyekszünk kialakítani a gyermekekben olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, őszinteség, segítőkészség.
- A családokkal együtt próbáljuk erősíteni a népi hagyományokhoz, szokásokhoz való kötődést. A nemzetiségi hagyományok, ünnepek megtartását kísérje egészséges öntudat, öröm, kiegyensúlyozottság.
- A nemzetiségi anyanyelv tudatos, állandó használata által valósuljon meg az egész napos német nyelvi nevelőmunka.
- A német és a magyar nyelvű kommunikációban a természetes nyelvelsajátítási eljárásokat alkalmazzuk, ezen belül is az utánzásra alapozunk.

Az óvodapedagógus feladatai:

A német nyelvet beszélő óvónő

A helyi nevelési programban leírtak szerint dolgozik német nyelven. Ezen belül különösen ügyel arra, hogy:

- Beszédi a gyermekhez lassúbb, egyszerűbb, nyelvtanilag helyes.
- Soha ne fordítson! Metakommunikációs jelzésekkel, kontextualizálással közvetítse a nyelvet
- Törekedjen állandóan, mindennap visszatérő „rituáléokra”
- Foglalkozások során kapcsolja Össze a nyelvet vizuális-, akusztikus- és mozgásélménnyel.
- Sokat ismételjen, minden cselekvését kísérje beszéddel.
- Vegye figyelembe a gyerek életkorát és fejlettségi szintjét.

A csak magyar nyelvet beszélő óvónő: A helyi nevelési programban leírt elvek alapján dolgozik.

Tevékenységek:

A tevékenységek egyik elsődleges célja csoportunkban, hogy új német szavakat, kifejezéseket ismertessünk meg a gyermekekkel, illetve a már megismerteket sokszori ismétléssel rögzítsük. Ezért csoportunkban a német

nemzetiségi óvónővel az együttjátszást, együttmozgást, együttalkotást német kommunikáció kísérvé.

A gyermekek kedvük szerint mondókáznak, mesélnek, énekelnek, könyveket nézegetnek, rövid meséket, bábjátékokat hallgatnak, nyelvi játékokba, beszédhelyzetekbe kapcsolódnak.

1.2. Játék, játékokba integrált tanulás:

Maga a játék az a tevékenységi forma, amely talán a legfontosabb a 3-7 éves gyerek számára, mert az egész nap folyamán jelen van. Ezért nekünk, óvónőknek is nagyon fontos és hasznos, hiszen a játékba beépített eszközök, kommunikációk lehetővé teszik, hogy a gyerekjátékosan elsajátítsa az eszközök nevét, bizonyos játékfajták német megfelelőjét.

Cél:

A szabad játék és a játékba integrált tanulás során a német nemzetiségi hagyományok, játékok, táncok és a nemzetiségi nyelv megismertetése.

Feladatok:

- Olyan eszközök biztosítása, melyek a nemzetiségi múltat idézik és a szabad játékban, illetve a szerepjátékok során felhasználhatók./sáml, stokedli, sparherd, dirndli.
- Fontosak azok az asztali játékok, melyeket németül is lehet játszani és ezekkel a nyelvi fejlődést elősegíteni (memória. lottó, dominó. Stb..)

A német nyelvet képviselő óvónő játéksegítő módszerei németül történjenek. Az óvónő német ölbéli játékaik nagyon fontosak a kiscsoportos gyerekeknek, hiszen többségük bekerülve csoportunkba nem érti a német nyelvet. Ez az eltöltött pár perc az óvónő ölébe, közben a német mondókát hallva megnyugvást nyújt.

1. A környezet megismertetése, ápolása tevékeny megszeretése

Célok:

- A gyerekek ismerkedjenek meg lakóhelyük nemzetiségi hagyományait.
- Ismerkedjenek meg sajátos nemzetiségi ünnepeinkkel, szokásainkkal. (Farsang, búcsú, Márton napi lampionos felvonulás stb..)

Feladatok:

- Hagyománysarok létrehozása, melyben régi munkaeszközök, népviselet, berendezési tárgyak, fényképek találhatóak.
- A közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során is a németül beszélő óvónő gyakran németül beszéljen a gyerekekkel.
- A fejlődés várható eredménye az iskoláskor végére:

- Ismerjék és tiszteljék a nemzetiségi hagyományokat, szokásokat.
- Tudjanak tájékozódni a természetről szóló kommunikációs helyzetekben.

2. Mozgás: mozgásos játékok

Csoportunkban jelentős helyet foglal el a szabad mozgás, melyre szinte mindennap az udvaron adunk lehetőséget. Egy héten egyszer egy irányított mozgásra is sor kerül, melyet, a német nyelvet beszélő óvónő német nyelven, mozgással kísér.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyerekek megértik az óvónő „utasításait”
- Használják a német nyelvet, németül kommunikálnak az óvónővel, olykor egymással is.

3. Vers, mese, dramatikus játék

Célok:

- A gyerekek ismerjék és szeressék meg a nemzetiségi és anyaországi meséket, verseket, mondókákat.
- E szellemi értékek a hagyományok gazdagságát hozzál közel a gyermekhez, melyen keresztül formálódjon a kisebbségi identitástudatuk.
- A mesék, mondókák lehetőséget adnak a gyerek nyelvi fejlesztésére, különösen a szókincs gazdagodik.

Feladatok:

- A magyar és a német nyelvű mesék helyes arányban történő összeállítása.
- A német nyelv fejlesztése mesékkel, mondókákkal, versekkel.

A helyi kultúrából, illetve az anyaországból merített meséket leegyszerűsítve, netán átírva meséljük. (Grimm-mesék, "Eric Carle: Die kleine Raupe Nimmersatt" stb.) Kedvelt magyar meséket átfordítunk. Vigyáznunk kell arra, hogy egy mesét ne mesélünk egyszerre magyarul és németül. A német nyelvű meséket mindig illusztráljuk./ bábok, rajzok/.

Csoportunkban egy mesét egy hétig mesélünk. A következő héten lehetőséget adunk a gyerekeknek a mese feldolgozására, vagy a megfelelő bábokat készítjük elő, vagy a megfelelő jelmezeket, de a gyerekek le is rajzolhatják a mesét, a rajzokból pedig kiállítás rendezünk.

4. Ének, énekes játékot zenehallgatás

Célok:

- A német zenei élmények, dalok megismertetése, megszerettetése
- Német illetve nemzetiségi énekes játékok megismerése.

- A német nemzetiségi tánckultúra bemutatása.

Feladatok:

- A magyar és német nyelvű dalok, énekes játékok helyes arányban történő összeállítása.
- Német nemzetiségi táncok elsajátítása.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén.
- A gyerekek szeressék a nemzetiségi dalokat, énekes játékokat.
- Ismerjenek német néptáncokat.

5. Rajzolás, mintázás, festés kézimunka, barkácsolás

Cél:

- A német nemzetiség sajátos motívumaival, színeivel történő ismerkedés.
- A gyerekek ismerkedjenek meg a régi kézművességekkel.

LEMÁRSOLNITILLOS

2. A német nemzetiségi hagyományok ápolása, sajátos ünnepeink

Csoportunk életét áthatja a német nemzetiségi hagyományőrzés, hagyományápolás. Ezt célozzák a csoportban elhelyezett régi használati tárgyak, hagyománysarok, a megismert énekek, mesék, táncok. Ehhez tartoznak még a hagyományos ünnepeink.

Márton-nap/nov.11

A Márton-nap nem is annyira nemzetiségi, mint német ünnep. Szent Mártonra emlékezünk, aki a kemény hidegben megosztotta köpenyét a didergő koldussal, majd püspökké avatása előtt szemérmesen elbújt a libák közé, akik azonban elárulták gágogásukkal.

Ezt a megemlékezést félelőtt tartjuk csoportunkban, ahol énekelünk, verselünk és elmeséljük Márton legendáját.

Advent ünnepköre: Minden hétfőn gyertyagyújtás a koszorú.

Mikulás napja: Szent Miklós legendája

Luca nap

Karácsony: Szenteste házról-házra jártak énekelni a lányok

Aprószentek napja"Unschndiger Kindiingsiag"

Újév: gyermekek köszönő mondókája jó kívánságokkal.

Vízkereszt: három királyok

Farsang

Húsvét: tojásgurítás

Pünkösöd

A nemzetiségi nyelvi fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként:

- A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt,
- Válaszadó szerepre is vállalkozik a gyermek
- Elsajátítja a német nyelv fonetikai jellemzőit, a nyelvjellemző hangzórendszerét.
- Magas passzív szókincse mellett jelentős aktív szókincsre tesz szert.
- Alkalmassá válik az iskolában.
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a kisebbség nyelvén közvetíteni,
- Tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben

A német nemzetiségi hagyományok ápolása, sajátos ünnepeink

- Ismerje a kisebbség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat
- Ismerkedjék meg a helyi kisebbségi, szokások hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.
- Ezek szerint mindennapjainkba beépül a német nyelv használata is.

A napi tevékenységek során bizonyos helyzetekben (például: tisztálkodás, étkezés, játék, öltözködés, étkezés...) mindig ugyanazokat a mondatmodelleket hallják a gyerekek.

Kezdetben a német mondatokat követte a megfelelő magyar mondat is, amikhez mindig megfelelő gesztusok, mozdulatok társulnak. Ugyanúgy, ahogyan az anyanyelvi tananyag elsajátításánál, itt is elsősorban kötetlen csoportos kiscsoportos és egyéni foglalkozásokra épül a tanulási folyamat.

Nagyon sok német mondókát, verset, dalokat lehetőség szerint mozgással kísérünk.

Az új dalok, versek tanulásakor a tartalmat ismerik meg a gyerekek, de szó szerinti fordításra nem kerül sor.

Módszertani alapelvek:

- Semmit ne fordítsunk le az anyanyelvre. A szituációk legyenek olyan egyértelműek, hogy a gyermekek megértsék.
- Tartsuk szem előtt, hogy a sikerélmény a legjobb motiváció a nyelv elsajátításához.
- Fogalomalkotás és fogalomelsajátítás csak egyedi tapasztalatszerzés útján, minél több érzékszerv bevonásával történjen.
- Törekedjünk arra, hogy a gyermek tapasztalatait a közvetlen közelében fellelhető, hozzá érzelmileg közelálló tárgyak, dolgok, jelenségek, megismeréséből szerezze.
- Törekedjünk a szülőkkel, nagyszülőkkel való együttműködésre az egységes nevelési ráhatások érdekében.

3. Óvodánk kapcsolatai

Német kisebbségi önkormányzat

Formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések
- A kisebbségi önkormányzat képviselőinek nyitott napjainkra való meghívása.

Óvodánk kapcsolata családdal

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal és a gyerekek fejlődésére közvetlenül ható más tényezőkkel, az iskolával és a közművelődési intézményekkel

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A ketté összhangja, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel a gyerekek harmonikus fejlődésének feltétele. A család mással nem pótolható, elsődleges szocializációs szerepét a legtöbb esetben igyekszik betölteni, az óvodai nevelés elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik.

Németnyelvű óvodával

Baráti ismeretséget alakítunk ki a kupi német nemzetiségi óvodával. Kölcsönösen látogatjuk, egymást esetleg kirándulást szervezünk a gyermekeknek, ami a német nyelv gyakorlásának legjobb módja.

Formái: Csoportlátogatások, Elemző megbeszélés, a tapasztalatok összegzése.

3.1. Személyi és tárgyi feltételek

Személyi feltételek:

- Csoportunk kétnyelvűsége miatt elengedhetetlenül szükséges két óvónő jelenléte a csoportban.
- A német nyelvet beszélő óvónő rendelkezzen nemzetiségi felsőfokú végzettséggel.

Tárgyi feltételek:

- Olyan asztali játékok, melyekkel játszva a gyerekek nyelvi fejlődése elősegíthető/memória, különféle társasjátékok stb.!
- Képeskönyvek, melyeket az óvónő német nyelven mesélhet el, írhat le.
- Német módszertani könyvek, a német nemzetiségi óvónő munkájának segítésére.
- Műszaki berendezések, melyek a néptáncok zenéit közlik.

4. Irodalomjegyzék

1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

2. **Benedek István:** Óvodavezetés másképpen?! OKKER Oktatási Iroda 1997.

3. **Deliné Fráter Katalin:** Lépésről-lépésre óvodafejlesztő program, Hajdúböszörmény 1997

4. **Karczevicz Ágnes-Major Aranka-Miehle Anna:** Hétköznapi varázslatok, Óvodai nevelés Freinet-elemekkel 1997

5. **Nagy Jenő:** Csak tiszta forrásból, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, Választható program, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Szerzői kiadás

6. **Pereszlényi Éva:** Felkészítés helyi óvodai nevelési program készítésére, Tanfolyam anyaga

7. **Pereszlényi Éva:** A HOP szakmai feltételrendszer, ALCUS BT, Bp.1997.

8. **Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh Katalin:** Játék- mozgás- kommunikáció, Óvodai program

9. **Moravcsik Béláné:** Felkészítés a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési. Programadaptálásra. Tanfolyam anyaga

10. **Zsámboki Károlyné- dr. Eperjesi Barnáné:** Freinet-fel szabadabban. Freinet itt és most. Soproni Benedek Elek Óvónőképző Főiskola.1992.1995.

11. **Horváth H. Attila:** Freinet-tel könnyebb, Esztergom 1990.

12. **Gerő Zsuzsa:** Gondolkodásfejlesztődés kisgyermekkorban. Közgazdasági és Jogi Kiadó Bp.1989.

13. **Dr.Gósy Mária:** Beszéd és beszédviselkedés az óvodában, Regiszter Kiadó 1993.

14. **Dr.Hegyí Ildikó:** Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban OKKER 1998.

15. **Bíró Antalné:** Pszichológiától pedagógiáig, Alex-typo 1993

16. **Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti Adél:** Matematika kézzel, fejjel, szívvel, FABULA 1996.

5. Tartalomjegyzék

1. Nemzetiségi nevelésünk helyi gyakorlata.....	2
1.1. Cél és feladatrendszer	2
1.2. Játék, játékokba integrált tanulás:.....	4
2. A német nemzetiségi hagyományok ápolása, sajátos ünnepeink	7
3. Óvodánk kapcsolatai	9
3.1. Személyi és tárgyi feltételek	9
4. Irodalomjegyzék.....	10
5. Tartalomjegyzék	11